

BEGROTING 2023-2026

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief.....	4
<i>Inleiding</i>	9
 I. BELEIDSBEGROTING.....	13
0. Sociale voorzieningen	15
1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid.....	19
2. Onderwijs.....	26
3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....	29
4. Milieu	40
5. Veiligheid	47
6. Verkeer en vervoer	51
7. Cultuur, sport en recreatie	57
8. Economische structuur	62
9. Bestuur en organisatie.....	68
10. Algemene baten en lasten.....	71
11. Overhead	73
 OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN STELPOSTEN.....	79
Paragrafen.....	83
1. Lokale heffingen	87
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	91
3. Onderhoud kapitaalgoederen.....	100
4. Treasury.....	105
5. Bedrijfsvoering	109
6. Verbonden partijen	111
7. Grondbeleid	125
 II. FINANCIËLE BEGROTING	129
1. Overzicht van baten en lasten	131
Overzicht incidentele baten en lasten	135
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves	137
2. Financiële positie	141
2.1 Begrotingsbeleid.....	141
2.2 Arbeidskosten.....	143
2.3 Investerings.....	143
2.4 Reserves en voorzieningen.....	144
2.5 Geprognosticeerde balans	146
3. Meerjaren investeringsprogramma 2023-2026	149
4. Meerjarenbegroting	156
 <i>Bijlage A: Meerjaren overzicht en voorzieningen, incl. toelichtingen</i>	161
<i>Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld</i>	167

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: aanbieding begroting 2023

Eersel, 6 september 2022

Beste raadsleden,

Voor je ligt de begroting van het jaar 2023. De eerste begroting van een nieuwe bestuursperiode. Met een nieuw coalitieprogramma 'Doen, tenzij!' zetten we belangrijke stappen richting de toekomst van onze gemeente. Hieronder vind je per speerpunt uit het coalitieprogramma voorbeelden van wat we concreet komend jaar gaan doen. Voor het totaaloverzicht dagen we je uit de hele begroting te lezen.

Welzijn en gezondheid

Ieders sociale basis moet (met behulp van de gemeentelijke inzet) op orde zijn. De sociale basis wordt gevormd uit de onderdelen: een plezierige leefomgeving, een stabiele financiële situatie, een baan, dagbesteding en vrijwilligerswerk, een fijn sociaal netwerk, bij een gemeenschap horen, een goede gezondheid en voldoende gelegenheid tot het volgen van onderwijs/opleidingen. Daarnaast ligt de focus op kwetsbare inwoners waarvoor vangnetvoorzieningen nodig zijn om (tijdelijk) ondersteuning te bieden als de sociale basis niet voldoende is om mee te kunnen doen. Deze uitgangspunten komen terug in het Welzijnskader 2023-2026.

Accommodatiebeleid

Het gebruik van gemeentelijke accommodaties voor verenigingen uit gemeente Eersel moet zo aantrekkelijk mogelijk zijn. Daarnaast leven bij verschillende verenigingen vragen over het verschil in huurtarieven tussen de accommodaties. Onderzoek moet over beide onderwerpen uitsluitend geven. De uitkomst kan vervolgens vertaald worden in een nieuw of geactualiseerd accommodatiebeleid.

Woningen

De enorme druk op de woningmarkt loopt steeds verder op. Er is vooral behoefte aan betaalbare (sociale) woningen zowel onder starters als onder senioren. Op dit moment denken we dat we in de komende vijf jaar gemiddeld 110 woningen per jaar op gaan leveren. Dit aantal is gebaseerd op de plannen die nu op dit moment lopen. Met de uitwerking van de woningbouwopgave kan dit echter hoger komen te liggen. We proberen in woningbouwplannen zoveel mogelijk diverse woningtypen aan te bieden.

Eén voorbeeld van nieuwe woningen is de herontwikkeling van het gemeenschapshuis van Steensel. Het project Hart van Steensel is de transformatie van een kerkgebouw tot gemeenschapshuis. In 2023 gaan we verder met de huisvesting van het gemeenschapshuis De Hollekes in de kerk van Steensel. Hierdoor krijgt de kerk een nieuwe functie passend binnen de huidige maatschappelijk bestemming van het pand. Anderzijds komt de locatie Korte Kerkstraat / Frans van Nunenstraat beschikbaar voor herontwikkeling tot woningbouw na de verplaatsing van het huidige gemeenschapshuis.

Visie op de omgeving

In 2022 zijn we in het kader van het werken met de Omgevingswet gestart met een nieuwe omgevingsvisie (Omgevingsvisie 3.0). Deze visie ontwikkelen we samen met de omgeving; onze inwoners. In 2023 wordt verder gewerkt aan de Omgevingsvisie 3.0.

Schaalsprong

De Brainportregio heeft een groeiende economie. Die bedrijvigheid zorgt voor meer banen, meer vraag naar (groeiende) toeleverende bedrijven en infrastructuur om dat alles met elkaar in verbinding te houden. Ook voor Eersel gaat dit gevolgen hebben. De vraag naar woningen in onze gemeente stijgt al een aantal jaren en bedrijventerreinen zijn vol. Om deze ontwikkeling hoofd te bieden werken we de komende jaren aan het bouwen van zo'n 1.200 nieuwe woningen in de gemeente en bekijken we wat er nodig is om nieuwe bedrijfspanden te kunnen faciliteren in onze gemeente/ de Kempen. Om de mobiliteit die daarmee gepaard gaat op te vangen werken we aan

het verbeteren van onder andere het fietsnetwerk en het openbaar vervoer in onze kernen. Daarnaast zoeken we naar slimme manieren voor het afhandelen van verkeersbewegingen, zoals een regionaal vervoersknooppunt (een hub).

Vrijtijdseconomie

Onze VisitEersel manager draagt bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente. Actuele projecten zijn bijvoorbeeld project Eindhoven BackYard en het ontwikkelen van audio wandelroutes in onze gemeente. Verder optimaliseren we onze routestructuren. Na een succesvolle pilot in Eersel van een toegankelijk ommetje is de wens ontstaan om één toegankelijk ommetje per kern te realiseren. Daarnaast lopen er ontwikkelingen bij de Levende Beerze en de Run waarvoor aanpassingen in het bestaande netwerk nodig zijn. Voor het toevoegen van extra beleving op de Markt, activeren we de waterpomp. Wij hebben opdracht gegeven om bij de voorbereiding voor betere invalidentoegankelijkheid van de Markt ook onderzoek te doen naar de mogelijkheid van een openbaar toegankelijk invalidentoilet.

Voor de ontwikkeling van het Kempenmuseum (richting Museum met Bezoekerscentrum op de huidige locatie) is 2023 het jaar van planrealisatie. De verwachting is dat een deel van de uitvoering in 2024 plaatsvindt.

Duurzaamheid

In 2023 staan de volgende duurzaamheidsmaatregelen op de planning: voorbereidingen zonnenveld Wintelre, zonnepanelen op de gymzaal in Duizel en Steensel, HR++ beglazingen in de Muzenval en de renovatie van de tennisaccommodatie Vessem (isoleren dak, en muren, Ledverlichting en zonnepanelen).

Vanuit inwoners van de gemeente Eersel wordt geluidsoverlast ervaren van de A67. Een geluidswal of geluidscherm kan hier uitkomst bieden. Na onderzoek of een combinatie van opwek van zonne-energie en geluidwering mogelijk is langs de A67, werken we nu het voorgestelde scenario verder uit.

Landelijk gebied

In het coalitieakkoord staat beschreven dat we bestaand groen willen beschermen en meer groen willen realiseren. Ook willen we zorgvuldig omgaan met ons buitengebied. We behouden het huidige landelijke karakter, gaan door met Bos en Boom en handhaven actief, ook in het buitengebied.

Burgerparticipatie

Als een beleidsonderwerp geschikt is voor participatie, maken we gebruik van de zogenoemde Factor C-methode. Door deze methode te volgen, stellen we vast in welke fase, met wie, op welk niveau, waarover en wanneer communicatie en/of participatie gewenst is. Dit jaar richten we ons op het toegankelijker maken van deze methode. Het huidige participatiebeleid passen we waar nodig aan.

Doordat participatieprogramma 'Dorpen Maken Het Verschil' doorloopt blijven er mogelijkheden om initiatieven van inwoners of verenigingen die bijdragen aan de leefbaarheid te ondersteunen. We zijn actief betrokken en zijn, bijvoorbeeld door de dorpsschouwen te organiseren, aanwezig in de directe leefomgeving. Er is sprake van direct contact en korte lijntjes. Deze ingeslagen koers wordt als positief ervaren.

Specifieke onderwerpen

Hierbij benoemen we, mede op verzoek van de gemeenteraad, hieronder graag nog een aantal specifieke onderwerpen. Deze onderwerpen hebben met elkaar gemeen dat ze niet (volledig) zijn vertaald in deze begroting 2023-2026 maar wel dusdanige impact kunnen hebben op financiën capaciteit en maatschappij dat we het van belang vinden om ze te noemen zodat het meegenomen wordt in de overwegingen bij de besluitvorming. Hieronder worden de onderwerpen op individueel niveau toegelicht:

Haalbaarheidsonderzoek combineren zwembad met gemeentehuis, Muzenval, Rythovius College

In het coalitieakkoord is het volgende opgenomen:

Wij gaan sportparken, scholen, zwembad, speeltuinen in woonwijken en gemeenschapshuizen nog meer in hun kracht als sociale ontmoetingsplaats zetten. Waar mogelijk combineren we (deze)

faciliteiten, zodat 'jong en oud' elkaar onderling meer ontmoeten, faciliteiten volop worden benut en onnodige leegstand wordt voorkomen. We gaan in dit verband onder andere de haalbaarheid onderzoeken of het beoogde nieuwe zwembad, en/of het Rythovius College, en/of het gemeentehuis en/of de Muzenval in één gebouw aan de rand van Eersel kunnen worden samengebracht. Waardoor de vrijkomende ruimtes in het dorp.

Deze haalbaarheidsstudie zal uitgevoerd worden en aan de raad worden voorgelegd om te besluiten over het vervolg.

Professionalisering KempenEnergie

Capaciteit en middelen hiervoor zitten verwerkt in het door de raad vastgestelde plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak.

De projecten die KempenEnergie uitvoert worden grotendeels bekostigd uit de bestemmingsreserve duurzaamheid, waar we ieder jaar een deel van beschikbaar vragen.

Energieopwekkende en geluidwerende voorziening langs de A67

De energieopwekkende en geluidwerende voorziening langs de A67 is nog niet opgenomen in de begroting, omdat nog veel te onduidelijk is wat de consequenties voor de gemeente Eersel gaan zijn. Dit hangt af van het besluit wat de raad zal nemen in Q1 2023. In beginsel heeft de raad aangegeven geen financier te willen zijn van de voorziening. Dit blijkt een zeer complicerende factor voor de uitvoering van de ambities van de raad (energie opwekken en geluid weren langs de A67). De raad heeft in januari de keuze om te gaan voor een financiële injectie vanuit de gemeente, als gemeente puur ontwikkelaars te faciliteren in het verwezenlijken van (delen van) de voorziening, of het integrale plan te staken. Ondertussen is de aankoop van een gebied tussen Oeyenbos en de A67 wel al in de begroting 2023 opgenomen, omdat dit als onderdeel van de voorziening, of als los project, een positieve impuls geeft aan de leefbaarheid in Oeyenbos.

Schaalsprong

De Brainportregio doet het goed. De economie groeit en dat vraagt om extra medewerkers, extra/ grotere toeleverende bedrijven en infrastructuur die de bereikbaarheid faciliteert. Deze groei heeft ook een effect op de gemeente Eersel: we zijn aan het groeien. Om de groei van de regio (en de gemeente Eersel) in goede banen te laten lopen, en duidelijk aan te geven wat we wel en niet willen, hebben we een Ontwikkelstrategie. Die strategie gaat uit van een groei van 4.500 tot 6.000 woningen in de periode tot 2040 in De Kempen (Bergeijk, Bladel, Eersel & Reusel-De Mierden). Daarvan moeten er volgens Eersels beleid 1.200 in onze gemeente landen. Dit brengt uitdagingen met zich mee op het gebied van ruimtelijke ordening en mobiliteit, maar ook maatschappelijke opgaven. Belangrijk in de schaalessprong is dat we de regio houden en niet worden overvallen door ontwikkelingen. Daarom zetten we een Eerselse projectstructuur op die zorgt dat we goed kunnen anticiperen op ontwikkelingen, kwalitatieve plannen kunnen ontwikkelen en adequaat kunnen reageren op de behoefte aan meer woningbouw in onze gemeente. Hiervoor hebben we tijdelijke capaciteit nodig, of moeten we in staat zijn reguliere werkzaamheden te laten vervangen om medewerkers vrij te maken. In 2023 gaan we verder met onze Kempencollega's aan de slag met het uitvoeren van de Kempische Ontwikkelstrategie en worden er in MRE-verband verschillende onderzoeken en studies uitgevoerd. We komen bij uw raad terug voor een investeringskrediet voor bovenstaande.

Transitie landelijk gebied

Vanuit verschillende invalshoeken staat het landelijk gebied onder druk. Opgaven op het gebied van stikstof, water, natuur, klimaat en woningbouw hebben invloed op de agrarische sector binnen onze gemeente. Veel verschillende ambities dienen integraal aangepakt te worden en er dienen verbanden te worden gelegd tussen verschillende onderwerpen. Denk hierbij aan de schaalessprong, saneringsregelingen zoals de landelijke beëindigings regeling veehouderijen (Lbv) en de Maatregel Gerichte Opkoop (MGO) en de aanscherpingen van het provinciaal beleid wat betreft milieumaatregelen die voor 2024 gerealiseerd moeten zijn.

De recent gepubliceerde stikstofkaarten, de invloed van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en schaalessprong maken dat capaciteit voor de transitie landelijk gebied nog noodzakelijker is dan voorheen.

Regionale hub

De regio Zuidoost Brabant staat voor een ongekende economische groei in haar geschiedenis. We staan aan de vooravond van een grote schaalessprong. Gezien de snelheid waarmee de groei in de regio gaat plaatsvinden, moet een versnelling georganiseerd worden in de publieke ruimte (onder

andere woningbouw en ontwikkeling van het mobiliteitssysteem) en op de ontwikkeling van talent. De versnellingsopgave waar wij als regio voor staan vraagt om grote gezamenlijke investeringen en daarover willen we (de regio) afspraken maken met het Rijk. Het mobiliteitssysteem is een belangrijk onderdeel van de Brainport Nationale Actieagenda (BNA). De hubs zijn drager van het mobiliteitssysteem, ze zijn nodig om de bereikbaarheid op orde te houden, al op korte termijn.

Schone Lucht Akkoord

Een voorstel tot deelname aan het Schone Lucht Akkoord is in voorbereiding. De financiële consequentie van deelname aan het Schone Lucht Akkoord is afhankelijk van het gemeentelijk ambitieniveau. Waarbij de mogelijkheid bestaat om onder voorwaarden een beroep te doen op een zogenaamde SPUK regeling (SPeciale UitKering). De intentie van het Schone Lucht Akkoord is om de luchtkwaliteit permanent te verbeteren en te streven naar een gezondheidswinst van minimaal 50% in 2030 ten opzichte van 2016. Uw raad wordt eind 2022 geïnformeerd omtrent deelname aan het Schone Lucht Akkoord. Vervolgens moet doorvertaling van de financiële consequenties in de begroting 2023 en verder plaatsvinden.

Grondstoffencentrum

Gemeenten Eersel, Reusel-De Mierden en Bladel zijn voornemens om een kavel op het KBP aan te kopen om daar een grondstoffencentrum te ontwikkelen en exploiteren. Er ligt momenteel een optie tot koop van het perceel. De daadwerkelijke aankoop wacht op de besluiten van de drie gemeenteraden.

Het proces tot besluitvorming is vertraagd doordat eerst de onderlinge samenwerkingsvorm bepaald moest worden en er een omgevingsdialoog uitgevoerd moet worden. Inmiddels is de samenwerkingsvorm vastgelegd (een bedrijfsvoering organisatie) en loopt de uitvoering van de omgevingsdialoog.

Naar verwachting kan het raadsvoorstel in november 2022 aan de drie gemeenteraden worden aangeboden (incl. financiële gevolgen). Vervolgens moet doorvertaling naar de begroting 2023 en verder plaatsvinden.

Plan Bos en Boom

In 2021 heeft de gemeenteraad de ambitie uitgesproken om in een periode van 10 jaar 400.000 bomen te willen aanplanten. In het plantseizoen 2022/2023 gaan we 44.000 bomen planten op plusminus 22 ha; 11% van onze ambitie. Dit is het laaghangend fruit. Dit doen we met een flinke geldelijke ondersteuning van de Stichting "Trees for All". Voor de komende jaren zullen we extra gronden moeten aankopen, (financiële) partners zoeken, relaties leggen met de gebiedsontwikkelingen en omgevingsprocedures doorlopen. Om al deze stappen uit te voeren hebben we de komende jaren 0,4 fte/jaar nodig plus vrij te maken interne RO-capaciteit. Deze capaciteit is momenteel nog niet/onvoldoende aanwezig.

Onderwijshuisvesting

In 2022 zijn we gestart met de actualisatie van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel. Ten tijde van het opstellen van de begroting kunnen we nog geen realistische inschatting maken van de financiële consequenties maar we verwachten dat het huidige onderwijsbudget in de komende jaren niet toereikend zal zijn. We weten dat er voor een aantal scholen het vraagstuk renovatie c.q. nieuwbouw speelt. Tevens spelen er een aantal andere huisvestingsvraagstukken zoals bijvoorbeeld de wens c.q. noodzaak om uitbreiding. Op basis van de nieuwe leerlingenprognoses (gemaakt ten behoeve van het te actualiseren IHP) zien we een stijging van het leerlingenaantal in het algemeen en bij een aantal scholen in het bijzonder. Deze stijging was niet voorzien bij het vorige IHP (en de daarvoor opgestelde leerlingenprognoses). Een verklaring is onder meer dat er meer woningen gebouwd zijn en worden dan er ten tijde van het opstellen van de vorige prognose op de woningbouwplanning stonden. Pas bij het nieuwe IHP wordt duidelijk wat er bij alle scholen speelt, welke van deze onderwerpen in aanmerking komen voor een vergoeding van de gemeente (op basis van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Eersel) en wat dat voor financiële consequenties heeft voor de gemeente. Als gemeente Eersel hebben we hierin een wettelijke taak.

Visie achter de markt

In de begroting is ruimte opgenomen voor een projectleider/gebiedsmanager voor de Akkers van Eersel. Bij de verdere ontwikkeling kunnen er veranderingen in het gebied komen die capaciteit of een investering van de gemeente vragen. Op dit moment is nog niet inzichtelijk hoe groot de capaciteitsvraag is of de benodigde investeringsvraag is. Op het moment dat duidelijk is wordt dit aan uw raad voorgelegd.

Gebiedsontwikkeling “de Levende Run”.

Dit project is de afgelopen anderhalf jaar door beperkte capaciteit bij zowel de gemeente Eersel als bij Bergeijk, niet tot wasdom gekomen. Wanneer we naar het vergelijkbare traject van de Levende Beerze kijken, dan zien we dat over de afgelopen jaren door diverse partijen bij elkaar anderhalf tot tweeëneenhalf fte per jaar inzet is geleverd. De looptijd van dit proces bedroeg 10 jaren. Voor de Run hadden we in 2021 twee keer 0,2 fte/jaar beschikbaar plus wat inhuur. In vergelijking tot het begin van de Levende Beerze is de vraagstelling ook veel uitgebreider geworden; denk alleen al aan het stikstofdossier. Het jaar 2022 gaan we gebruiken om het uitvoeringsprogramma “Levende Beerze” af te ronden. We willen nog in 2022 afspraken maken met andere partijen om onze rol rondom de vervolgprogramma’s IBP- en GGA Kleine Beerze van ons over te nemen. Eersel zal hier wel aan mee blijven doen, maar wel haar prioriteiten verleggen naar het gebiedsproces “de Levende Run”. We moeten geschikte mensen inhuren/aantrekken en ook interne RO-capaciteit vrijmaken. Dit moet samenkomen in het intergemeentelijk transitieteam “de Levende Run”. Op zijn vroegst eind 2022 is er duidelijkheid over de capaciteitsvraag. Het hele gebiedsproces zal naar verwachting minimaal 10 jaar gaan duren. In 2022 willen we de intentieovereenkomst “gebiedsontwikkeling de levende Run” met de betrokken partijen tekenen. In 2023/2024 willen we het gebiedspanorama “de levende Run” gaan maken.

Tot slot

Over voorgaande speerpunten en over diverse andere speerpunten in 2023, kun je meer lezen in elk programma bij het onderdeel Ontwikkelingen/speerpunten 2023.

Al een aantal jaren vindt een doorontwikkeling plaats op het gebied van normen en indicatoren in onze begroting. De indicatoren en de bijbehorende meetgegevens worden ontsloten via www.waarstaatjegemeente.nl. De meetgegevens voor de eigen (subjectieve) indicatoren worden verkregen aan de hand van de inwonerspeiling en ondernemerspeiling. De inwonerspeiling vindt één keer in de twee jaar plaats; de eerstvolgende in het najaar van 2022. Deze resultaten zijn nog niet opgenomen in deze begroting.

Bij de voorjaarsnota 2023-2026 (inclusief de raadsinformatiebrief meicirculaire 2022) was sprake van begrotingsoverschot 2023 van € 1.394.851,--.

Na de verwerking van de volledige begrotingscijfers 2023-2026 is er sprake van een positief begrotingssaldo voor 2023 van afgerond € 1.223.000,--.

Tot slot wordt aangetekend dat (structurele) financiële gevolgen van de tweede bestuursrapportage 2022 en de septembercirculaire 2022 cf. het nieuw vastgestelde financieel beleid evenals vorig jaar niet meer worden meegenomen in het proces van de begroting 2023-2026. Uiteraard worden de gevolgen van de raadsvergaderingen van september en november 2022 (onder andere raadsvoorstel capaciteit) nog wel meegenomen.

Burgemeester en wethouders van Eersel,

H.M.L. Offermans
Secretaris

W.A.C.M. Wouters
Burgemeester

Inleiding

In het duale stelsel is de normerende kaderstellende en controlerende functie van de raad ten aanzien van het budgetrecht en de financiële functie van gemeenten versterkt. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de begroting.

De begroting kan niet los worden gezien van diverse bestuursdocumenten. Daarnaast hebben de hierna genoemde beleidsstukken eveneens als basis gediend voor de begroting 2023:

- De voorjaarsnota 2023-2026;
- Het coalitieakkoord “Doen, tenzij”
- De begroting 2022 met inbegrip van de begrotingswijzigingen (tot en met 5 juli 2022);
- De jaarstukken 2021.

De opzet van de begroting 2023

De begroting bestaat uit twee delen, te weten:

- I de beleidsbegroting;
- II de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan (de programma's), het hoofdstuk “Algemene dekkingsmiddelen en stelposten” en de paragrafen.

De financiële begroting omvat het overzicht van baten en lasten, de financiële positie van de gemeente, het investeringsprogramma en de meerjarenbegroting.

1. De beleidsbegroting

1.1 Het programmaplan en de maatschappelijke effecten, indicatoren en normen.

1.1.1 Algemeen

Indicatoren en normen

Al een aantal jaren vindt een doorontwikkeling plaats op het gebied van normen en indicatoren in onze begroting. Vanuit het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) is het sinds de begroting van 2017 landelijk verplicht gesteld een set van benchmarkindicatoren in de programmabegroting op te nemen. Die set maakt:

- de begroting inzichtelijker voor (niet-financiële) raadsleden en inwoners;
- het mogelijk om de gemeente Eersel met alle andere gemeenten en cijfers te vergelijken.

De verplichte indicatoren zijn in de programmabegroting opgenomen bij de beleidsvelden waar zij (het meest) betrekking op hebben. De indicatoren zijn afkomstig uit bestaande (landelijke) benchmarks en onderzoeken. Indien gewenst zijn de programma's aangevuld met eigen indicatoren. De indicatoren en de bijbehorende meetgegevens worden ontsloten via www.waarstaatjegemeente.nl. Hierbij wordt opgemerkt dat sommige gegevens niet jaarlijks worden gemeten, ofwel tijdig worden geactualiseerd. Daar waar onder een norm waarden tussen haakjes staan, betreft het de meest recente werkelijke cijfers/scores.

In 2021 heeft de werkgroep normen en indicatoren (bestaande uit raadsleden en ambtenaren) de set weer helemaal geactualiseerd. De raad is vrij om voorstellen te doen tot wijzigingen van normen. De meetgegevens voor de eigen (subjectieve) indicatoren worden verkregen aan de hand van de burgerpeiling en ondernemerspeiling.

Bij de programma's gaat het in eerste instantie om de inhoud van het beleid. Vanzelfsprekend is ook de financiële ruimte belangrijk. In het programmaplan zijn de beoogde maatschappelijke effecten van de indicatoren vermeld, evenals de (prestatie)normen die daarop betrekking hebben. In de programma's wordt ingegaan op de diverse beleidsterreinen waar de gemeente mee te maken heeft. De raad kan de begroting onder meer gebruiken als instrument van planning en control, om de voortgang van de uitvoering van de programma's en de daarin opgenomen beleidsdoelstellingen te monitoren en indien nodig en gewenst bij te sturen. Hierdoor gaan kaderstelling en controle hand in hand.

1.1.2 Maatschappelijke effecten, indicatoren en normen

In deze programmabegroting zijn de volgende uitgangspunten per programma gehanteerd:

- Gewenst maatschappelijk effect(en) is (zijn) duidelijk geformuleerd;
- Gewenst maatschappelijk effect(en) wordt (worden) uitgesplitst in subdoelen;
- Meetbare indicatoren worden opgenomen die iets zeggen over de mate waarin het gewenste effect is/wordt gerealiseerd;
- Opgenomen indicatoren uit de begroting zijn (op termijn) daadwerkelijk te monitoren, zodat verantwoording hierover mogelijk is;
- Per indicator is een (minimum)norm geformuleerd.
- Een directe koppeling wordt gelegd tussen datgene *wat we willen bereiken* en datgene *wat we daarvoor gaan doen* in het betreffende begrotingsjaar.

In de programmarekening wordt vervolgens aan de hand van kleuren in de tabel aangegeven of de gestelde normen zijn gerealiseerd.

1.1.3 De opbouw van de programma's

De programma's zijn als volgt opgebouwd:

Omschrijving programma

Hierin wordt omschreven wat onder het betreffende programma wordt verstaan. De productgroepen (beleidsterreinen) die onder het programma vallen zijn ook aangegeven.

De drie w's:

Wat willen we bereiken en Wat gaan we daarvoor doen?

Per programma zijn de beoogde maatschappelijke effecten aangegeven, welke moeten worden bereikt door de uitvoering van het beleid. Het beleid ligt vast in verschillende notities. In een rubriek zijn indicatoren aangegeven voor de beoogde maatschappelijke effecten. Bovendien is een rubriek opgenomen waarin (prestatie)normen zijn vermeld, die moeten worden gehaald. Direct hieraan gekoppeld is wat gedaan zal worden om de doelstellingen te bereiken, met andere woorden: welke specifieke activiteiten moeten hiervoor verricht worden.

Wat mag het kosten?

Ieder programma kent baten en lasten. Autorisatie door de raad vindt plaats op het niveau van de onderscheiden programma's, welke zijn ingedeeld in productgroepen. De uitgaven welke ten laste van de reserves zijn gebracht, zijn opgenomen bij de lasten en baten van de desbetreffende productgroep. Verder zijn de investeringen voor 2023 opgenomen.

Indien de raad instemt met de begroting, worden dus tevens de investeringskredieten voor het jaar 2023 beschikbaar gesteld, mits er geen uitzonderingen zijn gemaakt in het meerjarig-investeringsprogramma.

De programma's 10 en 11

Het programma 'Algemene baten en lasten' (programma 10) en het programma 'Overhead' (programma 11) hebben een andere opbouw dan de overige programma's. Hierin wordt alleen een overzicht van de financiële middelen gegeven.

2. De paragrafen

In de paragrafen worden de beleidsmatige aspecten van diverse beheersinstrumenten aangegeven. Bedoelde instrumenten vallen ook onder één of meer programma's. Voor een totaalinzicht in de positie van de gemeente is het van belang dat deze dwarsdoorsnede wordt gemaakt.

Hieronder wordt kort ingegaan op de diverse paragrafen.

1. Lokale heffingen

Hierin wordt een toelichting gegeven op alle belastingen en heffingen van de gemeente Eersel.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is middelen vrij te maken om tegenvallers te kunnen opvangen. Aangegeven wordt welke risico's de gemeente loopt, welke middelen beschikbaar zijn bij tegenvallers en welk beleid de gemeente heeft ten aanzien van deze aspecten.

3. *Onderhoud kapitaalgoederen*

In dit onderdeel wordt ingegaan op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, groen en verlichting, de zogenaamde kapitaalgoederen.

Deze paragraaf is onder meer een instrument om onderhoud systematisch aan te pakken. Het spreekt voor zich dat de instandhouding van de kapitaalgoederen van essentieel belang is voor de realisering van verschillende programma's, zoals 'verkeer en vervoer' en 'onderwijs en educatie'.

4. *Treasury*

De paragraaf is bedoeld om de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen, welke functie als volgt kan worden gedefinieerd:

'Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's'.

5. *Bedrijfsvoering*

Bij de bedrijfsvoering gaat het om de besturing en beheersing van, het toezicht op en de verantwoording over de bedrijfsprocessen binnen de gemeentelijke organisatie op basis van een bedrijfsvoeringfilosofie (bijv. rechtmatig, betrouwbaar, transparant, doelmatig en doeltreffend).

6. *Verbonden partijen*

Dit onderdeel moet inzicht geven in de zogenaamde verbonden partijen:

'Participaties van de gemeente in derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemoeid'.

Hiermee worden bedoeld de gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en privaatrechtelijke rechtspersonen. Partijen waarin de gemeente én een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

7. *Grondbeleid*

Het grondbeleid is enerzijds van belang voor de doelstelling van verschillende programma's en anderzijds vanwege de financiële belangen en risico's voor de gemeente.

2. **De financiële begroting**

In het overzicht van baten en lasten (zie paragraaf 1 van onderdeel II: de financiële begroting) is het onderdeel waarin is aangegeven tot welke bedragen de raad het college heeft geautoriseerd bij de begroting. Het is een overzicht van de baten en lasten per programma, waarbij afzonderlijk is aangegeven welke onttrekkingen en toevoegingen aan reserves er per programma plaatsvinden.

In het onderdeel financiële positie wordt ingegaan op het gevolgde begrotingsbeleid (inclusief de uitgangspunten), de jaarlijks terugkerende arbeidskosten, de investeringen, de reserves en de meerjarenbegroting.

De 'financiële positie' en de paragraaf "weerstandsvormogen en risicobeheersing" geven samen antwoord op de vraag hoe gezond de gemeente financieel is, of aan alle verplichtingen kan worden voldaan en of er dan nog ruimte is om eventuele tegenvallers op te vangen.

De totale inkomsten en uitgaven en de batige saldi zien er voor de periode 2023-2026 als volgt uit:

	2023	2024	2025	2026
Inkomsten	52.264.440	51.756.429	53.158.191	49.010.746
Uitgaven	51.041.277	50.665.639	51.957.233	50.649.056
Exploitatiesaldi	+1.223.163	+1.090.790	+1.200.958	-1.638.310
Waarvan incidenteel	25.000	-	-	-
Structurele saldi	+1.198.163	+1.090.790	+1.200.958	-1.638.310

In de begroting 2023 is het batig exploitatiesaldo voor 2023 ad € 1.223.163,-- toegevoegd aan de algemene reserve (zie ook de toelichting bij het onderdeel "Financiële positie", paragraaf 2.1).

Bijlagen

Conform de vastgestelde beleidsnota reserves en voorzieningen moet jaarlijks bij de begroting en jaarrekening enkele gegevens per reserve en voorziening worden geactualiseerd. Het overzicht Reserves en voorzieningen maakt in de vorm van een *bijlage A* dan ook deel uit van de begroting en jaarrekening.

Tevens is er een verplicht overzicht van de baten en lasten per taakveld als *bijlage B* opgenomen.

I. BELEIDSBEGROTING

0. Sociale voorzieningen

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **“Inwoners kunnen in hun levensbehoefte voorzien.”**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsterrein/ subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Inkomen	Percentage personen tussen de 15 en 75 jaar met een baan (=netto participatiegraad) (verplicht)	2021 Eersel: 66,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 55,8%	* De inzet van KempenPlus is om iedereen die (financiële) ondersteuning nodig heeft, zo snel mogelijk weer in het eigen inkomen uit arbeid te laten voorzien. Daarbij wordt ingestoken op werk in een regulier dienstverband. Als dat niet haalbaar is, wordt er gekeken naar mogelijkheden tot gesubsidieerde arbeid op de reguliere arbeidsmarkt. Waar nodig kunnen cliënten met Loonkostensubsidie (LKS) tijdelijk of structureel aan de slag binnen de afdeling Bedrijven. KempenPlus beperkt de instroom zoveel mogelijk door voor aanvang van de uitkering, cliënten waarvoor dat passend is, direct te bemiddelen naar werk. * Zo lang dat niet mogelijk is, verstrekt de afdeling Ontwikkelen & Inkomensondersteuning uitkeringen conform de wettelijke kaders en binnen de gestelde termijnen. * KempenPlus bepaalt voor elke cliënt een passende aanpak: cliënten zijn aan het werk, werken aan werk, participeren, werken aan participatie of hebben een zorgtraject. Door middel van het TalentPlus-programma en andere vormen van diagnose wordt de afstand van de cliënt tot arbeid in beeld gebracht en worden trajecten ingezet om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. *Realisatie van (Rijks)taakstelling Beschut werk, voorzover er voldoende kandidaten zijn.
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 69,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 55,3%	

Beleidsterrein/ subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
			*Iedere cliënt, met een taalbelemmering die geen inburgeringslessen krijgt, volgt een taal cursus om de re-integratiekansen richting uitstroom te bevorderen.
	Percentage werkloze jongeren van 16 tot 22 jaar (verplicht)	2020: Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	* KempenPlus biedt ondersteuning aan jongeren van 16 of 17 jaar met een leerplicht of kwalificatieplicht en jongeren van 18 tot 27 die hulp nodig hebben voor het volgen van een leer-werktraject. * KempenPlus kan door middel van training en diagnose in een korte tijd termijn uitkeringsgerechtigden aan het werk helpen of hun (on)mogelijkheden in kaart brengen. * KempenPlus zet een breed scala aan re-integratie instrumenten in voor werkloze jongeren en biedt specifieke trainingen aan op basis van nut en noodzaak. * Jongeren krijgen ondersteuning en begeleiding en worden als ze daarvoor in aanmerking komen gewezen op de Individuele studietoelage. * KempenPlus werkt samen met de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening en zorgt voor een goede overdracht van de cliënten van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+).
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2019: Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	
	Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	2021 Eersel: 119 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 220	* KempenPlus brengt de afstand van de uitkeringsgerechtigde tot de arbeidsmarkt in beeld en zorgt door middel van een passende aanpak ervoor dat de uitkeringsgerechtigde naar vermogen participeert. * KempenPlus zet alle beschikbare instrumenten zoals LKS en beschut werk in om uitstroom te realiseren
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020: Eersel: 158 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 263	

Beleidssterrein/ subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
	Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar (verplicht)	2021: Eersel: 69 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 87	*Kempenplus stelt een persoonlijk ontwikkelplan voor de cliënt op om ervoor te zorgen dat de cliënt naar vermogen kan participeren. *Re-integratietrajecten worden op basis van nut en noodzaak ingezet. Trajecten zijn niet het doel op zich, maar worden ingezet als middel om participatie/arbeidsinschakeling te realiseren.
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten <25.000 inwoners	2020 Eersel: 62 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 88	

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Participatiebedrijf KempenPlus

Sociaal ontwikkelbedrijf

De gedachte bij aanvang van KempenPlus was de vorming van een sociaal ontwikkelbedrijf in de Kempen. Deze gedachte geldt nu nog steeds. De oude sociale werkvoorziening was meer een bedrijf dat werkgelegenheid bood aan werknemers met beperkingen en daarbij was de Netto Toegevoegde Waarde (NTW) een van de belangrijkste succesfactoren. De meerwaarde van KempenPlus dient te zijn dat er naast de NTW ook bezien wordt in hoeverre deze nieuwe organisatie inhoud geeft / kan geven aan het leveren van Sociaal Toegevoegde Waarde (STW) bij de ondersteuning van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee wordt bedoeld dat KempenPlus zich inzet om mensen in kwetsbare posities op de arbeidsmarkt te ontwikkelen naar en in betaald werk en daarmee bij te dragen aan hun (financiële) zelfredzaamheid. Doel van de ondersteuning is het laten ontdekken van talenten en kwaliteiten, het zich laten ontwikkelen en de stap naar werk te realiseren. Het gaat daarbij ook over bijdragen aan de maatschappij en van betekenis zijn. De transformatie naar een sociaal ontwikkelbedrijf is een proces dat inmiddels al is ingezet en in 2023 verder doorgezet zal worden.

Inwoners met een migratieachtergrond

inburgering statushouders

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering in werking getreden. In deze wet is bepaald dat de volledige regie ten aanzien van de inburgering een gemeentelijke verantwoordelijkheid wordt. De nieuwe wet geldt alleen voor inburgeraars die een verblijfsvergunningsdatum hebben op of na 1 januari 2022. Het aantal inburgeraars die onder de nieuwe wet valt is in de eerste helft van 2022 nog klein maar vanaf de tweede helft 2022 zal het aantal inburgeringsplichtigen dat onder deze wet valt toenemen. Ter uitvoering van de Wet inburgering wordt van iedere individuele inburgeraar een brede intake afgenomen, een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld en aansluitend daarop een inburgeringstraject opgesteld. Dit traject omvat zoveel mogelijk taal gecombineerd met werk, stage of vrijwilligerswerk. Doel is:

- duurzaam inburgeren: dat betreft alle levensdomeinen, maar de Wet inburgering legt het accent op werk in combinatie met taalontwikkeling;
- in samenwerking met netwerkpartners de inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk de Nederlandse taal te laten leren op het voor hen hoogst haalbare niveau. Daarbij worden zij (in samenwerking met KempenPlus) richting werk geactiveerd, zodat zij zo snel mogelijk volwaardig aan de Nederlandse samenleving kunnen gaan deelnemen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie

Programma: Sociale voorzieningen						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Werk	63.503	80.008	85.573	85.573	85.573	85.573
Inkomen	2.925.195	2.848.580	2.696.110	2.663.110	2.665.110	2.667.110
Inwoners met migratieachtergrond	6.955	157.431	83.597	77.597	75.097	75.097
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	2.995.653	3.086.019	2.865.280	2.826.280	2.825.780	2.827.780
BATEN						
Werk	54.427	5.292	5.381	5.381	5.381	5.381
Inkomen	2.586.916	2.366.500	2.239.500	2.204.500	2.204.500	2.204.500
Inwoners met migratieachtergrond	0	84.000	0	0	0	0
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	2.641.343	2.455.792	2.244.881	2.209.881	2.209.881	2.209.881
Lasten minus baten	354.310	630.227	620.399	616.399	615.899	617.899
Overige lasten						
Apparaatskosten	4.045.550	4.049.560	3.966.707	3.966.707	3.966.707	3.966.707
Saldo programma	4.399.860	4.679.787	4.587.106	4.583.106	4.582.606	4.584.606

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Werk

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Inkomen

Binnen deze productgroep is sprake van een positieve afwijking van € 25.470,-- ten opzichte van de begroting 2022. In 2022 zijn de lasten bijzondere bijstand incidenteel € 13.000,-- hoger geraamd dan in 2023.

Inwoners met een migratieachtergrond

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

Bedrijfsplan Participatiebedrijf 'iedereen werkt mee'

1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en deel kunnen nemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooiën in goede gezondheid”.**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsterrein / subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Jeugd	Percentage 12 tot en met 21 jarigen met delict voor de rechter (verplicht)	2017 Eersel: 1%	*Samenwerking met politie; *Vroege signalering in het voorliggende veld (preventie); *Monitoring van de aanmeldingen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) via de verschillende aandachtsgebieden.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	
	Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen (verplicht)	2020 Eersel: 3%	*Vanuit één regisseur werken we integraal aan verschillende problematieken; *Nauwe samenwerking in het kader van de Participatiewet.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Gemeenten tot 25.000 inwoners: 4% 2019 Eersel: 3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 4%	
	Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	2021: Eersel: 12,3%	*Verminderen aantal specialistische jeugdhulptrajecten in aantal en in duur; *Preventief werk CJG+. *Samen met het gezin een plan opstellen waardoor gezinnen zelf problemen kunnen oplossen
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Gemeenten tot 25.000 inwoners: 11,9%	
	Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	2021 Eersel 0,8%	*De gezamenlijke ambitie van zowel de gemeenten als de gecertificeerde instellingen is om op termijn te komen tot een substantiële reductie van de instroom binnen Jeugdbescherming en
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Nederland 1,2% Gemeenten <25.000 inwoners: niet bekend	

Beleidsterrein / subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
			Jeugdreclassering en tot het verkorten van trajectduur; *Tandems vormen met GI's door vroegtijdige consultering van Bureau Jeugdzorg en William Schrikker Groep (WSG) en zo nodig de Raad voor de Kinderbescherming (contractueel vastgelegd); *Adviserend expertteam op afroep beschikbaar. *Inzet Civiel trajectberaad *Inzet initiatieven van Transformatiefonds.
	Percentage jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht) Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020: Eersel: 0% Gemeenten <25.000 inwoners: niet bekend	*Samenwerking met jeugdreclassering, Veilig Thuis en politie en scholen.
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners (verplicht) Norm: Geen norm	2021: Eersel: 700 Gemeenten <25.000 inwoners: 641 2020: Eersel: 740 Gemeenten <25.000 inwoners: 624	Uitvoeren van de Verordening Wmo 2019. De gemeentelijke aandacht richt zich met name op: • Ondersteuning mantelzorgers; • Maatwerkvoorzieningen Wmo; • Dementie; • Ketenzorg; • Versterking voorliggende voorzieningen; • Inclusief beleid.
Vrijwilligers	Het percentage inwoners dat zich heeft ingezet voor anderen en/ of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk (burgerpeiling waarstaatjegemeente) (eigen indicator) Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 44% Gemeenten <25.000 inwoners: 42%	In 2023 start de uitvoering van het nieuwe beleid voor vrijwillige inzet (onderdeel van het eind 2022/begin 2023 vast te stellen Welzijnskader 2023-2026) met o.a. als speerpunt: stimuleren van vrijwillige inzet.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Welzijnskader 2023 tot en met 2026

Eind 2022/begin 2023 wordt naar verwachting het Welzijnskader voor de jaren 2023 tot en met 2026 vastgesteld. Vertrekpunt vormt de sociale basis die met (behulp van de gemeentelijke inzet) op orde moet zijn. De sociale basis wordt gevormd uit de onderdelen een plezierige leefomgeving, een stabiele financiële situatie, een baan, dagbesteding en vrijwilligerswerk, een fijn sociaal netwerk, bij een gemeenschap horen, een goede gezondheid en voldoende gelegenheid tot het volgen van onderwijs/opleidingen. Daarnaast ligt de focus op kwetsbare inwoners waarvoor vangnetvoorzieningen nodig zijn om (tijdelijk) ondersteuning te bieden als de sociale basis niet voldoende is om mee te kunnen doen.

Subsidieprogramma

Een belangrijk middel dat de gemeente heeft om beleidsdoelen te realiseren zijn subsidies. Aan het Welzijnskader is het Subsidieprogramma gekoppeld. In maart 2021 heeft het college besloten om het huidige programma dat is vastgesteld voor de jaren 2018 tot en met 2021, met twee jaar te verlengen (2022 en 2023). Op basis van het in het nieuwe Welzijnskader voor de jaren 2023 tot en met 2026 wordt in 2023 het nieuwe Subsidieprogramma 2024 tot en met 2027 vastgesteld.

Jeugdhulp

Meerjarenbeleidskader

Het Meerjarenbeleidskader (MJBK) Jeugdhulp geeft over de periode 2020 tot en met 2023 richting aan beslissingen inzake de uitvoering van de Jeugdwet aan de raad en aan de Samenwerking Kempengemeenten die namens de colleges de Jeugdwet uitvoert. In het MJBK zijn een zestal actielijnen opgenomen die aansluiten bij het landelijke actieprogramma "Zorg voor de Jeugd". Deze actielijnen worden gemonitord middels prestatie-indicatoren. Effectmeting hierop vindt jaarlijks plaats. Eind 2022 zal een eerste aanvang worden gemaakt met betrekking tot een nieuw MJBK, dit wordt in 2023 aan uw raad voorgelegd en zal uiteindelijk leidend zijn vanaf 1 januari 2024.

Sturing op de poorten in de vorm van preventieve spreekuren

Sinds medio mei 2022 wordt binnen het CJG+ de Kempen gewerkt met preventieve spreekuren. Wanneer inwoners zich melden bij het CJG+ wordt in eerste instantie gekeken of het CJG+, scholen of lokale gemeenten zelf in de preventieve sfeer kunnen bijdragen aan het antwoord op de hulpvraag. Dit alles in samenwerking met het gezin.

Project Samen doen

Samen doen is erop gericht om de onderlinge samenwerking tussen jeugdhulp, onderwijs en kinderopvangorganisaties te bevorderen, waarbij door preventief signaleren van een behoefte aan ondersteuning en vroegtijdige inzet van ondersteuning de ontwikkelkansen van kinderen wordt vergroot. Inzet wordt vorm gegeven door jeugd & gezinswerkers van het Lokale ondersteuningsteam daadwerkelijk op school te positioneren. Voor de gemeente Eersel is dit zowel voor de Kempenkind-, RBOB de Kempen-, als Veldvest scholen georganiseerd. Hiermee worden ondersteuningsvragen eerder gesignaleerd en kan er vrijwel direct een lichte vorm van ondersteuning op school / eigen leefomgeving geboden worden zonder dat de jeugdige een cliënt van CJG+ wordt.

Aanbesteding Jeugdhulp

In 2022 is de aanbesteding van de contractering Jeugdhulp afgerond. Deze contractering had een grootschalige verandering tot gevolg voor de financieringsstructuur. Ondanks dat het formele inkoopproces is afgerond zal de doorontwikkeling op de jeugdhulpproducten ook in 2023 de nodige aandacht behoeven. Dit in de vorm van doorontwikkeling van de verschillende jeugdhulpproducten en het verder optimaliseren van de samenwerkingsafspraken met de verschillende zorgaanbieders specialistische zorg.

Spoedeisende Zorg

De spoedeisende zorg (SEZ) wordt gezamenlijk ingekocht door 21 gemeenten. Uit het inkooptraject SEZ, wat in 2022 is voltooid, is de organisatie Veilig Thuis gecontracteerd voor het leveren van deze spoedeisende zorg jeugd. Voor 2023 zal Veilig Thuis zich richten op het verbeteren en door ontwikkelen van de dienstverlening van spoedeisende zorg.

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

In Brabant voeren vier gecertificeerde instellingen (GI's) de maatregelen 'jeugdbescherming' en 'jeugdreclassering' uit middels een contract dat zij hebben met de gemeenten. De continuïteit van deze zorg staat al lange tijd in het gedrang, waarover het college en de raad met enige regelmaat zijn geïnformeerd. Ontwikkelingen hieromtrent zullen op de voet gevolgd worden en waar nodig zullen passende acties worden uitgezet.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Beschermd wonen

In het kader van de Wmo bieden gemeenten haar inwoners de voorziening 'beschermd wonen' aan. Het doel van beschermd wonen is om mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving te begeleiden en ondersteunen. Dat vraagt een basisniveau van voorzieningen, geschikte woningen, kennis en een goede samenwerking tussen gemeenten, ketenpartners en zorgverzekeraars. De inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beschermd wonen als onderdeel van de Wmo ligt nu nog bij de centrumgemeenten.

Bedoeling was dat deze verantwoordelijkheid vanaf 2023 fasegewijs overgeheveld zou worden van de centrumgemeente naar alle gemeenten. Daarmee zouden per die datum ook de middelen gefaseerd naar alle gemeenten overgaan. De invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangende nieuwe verdeelmodel beschermd wonen worden door de staatssecretaris echter niet langer haalbaar geacht. Dit betekent dat de beoogde ingangsdatum van de doordecentralisatie Beschermd Wonen is uitgesteld. Gelet op het verlopen proces van de vaststelling van de 'Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026' wordt vastgehouden aan de ambities en uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de Regiovisie. Deze gaan uit van een ontwikkeling van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis.

Gezondheid

In 2018 is de Nota Gezondheid 2018-2021 gemeente Eersel 'Gezondheid in Uitvoering' vastgesteld. Deze had een looptijd tot en met 2021. Vanwege personele wisselingen is het formuleren van een vervolgnota vertraagd. Afgesproken is om de nieuwe nota begin 2023 voor de jaren 2023 tot en met 2026 aan de gemeenteraad ter vaststelling aan te bieden.

In 2021 is gestart met de uitvoering van het Kempisch Preventieakkoord en het project Eén tegen eenzaamheid, als onderdelen van het gezondheidsbeleid. De activiteiten in dit kader vinden ook in 2023 nog doorgang en krijgen een plek in de nieuwe nota. In de nota zal onder andere aandacht zijn voor thema's die bijdragen aan een verbetering van de persoonlijke gezondheid, het voorkomen van eenzaamheid bij jongeren door middel van het project Join Us en het realiseren van ontmoetingsavonden voor mensen met een verstandelijke beperking door organisatie LofJoe.

In de programmabegroting 2023 van de GGD BZO is aandacht voor de harmonisatie van de Jeugd Gezondheid Zorg (JGZ) tarieven. In 2018 is er in de bestuursopdracht van het Algemeen Bestuur (AB) vastgelegd dat er gestreefd moet worden naar een integraal tarief voor heel JGZ (0 – 18) per 2023 en dat inhoud en financiën aan elkaar gekoppeld dienden te worden. In mei 2022 is tijdens een bijeenkomst met de inhoudelijke en financiële werkgroep besloten om de harmonisatie-opdracht per 2023 te beperken tot het huidige basisaanbod 0-4. Als vervolg hierop zal in 2023/2024 uitvoering geven worden aan de landelijke toekomstagenda om te komen tot een vernieuwde 'JGZ 4.0' waarin gestreefd wordt naar het harmoniseren van de JGZ tarieven 0-18 jaar.

In 2018 zijn we gestart met Kempenbranie om het alcohol-, tabak- en drugsgebruik terug te dringen. Medio 2022 is ervoor gekozen om door te gaan met de aanpak Kempenbranie om de volgende redenen:

1. De meerwaarde van deze aanpak die zorgt voor commitment en draagvlak.
 2. De aanpak is een lange termijn aanpak die vraagt om een lange termijn investering
 3. De ervaringen uit de pilot zijn positief met name door de intensieve samenwerking die is ontstaan.
 4. Ook de betrokken partners willen graag door en vragen om commitment van de gemeenten.
 5. De brede focus zorgt voor meer verbinding en kansen om partners aan ons te verbinden.
- Ook in 2023 wordt uitvoering gegeven aan dit project.

Vrijwilligers

Mede dankzij de vrijwillige inzet van veel inwoners blijft de gemeente Eersel een leefbare gemeente waar het fijn wonen is en mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen. In de

coronaperiode is het aantal mensen dat zich als vrijwilliger in heeft gezet gedaald. Niet alleen in onze gemeente, maar ook landelijk. We blijven inwoners daarom stimuleren om zich in te zetten voor een vrijwilligersorganisatie of iemand in de omgeving. We zien ook dat er steeds meer vraag is naar flexibel vrijwilligerswerk. Dit vergt een andere kijk op de organisatie van vrijwilligerswerk binnen vrijwilligersorganisaties.

Vrijwilligersorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden, binden, ondersteunen en boeien van hun vrijwilligers. Wij zien het als onze taak hen hierin zo goed mogelijk te ondersteunen. Deze ondersteunende, makelende en stimulerende rol van de gemeente geldt ook voor individuele hulpvragers en – aanbieders. Het steunpunt vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar speelt hierin een centrale rol. Naast ondersteuning bij het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk (o.a. via Eerselvoorelkaar.nl), bieden we voorzieningen als de collectieve vrijwilligersverzekering en subsidie voor scholing van vrijwilligers, waardering van vrijwillige inzet en ondersteuning van vrijwilligersorganisaties bij hun vrijwilligersbeleid.

Gebruik van gemeentelijke accommodaties aantrekkelijker maken

Er bestaat de wens om het gebruik van gemeentelijke accommodaties voor verenigingen uit gemeente Eersel zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Daarnaast leven er bij diverse verenigingen vragen over het verschil in huurtarieven tussen de diverse accommodaties in de gemeente Eersel. Uit onderzoek moet blijken op welke wijze het gebruik van gemeentelijke accommodaties aantrekkelijker gemaakt kan worden. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de huurtarieven of het om niet ter beschikking stellen van accommodaties voor verenigingen uit gemeente Eersel. De uitkomst kan vervolgens vertaald worden in een nieuw of geactualiseerd accommodatiebeleid.

Hart van Steensel – transformatie kerkgebouw tot gemeenschapshuis

In 2023 gaan we verder met de huisvesting van het gemeenschapshuis De Hollekes in de kerk van Steensel. Hierdoor krijgt de kerk een nieuwe functie passend binnen de huidige maatschappelijk bestemming van het pand. Anderzijds komt de locatie Korte Kerkstraat / Frans van Nunenstraat beschikbaar voor herontwikkeling tot woningbouw na de verplaatsing van het huidige gemeenschapshuis.

Subsidie Stichting Buurtboerderij Eersel 2022 en 2023

De Buurtboerderij heeft een recreatieve en educatieve functie en draagt bij aan de sociale cohesie in de wijk Kerkebogten. Deze voorziening heeft de afgelopen jaren ca. 12.000 bezoekers per jaar mogen ontvangen en is voor iedereen gratis toegankelijk. Ook bezoekers uit speciale doelgroepen, woonachtig in de directe omgeving, hebben de weg hiernaar toe gevonden. De Buurtboerderij wordt volledig gerund door vrijwilligers. Na realisatie in 2017 is besloten om voor de periode 2018-2021 een instandhoudingssubsidie te verstekken. Omdat het subsidieprogramma met twee jaar is verlengd wordt voor de komende twee jaar opnieuw een instandhoudingssubsidie aan de buurtboerderij vertrekt. Na deze twee jaar wordt bekeken in hoeverre fondsenwerving heeft geleid tot het kunnen exploiteren zonder gemeentelijke subsidie of dat wordt beoordeeld dat de buurtboerderij wordt opgenomen in het nieuwe subsidieprogramma en voor welk bedrag.

Dorpsparticipatie

Mede doordat we met dorpswethouders werken zijn we toegankelijk voor én daardoor dicht bij onze inwoners. We zijn actief betrokken en zijn, bijvoorbeeld door de dorpschouwen te organiseren, aanwezig in de directe leefomgeving. Er is sprake van direct contact en korte lijntjes. Deze ingeslagen koers wordt als positief ervaren en blijven we dan ook aanhouden. We blijven meedenken en ondersteunen onze inwoners waar nodig en mogelijk is. We tonen interesse voor wat er speelt en hebben nauw contact met Dorpsraden, die als ogen en oren in de kernen fungeren. Doordat participatieprogramma Dorpen Maken Het Verschil doorloopt blijven er mogelijkheden om initiatieven van inwoners of verenigingen die bijdragen aan de leefbaarheid te ondersteunen. De sociale samenhang vergroten en het zorgen voor een prettige leefomgeving doen we immers samen. Ook in 2023 blijven we hierin actief samenwerken met bijvoorbeeld de Visitmanager.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Vrijwilligers;
2. Voorzieningen jeugd en jongeren;
3. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten;
4. Sociaal cultureel werk;

5. Volksgezondheid

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Totaal investeringen	0	0	0

Exploitatie

Programma: Maatsch. dienstverl. en gezondheid						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Vrijwilligers	12.493	18.420	18.650	18.650	18.650	18.650
Voorzien. jeugd en jongeren	3.033.886	2.699.605	2.552.106	2.552.106	2.552.106	2.552.106
Oud., chron.zieken en ge- hand.	5.073.714	5.354.480	5.313.350	5.313.350	5.313.350	5.313.350
Sociaal cultureel werk	495.765	883.409	499.374	492.985	492.985	492.985
Volksgezondheid	903.806	853.969	902.705	867.705	867.705	867.705
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	9.519.664	9.809.883	9.286.185	9.244.796	9.244.796	9.244.796
BATEN						
Voorzien. jeugd en jongeren		37.000	0	0	0	0
Oud., chron.zieken en ge- hand.	187.452	173.000	141.000	141.000	213.000	213.000
Sociaal cultureel werk	145.308	95.179	93.585	93.585	93.585	93.585
Volksgezondheid	46.827	35.000	35.000	0	0	0
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	379.587	340.179	269.585	234.585	306.585	306.585
Lasten minus baten	9.140.077	9.469.704	9.016.600	9.010.211	8.938.211	8.938.211
Overige lasten						
Kapitaallasten	557.209	595.834	334.670	334.670	334.670	334.670
Apparaatskosten	2.124.398	2.717.561	2.753.953	2.753.953	2.753.953	2.753.953
	2.681.607	3.313.395	3.088.623	3.088.623	3.088.623	3.088.623
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	163.866	260.000				
	163.866	260.000	0	0	0	0
Saldo programma	11.657.818	12.523.099	12.105.223	12.098.834	12.026.834	12.026.834

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Vrijwilligers

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Voorzieningen jeugd en jongeren

Binnen deze productgroep is sprake van een positieve afwijking van € 110.499,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door meerdere mutaties in de budgetten voor jeugdhulp (Zorg aan jeugd zonder verblijf (€ 100.000,-- positief), zorg aan jeugd met verblijf (€ 50.000,-- positief), PGB Zorg jeugd (€ 40.000,-- negatief), Veiligheid en reclassering en overige jeugdzorg (€ 46.200,-- positief) en landelijke zorg jeugdhulp (€ 35.000,-- negatief) zoals in de eerste bestuursrapportage 2022 aan uw raad is gerapporteerd.

Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Binnen deze productgroep is sprake van een positieve afwijking van € 9.130,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt een budgetoverheveling decentrale uitkering vrouwenopvang vanuit de jaarrekening 2021 naar de begroting 2022 (€ 47.918,--) en extra opgenomen budget in de begroting 2023 voor een dorpsondersteuner Steensel (€ 26.500,--).

Sociaal cultureel werk

Binnen deze productgroep is sprake van een positieve afwijking van € 382.441,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt een budgetoverheveling coronamiddelen vanuit de jaarrekening 2021 naar de begroting 2022 (€ 441.500,--) en een verhoging van de storting in de voorziening onderhoud gebouwen voor de gemeenschapshuizen van ca. € 50.000,-- in 2023.

Volksgesondheid

Binnen deze productgroep is sprake van een negatieve afwijking van € 48.736,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door een verhoging van de bijdrage aan de GGD van € 51.541,-- zoals in de voorjaarsnota 2023-2026 beschreven.

Beleidsdocumenten

- Toekomstbestendig accommodatiebeleid 2017-2020, 'Het belang van contact'
- Meerjaren Beleidskader Jeugdhulp de Kempen 2020 - 2023
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2019
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel 2022
- Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026
- Participatieprogramma 'Dorpen maken het verschil 2019-2022'

2. Onderwijs

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Als gemeente de mogelijkheid scheppen om onderwijs te volgen in goede gebouwen en in nabijheid van de woonomgeving.”**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidssterrein/ subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Onderwijs/ Leerplicht	Absoluut verzuim (bij absoluut verzuim is een leerling niet ingeschreven op school) (verplicht) Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen 2020: Eersel: 0 Gemeenten <25.000 inwoners: 2,5	De leerplichtambtenaar controleert intensief of leerplichtigen ingeschreven staan op een school. Daarnaast zet de leerplichtambtenaar samen met het Regionale Meld en Coördinatie punt (RMC) voor voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) in op afspraken tussen het voortgezet onderwijs (VO) en MBO ter voorkoming van absoluut verzuim.
	Relatief verzuim (bij relatief verzuim is een leerling ongeoorloofd afwezig) (verplicht) Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen 2021: Eersel: 2 Gemeenten <25.000 inwoners: 13 2019: Eersel: 3 Gemeenten <25.000 inwoners: 19	De leerplichtambtenaar beperkt verzuim zoveel mogelijk door: *een goede leerplichtadministratie; *intensieve contacten met scholen, leerlingen/ouders, (keten)partners; *regionale samenwerking.
	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (verplicht) Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	vsv-ers per 1.000 leerlingen 2021: Eersel: 1,1 % Gemeenten <25.000 inwoners: 1,4 % 2020: Eersel: 1,1% Gemeenten <25.000 inwoners: 1,3%	De leerplichtambtenaar en het RMC voeren wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters in kaart te brengen, te volgen en te begeleiden naar school, werk, een combinatie van beiden of hulpverlening. Het RMC werkt daarvoor samen met 21 gemeenten in de regio.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Onderwijshuisvesting (nieuwbouw, uitbreiding) van primair, voortgezet en speciaal onderwijs

De gemeente heeft zorgplicht voor nieuwbouw en uitbreiding van onderwijshuisvesting voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Daaronder vallen ook constructiefouten en herstel in

geval van bijzondere omstandigheden. Uitvoering vindt plaats zoals beschreven in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel, welke eind 2022/begin 2023 werd vastgesteld. Kleinere en grotere huisvestingsvraagstukken uit dit IHP worden vanaf dit jaar opgepakt conform de daarin opgenomen planning c.q. prioritering.

Toezicht en handhaving leerplicht

De 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant werken samen om invulling te geven aan de leerplichtwet en het Regionale Meld en Coördinatie punt (RMC). De gemeente Eindhoven voert als contactgemeente de regiefunctie uit voor de RMC-regio. Het RMC beleidskader 2021-2024 is per 1 april 2021 vastgesteld door de bestuurscommissie.

Met de wettelijke RMC-taak:

- dringt Zuidoost-Brabant het percentage voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) terug, n.l. over 2023-2024 regionaal max. 1,6% nieuwe vsv-ers;
- zorgt Zuidoost-Brabant dat van iedere jaarlijkse 'lichting' voortijdig schoolverlaters een jaar later 26% een opleiding volgt en 44% aan het werk is;
- stabiliseren/verhogen we het percentage jongeren van 22 jaar met een startkwalificatie;
- hebben we alle jongeren in beeld.

Voor- en vroegschoolse educatie (vve)

De kinderopvangaanbieders die gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma aanbieden aan peuters met een indicatie (de doelgroepkinderen) moeten wettelijk een aanbod kunnen doen van 16 uur per week. Ook aan 'niet-doelgroepkinderen' worden meer uren aangeboden, 8 uur in plaats van 5,5 uur.

Volwasseneneducatie

De contactgemeenten ontvangen via de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) budget voor de (regionale) aanpak van volwasseneneducatie en laaggeletterdheid. De gemeente Eindhoven is de contactgemeente voor onze regio en vervult een centrale rol als regisseur. Eind 2019 is hiervoor een WEB-overeenkomst met het Summa College getekend. Deze overeenkomst beschrijft hoe we de komende jaren uitvoering geven aan de wettelijke verplichting om de aanpak van laaggeletterdheid (arbeidsmarkt) regiobreed vorm te geven. Richtinggevend zijn de bestuurlijke afspraken die het Rijk en de VNG hierover maakten ('Samen aan de Slag voor een Vaardig Nederland, 2020 -2024').

DigiTaalhuis

De gemeente Eersel heeft het convenant 'versterking basisvaardigheden Kempengemeenten' ondertekend. Met dit convenant wordt beoogd dat laaggeletterde inwoners hun basisvaardigheden versterken en daarmee hun maatschappelijke participatie vergroten. De beoogde uitwerking van het convenant is de oprichting van een DigiTaalhuis in iedere betrokken gemeente. Het DigiTaalhuis is een laagdrempelige, herkenbare, openbare plek, toegankelijk voor iedereen die met taal, rekenen en digivaardigheden aan de slag wil. In de andere Kempengemeenten zijn al DigiTaalhuizen opgericht. In onze gemeente heeft de afgelopen 3 jaar (2021, 2022 en aansluitend verlengd tot 2023) het DigiTaalhuis als pilot gedraaid. Afhankelijk van de evaluatie wordt het DigiTaalhuis al dan niet structureel gecontinueerd.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Wettelijke onderwijstaken;
2. Lokaal onderwijs;
3. Volwasseneneducatie.

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Totaal investeringen	0	0	

Exploitatie

Programma: Onderwijs en educatie						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Wettelijke onderwijstaken	547.637	642.020	747.707	772.707	797.707	822.707
Lokaal onderwijs	78.460	408.993	88.000	88.000	88.000	88.000
Volwasseneneducatie	6.006	11.097	6.188	6.188	6.188	6.188
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	632.103	1.062.110	841.895	866.895	891.895	916.895
BATEN						
Wettelijke onderwijstaken	128.137	176.367	125.631	127.526	129.469	131.460
Lokaal onderwijs	68.860	384.993	64.000	64.000	64.000	64.000
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	196.997	561.360	189.631	191.526	193.469	195.460
Lasten minus baten	435.106	500.750	652.264	675.369	698.426	721.435
Overige lasten						
Kapitaallasten	810.089	581.883	534313	534313	534313	534313
Apparaatskosten	137.938	162.738	179.963	179.963	179.963	179.963
	948.027	744.621	714.276	714.276	714.276	714.276
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	18.000	18.000				
	18.000	18.000				
Saldo programma	1.365.133	1.227.371	1.366.540	1.389.645	1.412.702	1.435.711

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Wettelijke onderwijstaken

Binnen deze productgroep is sprake van een negatieve afwijking van € 156.423,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten voor leerlingenvervoer zijn toegenomen. Op basis van de nieuwe aanbesteding verwachten we een toename van de kosten van € 89.000,-- door zowel stijgende prijzen als stijgende aantallen leerlingen. Ook is de storting in de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting gestegen met € 52.611,--. Dit wordt deels verklaard doordat het onderwijsbudget conform voorjaarsnota 2023-2026 in 2023 met € 25.000,-- is verhoogd en deels doordat er kapitaallasten uit oude jaren zijn vrijgevallen.

Lokaal onderwijs

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Volwasseneneducatie

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Beleidsdocumenten

- Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2018-2032
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Eersel 2015
- Regionale ambtsinstructie leerplicht/RMC gemeente Eersel 2019
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Eersel 2021
- Beleidsregels leerlingenvervoer 2022

3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: “**Een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor huidige en toekomstige bewoners.**”

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsterrein / subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen	Demografische druk (de som van het aantal personen van 0-20 jaar en $\geq$ 65 jaar in vergelijking tot de personen van 20 tot 65 jaar, uitgedrukt in percentage) (verplicht)	2021 Eersel: 75,9% Gemeenten <25.000 inwoners: 79,6% 2020 Eersel: 75,6% Gemeenten <25.000 inwoners: 79,4% (bron: waarstaatjegemeente)	Zoveel mogelijk diverse woningtypen aanbieden. Om de garanderen dat er voldoende betaalbare woningen worden gebouwd, moet elk plan in principe minimaal 43% sociaal (huur- en koop te bevatten) ¹
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	2021 Eersel: 11,9 Gemeenten <25.000 inwoners: 8,8 2020 Eersel: 13,2 Gemeenten <25.000 inwoners: 9,7 (bron: waarstaatjegemeente)	Over de komende 10 jaar is het gemiddeld aantal woningen per jaar dat opgeleverd wordt 120. Dat is ongeveer 13,4 per 1.000 woningen.
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Gemiddelde WOZ waarde (x 1.000) (verplicht)	2021 Eersel: € 348** Gemeenten <25.000 inwoners: € 314 2020 Eersel: €327 Gemeenten <25.000 inwoners € 296	
	Norm: n.v.t.		

¹ Raadsbesluit 21 december 2021 over het woningbouwprogramma.

	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (verplicht)	2021 Eersel: € 626 Nederland: € 733 Gemeenten <25.000 inwoners: Niet bekend 2020: Eersel: €600 Gemeenten <25.000 inwoners: € 749	
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (verplicht)	2021 Eersel: € 769 Nederland: € 810 Gemeenten <25.000 inwoners: Niet bekend 2020: Eersel: € 737 Gemeenten <25.000 inwoners: € 827	
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Aantal te realiseren woningen en in aanbouw te nemen woningen (eigen indicator)	2021: Eersel: 113 nieuwbouw woningen 2020: Eersel: 115 nieuwbouw woningen	Voor een specificering van het aantal woonbouwprojecten, zie de Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023
	Norm: Te bouwen tussen 2022-2032 1.210 woningen.* (geschatte 120 woningen per jaar)		
Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in een aantrekkelijke groene gemeente	Percentage inwoners dat vindt dat perken, plantsoenen en parken goed zijn onderhouden (burgerpeiling waarstaatjegemeente) Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020: Eersel: 61% Gemeenten < 25.000 inwoners: 59%. 2018: Eersel: 51% Gemeenten < 25.000 inwoners: 60%	Conform bestek en werkschrijvingen het onderhoud uitvoeren; In 2023 voeren we het integraal beleidsplan landschap, natuur en groen Groen Loont! verder uit. In 2021 is het Plan Bos & Boom gestart. In 2023 gaan we hiermee verder. Dit leidt tot een verdere vergroening van onze gemeente.

* De provinciale prognose geeft aan dat er de komende 10 jaar een kleine 500 woningen gebouwd mogen worden . De politiek heeft een hogere ambitie uitgesproken en dat vertaalt zich in een geschatte 120 woningen per jaar.

** Voor de volledigheid wordt hierbij vermeld dat de WOZ-waarde in Eersel weliswaar boven het landelijk gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners ligt maar de OZB opbrengst van de gemeente Eersel onder het landelijk gemiddelde ligt. De OZB opbrengst is een vermenigvuldiging van WOZ-waarde maal OZB tarief.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen

Aantal te realiseren woningen

De enorme druk op de woningmarkt loopt steeds verder op. Er is vooral behoefte aan betaalbare (sociale) woningen zowel onder starters als onder senioren. In de koopsector betekent dit woningen onder de 210.000 euro. Ook in de middeldure koop (tot een bedrag van 360.000,-- euro) is er een tekort aan woningen.

Op dit moment denken we dat in de komende 5 jaar gemiddeld 110 woningen per jaar op gaan leveren. Dit aantal is gebaseerd op de plannen die nu op dit moment lopen. Met de uitwerking van de woningbouwopgave kan dit echter hoger komen te liggen. We proberen in woningbouwplannen zoveel mogelijk diverse woningtypen aan te bieden.

Uitwerking woningbouwopgave

De gemeente Eersel wil invulling geven aan de woningbouwopgave voor haar kernen door voldoende divers woningaanbod te realiseren in een frequent afzettempo. Hierbij rekening houden met de demografische druk in de gemeente.

In de nota grondbeleid is aangegeven dat de gemeente Eersel bij locatieontwikkeling altijd een regierol voert. Op die manier willen we voldoende sturing en grip houden op wat er binnen de gemeentegrenzen wordt gebouwd. We willen het reeds ingezette proces van cyclisch bouwen de komende jaar voortzetten. Uiteindelijk streven we naar een agenda waarmee we de komende 10 jaar cyclisch kunnen bouwen en waarbij plannen in een logische volgorde in de tijd worden gezet met oog voor kwaliteit en kwantiteit.

Afwegingskader om woningbouwlocaties te prioriteren

Het accent van woningbouw is verschoven van nieuwbouw naar 'vernieuwbouw'. Dit is een van de richtinggevende principes uit de Brabantse Agenda Wonen waarbij het accent ligt op duurzame verstedelijking. Het betekent ook dat we het woningbouwprogramma optimaal inzetten op (toekomstige) binnenstedelijke locaties – inbreiden, herstructureren en transformeren. En we zetten in op het herbestemmen van leegstaand en leegkomend kantoor-, winkel- en ander vastgoed. Dit beide met als uitgangspunt dat zorgvuldig ruimtegebruik voor zuinig ruimtegebruik gaat.

In 2019 zijn we gestart met het traject cyclisch bouwen. Er zijn ruim 50 locaties in beeld gebracht binnen al onze kernen. Daarmee is inzichtelijk waar alle potentiële ontwikkellocaties zich bevinden. Op basis van een multicriteria-analyse is een afwegingskader opgesteld voor de prioritering van de mogelijke ontwikkelingen. Vervolgens hebben we voor de top 25 locaties een vervolgonderzoek uitgevoerd waarbij we de stedenbouwkundige mogelijkheden van de locaties hebben verkend en waarbij we gekeken hebben naar de milieubelemmeringen en de financiële haalbaarheid. Op basis daarvan zijn er gesprekken gevoerd met grondeigenaren en Woningstichting de Zaligheden om de verdere planvorming en realisatie van nieuwe initiatieven te bespreken. In aanvulling hierop zijn nu ook de dorpsranden onderzocht en ontwikkelen we meerdere woningbouwlocaties aan de randen.

We zien dat het traject cyclisch bouwen geen statisch maar een dynamisch traject is. Er vallen locaties af bijvoorbeeld omdat een grondeigenaar geen interesse heeft in een transformatie van zijn locatie of omdat bijvoorbeeld vanuit een kwalitatieve benadering transformatie van een locatie naar woningbouw onvoldoende opbrengsten genereert waardoor de ontwikkeling van een locatie niet rendabel is. Er komen ook locaties bij omdat grondeigenaren of andere initiatiefnemers zich melden bij de gemeente omdat ze in aanmerking willen komen voor transformatie van hun locatie naar woningbouw. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de locatie van Scandinavian Tobacco Group.

Op basis van dit hele proces is inmiddels ook duidelijk dat er binnen de kernen niet altijd voldoende woningbouw mogelijkheden zijn. Daarom wordt er ook gekeken naar logische en aanvaardbare locaties voor uitbreiding. Hierbij kijken we breder dan alleen de zoekgebieden voor stedelijke ontwikkeling omdat deze niet altijd even logisch zijn om te ontwikkelen.

Duizel-Noord

Aan de noordzijde van Duizel hebben we een uitbreidingsplan ontwikkeld voor de bouw van circa 70 woningen in de eerste fase. Op enkele vrije sector kavels na zijn alle woningen in aanbouw of opgeleverd. Voor de 2^e fase is het bestemmingsplan inmiddels vastgesteld. Dit bestemmingsplan

maakt de bouw van 70 woningen mogelijk waarvan de grond voor de bouw van 8 woningen in bezit is van een marktpartij. De gemeentelijke gronden zijn uitgegeven via marktselectie en particulier opdrachtgeverschap. De verkoop van de woningen en de start bouwrijp maken vindt in 2022 plaats, de bouwwerkzaamheden starten begin 2023 en nemen circa 1 jaar in beslag. Aansluitend kan het terrein woonrijp gemaakt.

Postels Huufke

Het bestemmingsplan is vastgesteld in november 2020. In 2023 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het plan.

Koemeersdijk

Het plan Koemeersdijk 1^e fase is gelegen ten noorden van de Slikdijk en voorziet in een divers woningbouw aanbod. Het plan is nagenoeg klaar, dit behoudens twee woningen op zelfbouwkavels die naar verwachting in 2022 opgeleverd gaan worden.

De 2^e fase van het plan biedt ruimte voor de bouw van maximaal 39 woningen met een gedifferentieerd programma waaronder 40% sociale koop en of huurwoningen. Naar verwachting zal de verkoop van de gronden en de bouw van de woningen in 2022 starten.

Rosheuvel, locatie Verstappen, Eersel

Voor deze locatie is een gecoördineerde procedure doorlopen voor het bestemmingsplan en omgevingsvergunning voor de bouw van 28 woningen. Er worden 11 sociale woningen, 9 tussen/hoekwoningen, 6 tweekappers en 2 vrijstaande woningen worden.

In 2022 is het bestemmingsplan vastgesteld en de vergunning verleend. Voor de gronden is een saneringsplan opgesteld in verband met een bodemverontreiniging. De omgevingsvergunning treedt pas in werking nadat de sanering is afgerond. In 2023 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het plan.

Nieuwstraat 100, Eersel

Realisatie van een kleinschalig wooncluster van een twintigtal zelfstandige appartementen, 1 appartement voor inwonend verzorgingsecht paar en gemeenschappelijke ruimten voor activiteiten. De doelgroep voor de zorgappartementen bestaat uit senioren aan wie zorg verleend wordt vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ). De anterieure overeenkomst met ontwikkelaar wordt opgesteld en daarna kan het plan in procedure. De procedure is in 2022 afgerond. In 2023 wordt gestart met de bouw.

Huisvesting statushouders

De taakstelling voor 2022 was hoog (26 statushouders). Vanwege de landelijke druk in de opvang van asielzoekers, verwachten we voor 2023 ook een hoge taakstelling. We trekken intensief op met Woningstichting De Zaligheden (WSZ). Hiervoor zijn met WSZ prestatieafspraken gemaakt. We zijn grotendeels afhankelijk van de beschikbaarheid van huurwoningen van WSZ en het eigen vastgoed. Er zijn weinig mutaties en er worden in onze gemeente nog onvoldoende huurwoningen gebouwd. Ondertussen is een overbruggingslocatie bij de Buitenjan in Veldhoven gerealiseerd. Dit is een Regionale Tussenvoorziening, wat een vorm is van tijdelijke opvang in samenwerking met meerdere gemeenten waarbij statushouders opgevangen worden totdat reguliere huisvesting beschikbaar is. Door de druk op de totale woningmarkt en de behoefte aan sociale huurwoningen, blijft het de komende periode een uitdaging om te blijven voorzien in de huisvestingsbehoefte. Op dit moment hebben we geen eigen gemeentelijke ontwikkelingen in voorbereiding om zelf te voorzien in de huisvesting van statushouders. Mocht de taakstelling vaker niet via WSZ of via ons bestaande vastgoed worden gerealiseerd, moet de gemeente waarschijnlijk zelf nieuwe woonruimte realiseren of op zoek naar andere vormen van huisvesting. Het aanbod van Woningstichting de Zaligheden is beperkt omdat er vrijwel geen opzeggingen zijn, waardoor er weinig mutaties zijn. Dat maakt het behalen van de taakstelling uitermate lastig. De druk op de sociale huurwoningen is al extreem hoog door onder andere uitstroom GGZ. Deze druk blijft ook in de nabije toekomst. Voor de volledigheid een overzicht van onze taakstelling in de afgelopen jaren: 2016: 4, 2017: 26, 2018: 26, 2019: 14, 2020: 13 en 2021: 30.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De gemeente is begin 2022 geconfronteerd met een vluchtelingenstroom uit Oekraïne. De gemeente heeft ca. 80 plaatsen voor vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast zijn ca. 50 personen opgevangen bij particulieren. Er moet rekening mee worden gehouden dat de opvang nog langere tijd nodig zal zijn. Voor hoelang is niet concreet aan te geven, omdat dit samenhangt met de veiligheidssituatie in Oekraïne en de mogelijkheid tot terugkeer. Voor Eersel

ontstaat in 2023 een probleem als de overeenkomsten voor het gebruik van enkele panden aflopen. In 2023 moet worden gezorgd voor locaties waarin deze aantallen gehuisvest kunnen worden. De kosten voor aankoop/huur en het geschikt maken van locaties en de kosten voor ondersteuning, in de breedste zin van het woord, zullen fors zijn. Vanuit het Rijk is de toezegging gedaan dat gemeenten redelijkerwijs gecompenseerd zullen. Dit is inclusief de personele capaciteit die hiervoor gedaan wordt.

Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in een aantrekkelijke groene gemeente

Brabantse Agenda Wonen

De provincie verlangt dat wij, samen met de Kempengemeenten, een regionaal perspectief opstellen. Leidend hiervoor zijn de actielijnen en richtinggevende principes in de Brabantse Agenda Wonen:

- Accent op duurzame verstedelijking
- Meer nadruk op bestaande woningvoorraad
- Inzetten op een vraaggericht, flexibel planaanbod met ruimte voor nieuwe woonvormen
- Versterken van de regionale samenwerking en vernieuwen van regionale woningbouwafspraken

Regionale woonvisie en vertaling naar lokaal uitvoeringsprogramma

Op 12 maart 2019 is de Kempische visie op Wonen 2019-2023 vastgesteld. De komende jaren staan in het teken van het uitwerken van de speerpunten:

- 1) Versnellen van de bouwproductie op een zorgvuldige manier
- 2) Behoud van betaalbaar wonen
- 3) Zorg voor elkaar faciliteren
- 4) Klaar voor de toekomst
- 5) Wonen én werken

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt in werking op 1 januari 2023. In 2023 zijn we gereed om te werken met Omgevingswet. Met ervaringen die we op doen passen we als het nodig is processen aan.

Adviescommissie Omgevingskwaliteit

Per 1 januari 2023 wordt de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit ingesteld. De commissie heeft tot taak de raad en burgemeester en wethouders te adviseren bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden met het oog op het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit. Denk hierbij aan de huidige commissie voor de advisering over welstand en monumentenzorg. Voor instelling van de adviescommissie wordt voor 1 januari 2023 de Verordening gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit vastgesteld.

Omgevingsvisie 3.0

In 2022 is in het kader van het werken met de Omgevingswet gestart met de Omgevingsvisie 3.0 hierbij komen thema's aan bod, die nog niet in de Omgevingsvisie 2.0 opgenomen waren en wordt een participatietraject opgestart. In 2023 wordt verder gewerkt aan de Omgevingsvisie 3.0.

Groen

Doorlopende projecten groen in 2023

FCL	Omschrijving	Begr.	Voltooid	Toelichting
90311402	Beleidsplan Groen Loont Vogelakkers	2020	2023	Definitief inrichten => naar exploitatie
90311402	Aanvulling uitvoering integraal beleidsplan Groen Loont	2020		
90322900	EVZ Rouwven-Oostelbeersedijk	2018		
90322902	Incidentele maatregelen recreatie	2021		
90322903	Herstelmaatr. landschapselementen	2021	2027	6 jaar herstelbeheer
90322905	Plan Bos en Boom 1 ^e fase excl grond	2021		
90322906	Plan Bos en Boom 1 ^e fase (grond)	2022		
90322907	Opstellen bomenbeleids-/beheerplan	2022	2023	
90400000	Actieplan Eikenprocessierups (EPR)	2020		

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten sinds de begroting 2022 in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Onderhoud groen binnen de kom

Het onderhoud van het groen binnen de kom van Eersel wordt gedaan door KempenPlus. In grote lijnen wordt dit werk goed uitgevoerd, maar de laatste paar jaar was het lastig het onderhoud op niveau te blijven uitvoeren. Dit komt doordat KempenPlus als gevolg van de participatiewet steeds minder personeel ter beschikking heeft. Om deze reden hebben we het werkaanbod voor KempenPlus aangepast. Het maaien van gazons en het groenonderhoud van Vessem en Wintelre wordt nu per 1 januari 2022 uitgevoerd door een marktpartij.

Vervanging groen

Jaarlijks worden een aantal groenvervangingsprojecten opgestart, zo ook in 2023. Het gaat hierbij om openbaar groen waarvan de onderhoudskosten te hoog zijn, dat niet meer aantrekkelijk is en wat overlast veroorzaakt door bijvoorbeeld boomwortels. Bij het bepalen van de nieuwe inrichting kijken we naar praktische toepasbaarheid, aanleg- en onderhoudskosten, waarde voor beleving, natuur en biodiversiteit, en wensen van bewoners. Ook houden we rekening met een veranderend klimaat.

Boombeleid

In 2022 hebben we een nieuw bomenbeleidsplan laten opstellen. Deze wordt binnenkort ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Daarna schrijven we een nieuw bomenbeheerplan. De oude plannen stammen uit 2013 en sluiten niet meer aan op de huidige wensen en werkwijzen. Met deze nieuwe plannen kunnen we de bestaande bomen in de gemeente goed behouden en beheren

Behoud en versterking natuur, landschap en biodiversiteit

Landschap

De gemeente beheert zelf bijna 50 hectare aan landschapselementen. In 2021 zijn we gestart met een herstelplan voor deze elementen, en deze lijn zetten we in 2023 voort. Daarnaast nemen we deel aan de Stimuleringsregeling Landschap. Met deze regeling worden grondeigenaren gestimuleerd om wandelpaden aan te leggen, op hun percelen maatregelen te treffen voor natuur- en landschapsbehoud en om maatregelen te treffen voor klimaatadaptatie. Jaarlijks investeert de gemeente € 25.000,- in deze regeling, en dit bedrag wordt door de provincie verdubbeld. Uitvoering van deze regeling gaat via het provinciale subsidieloket.

Ecologische verbinding Rouwven-Oostelbeersedijk

Het landschap rondom Wintelre bestaat uit allerlei restanten van struweelhagen en houtsingels. Dit landschap is niet alleen aantrekkelijk en biedt niet alleen een blik op de boerengeschiedenis van onze streken. Het vormt ook de basis voor een ecologische verbinding tussen de bos- en natuurgebieden tussen Wintelre en Vessem, de Oirschotse Heide en het groen rond het vliegveld. Door het oude Kampenlandschap hier te herstellen slaan we dus drie vliegen in één klap.

Bos- en natuurgebieden

Onze gemeente bestaat voor ongeveer 25% uit bos- en natuurgebieden. Een groot deel daarvan beheren we zelf. Deze gebieden bieden rust en ruimte om te fietsen en te wandelen. Ook bieden deze gebieden een huis aan vele verschillende dier- en plantensoorten. Tegelijkertijd zijn onze bossen een groeiplaats voor meeste duurzame bouw materiaal: hout. Zo combineren we een mooie leefomgeving met een duurzame toekomst. Deze gebieden beheren we kostenneutraal.

Nieuwe groenprojecten in 2023

Vogelakkers

In 2017 is gestart met het project Vogelakkers. Vijf hectare landbouwgrond van de gemeente wordt ieder jaar ingezaaid met een mengsel van diverse bloeiende en zaadvormende planten. Dit doen we samen met de enthousiaste vrijwilligers van Vogelwerkgroep De Kempen. Deze vogelakkers zien er niet alleen erg mooi uit, maar zijn ook erg belangrijk voor allerlei soorten boerenlandvogels. In de winter vinden grote groepen vogels hier voedsel. 2022 vormt het laatste jaar van een driejarig vervolgproject (2020-2022). Het plan past goed in de duurzaamheids- en biodiversiteitsambities van de gemeenteraad. Wij stellen dan ook voor om deze vijf hectare vogelakkers permanent te maken. De afwaardering van deze landbouwgronden en de jaarlijkse werkzaamheden kosten € 11.000,-- structureel en incidenteel € 375.000,--. Dit hebben wij verwerkt in de exploitatiebegroting.

Plan Bos & Boom

In 2021 heeft de gemeenteraad het Plan Bos & Boom vastgesteld. In 2030 willen we 400.000 extra bomen in de gemeente hebben. Dat doen we door nieuw bos en ecologische verbindingzones aan te leggen, houtsingels te planten en lanen en parken aan te vullen met bomen, maar ook door particuliere grondeigenaren te stimuleren om meer bomen te planten. Dit versterkt het groene karakter van onze gemeente, zorgt voor meer kansen voor natuur en helpt ons om CO₂ vast te leggen.

Verhogen onderhoudsniveau bosplantsoenen in kern Eersel.

Hier is geen sprake van een (MIP) project, maar van een structurele verhoging van het onderhoudsbudget met € 40.000 in de exploitatie begroting. Anders dan in de overige kernen van de gemeente, liggen de bosplantsoenen binnen de bebouwde kom van Eersel ingeklemd tussen bebouwing. Tot nu toe onderhouden wij deze op C-niveau. De omwonenden ervaren hiervan last door dood hout, boskruiden en exoten welke de aanliggende tuinen binnendringen. Door de ca 7,5 ha bosplantsoen op onderhoudsniveau A te gaan onderhouden, verminderen we de ervaren (over)last.

Afvalbakken en elektrische auto voor honden uitlaatroutes

Momenteel staan er ± 170 prullenbakken in de gemeente Eersel, welke ook worden gebruikt om plastic zakjes met hondenpoep in te deponeren. De jaarlijkse kosten voor instandhouding, 2 tot 3 maal per week ledigen en stortkosten bedragen ± € 500,- per afvalbak; totaal € 85.000 structurele kosten. Vanuit bewoners krijgen wij met regelmaat de vraag om extra prullenbakken te plaatsen. Met name vanuit Eersel, waar er relatief minder staan.

Zonder extra ledigingscapaciteit kunnen wij niet aan deze verzoeken voldoen. Binnen onze budgetten voor garantiebannen hebben wij middelen beschikbaar voor een extra medewerker. Voor het aanschaffen en plaatsen van 150 extra prullenbakken rekenen we op een bedrag van € 80.000,-. Voor de aanschaf van een 2^e elektrisch voertuig hebben we € 35.000,- nodig. Zodra we een geschikte medewerker kunnen aannemen zullen we deze materialen bestellen en de prullenbakken plaatsen.

Procedures ruimtelijke plannen

In 2022 zijn meerdere particuliere ontwikkelingen geïnitieerd en herstructureringslocaties onderzocht. In hoeverre dit in 2023 leidt tot ruimtelijke procedures, is op dit moment nog niet bekend.

Eersel-West

De raad heeft in april 2021 ingestemd met het stedenbouwkundig plan Eersel West. Vervolgens is een start gemaakt met het voorbereiden van de planologische procedure, welke naar verwachting in 2023 wordt afgerond. In het plangebied komen maatschappelijke en dienstverlenende functies.

Transitie landelijk gebied, gebiedsontwikkeling Levende Beerze en Levende Run

Sinds 2010 zijn de gemeenten Eersel en Oirschot samen bezig met de gebiedsontwikkeling van de Levende Beerze. Samen met Provincie Noord Brabant, Waterschap de Dommel, Brabants Landschap, ZLTO, bewoners van het gebied en diverse beheerorganisaties veranderen we het gebied en proberen het beheer en instandhouding te verankeren in de samenleving. Dit project/proces geldt provinciaal inmiddels als voorbeeldproject. Daaropvolgend zijn nieuwe (deel)projecten en nieuwe gebiedsprocessen ontstaan. In 2020 is in navolging van de Levende Beerze een Interbestuurlijk Programma (IBP) gestart om in het stroomgebied van de Run een vergelijkbaar gebiedsproces te starten: de Levende Run.

Doorlopende transitieprojecten in 2023

FCL	Omschrijving	Begr.	Voltooid	Toelichting
90320400	Ecologische verbindingzone Run	2016	2025	Projectleiding WS Dommel
90320401	Gebiedsontwikkeling Levende Run	2021	2031	
90321900	Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze	2010/14	2023	Medio 2023 nieuw project IBP en GGA
90322904	IBP proeftuinen in de Kempen	2021	2025	Eersel penvoerder 14 deelpjecten

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten sinds de begroting 2022 in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Gebiedsontwikkeling Levende Beerze

Hierin staan de volgende drie gebiedsurgenties centraal:

1. Realiseren van een meer natuurlijke beek vol stroming en een groter leefgebied voor vissen;
2. Versterken leefbaarheid van het buitengebied;
3. Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Kempen als onderdeel van de Brainportregio.

Naast de drie gebiedsurgenties hebben zich de laatste jaren nieuwe urgenties aangediend, zoals klimaatadaptatie (verdroging), energietransitie, transitie landbouw en stikstofdepositie.

Binnen de gebiedsontwikkeling Levende Beerze lopen de volgende projecten:

- Natuurontwikkeling (248 ha)
Voor het herstellen van een robuust beekdal van de Kleine Beerze is in januari 2019 samen met de partners bij de provincie Noord-Brabant een NNB-aanvraag ingediend voor het toevoegen van 248 hectare nieuwe natuur (waarvan 110 ha Ondernemende Natuur Netwerk Brabant). Deze NNB-aanvraag behelst een waarde van ca €10.000.000,-. Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant heeft inmiddels ingestemd met de aanvraag. Hierdoor is de gemeente Eersel manifestpartner geworden en kan begonnen worden met de inrichting die voor 2027 gereed moet zijn (Provinciale verplichting). Voor de uitvoering van de doelen krijgt de gemeente Eersel als manifestpartner extra personele ondersteuning welke op dit moment ontbreekt. De grondverwerving voor de toekomstige NNB-gronden is inmiddels in volle gang.
- Dorp aan de Beek
In 2021-2022 zal het beekherstel en de inrichting van het projectgebied Dorp aan de Beek plaatsvinden. Als gevolg van het raadsbesluit moet voor de realisatie van het tweede deel van het voedselbos extra grond worden aangekocht. Dit geeft extra kosten, welke we inzichtelijk zullen maken bij de b-rap. Met Stichting Dorp aan de Beek worden samen met de partners binnen de gebiedsontwikkeling in 2022 afspraken gemaakt over het beheer van het gebied.
- Gebiedsontwikkeling Donk
Via een participatief gebiedsproces (uitnodigingsplanologie) zijn binnen de gebiedsontwikkeling Donk bij de bewoners ideeën opgehaald die passen binnen de doelen van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze. Deze ideeën, die maatschappelijke meerwaarde genereren, zijn inmiddels voorgelegd aan de Provincie Noord-Brabant en voorzien van een ambtelijk advies. Al in 2021 is gestart met gesprekken met de initiatiefnemers om de ideeën vast te leggen in anterieure overeenkomsten. Deze anterieure overeenkomsten vormen de basis voor een ruimtelijke procedure die nodig is om de ontwikkelingen tot uitvoering te brengen. Zo zal de komende jaren verder uitwerking worden gegeven aan de gebiedsontwikkeling Donk.

Gebiedsontwikkeling Levende Run

In navolging van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze is in 2021 gestart met een vergelijkbaar gebieds-proces rondom de Run, de Levende Run. Deze is nu in fase van gesprekken met diverse instanties en het streven is om in 2022 met alle gebiedspartners een intentieovereenkomst af te sluiten. In het gebied van de Levende Run is het waterschap bezig met natuurontwikkeling en waterberging rondom de Run in het traject N397-Veldhoven. De financiering van het werk aan de beekloop komt grotendeels uit de gebiedsontwikkeling N69 en vanuit van het waterschap. De gemeente Eersel levert ook bescheiden financiële bijdragen voor een fietspad, wandelbruggetjes, bewegwijzering en uitzichtpunt. Hiervoor hebben wij cofinancieringsverklaringen afgegeven bij Provincie Noord Brabant.

Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP)

Om het gebiedsgericht werken binnen de gebiedsontwikkeling Levende Beerze nog beter mogelijk te maken is er door de gemeente Oirschot en Eersel een IBPVP-aanvraag ingediend. Het IBPVP is een Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland wat door het Rijk is uitgezet om de problemen (o.a. Landbouw en Klimaatadaptatie) op de Zuidoostelijke zandgronden te kunnen aanpakken.

Gebiedsgerichte aanpak (GGA; provinciaal project)

Om de kwaliteit van Natura2000-gebieden te verbeteren, is de provincie in 2021 gestart met verkenningen voor een Gebiedsgerichte Aanpak rondom deze gebieden. De noodzaak voor de GGA zit o.a. in de reductie van de stikstof depositie op de Natura 2000-gebieden. In onze gemeente gaat

het om de gebieden Kleine Beerze, Landschotse Heide, Groot- en Kleinmeer en de Run. Deze verkenningen worden uitgevoerd samenwerkende gemeenten in Kempenland West. De Provincie coördineert deze opgave(n). We sturen erop om deze GGA's zoveel mogelijk te laten samenvallen met de lopende gebiedsprocessen Levende Beerze en Levende Run. Dit om zoveel mogelijk meerwaarde te genereren.

Gebiedsontwikkeling Levende Run

In navolging van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze is in 2021 gestart met een vergelijkbaar gebieds-proces rondom de Run, de Levende Run. Deze is nu in fase van gesprekken met diverse instanties en het streven is om in 2022 met alle gebiedspartners een intentieovereenkomst af te sluiten. In het gebied van de Levende Run is het waterschap bezig met natuurontwikkeling en waterberging rondom de Run in het traject N397-Veldhoven. De financiering van het werk aan de beekloop komt grotendeels uit de gebiedsontwikkeling N69 en vanuit van het waterschap. De gemeente Eersel levert ook bescheiden financiële bijdragen voor een fietspad, wandelbruggetjes, bewegwijzering en uitzichtpunt. Hiervoor hebben wij cofinancieringsverklaringen afgegeven bij Provincie Noord Brabant.

IBP Proeftuinen in de Kempen

In 2021 heeft de provincie Noord-Brabant, in de eerste tranche, ca. 1,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de 'Proeftuin gebiedsontwikkeling Levende Run en de nieuwe 'Proeftuin Slimme Landschappen in de Kempen'. Beide proeftuinen omvatten 14 projecten/processen die de komende vijf jaar worden gerealiseerd. De colleges van de gemeente Eersel en de gemeente Bergeijk hebben besloten om tot een gebiedsontwikkeling rondom de Run te komen. In 2022 willen we een intentieovereenkomst sluiten met de gebiedspartners om deze gebiedsontwikkeling (Levende Run) mogelijk te maken. In 2023 willen we met het gebied een toekomstperspectief (panorama) opstellen die vertaald wordt in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd. De looptijd van het uitvoeringsprogramma is ca 10 jaar. De gemeente Eersel is penvoerder voor deze proeftuin.

Handhaving

Op basis van de prioriteiten uit het Uitvoeringsbeleid Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving (herziening 2022) wordt ook voor 2023 een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Dit beleid heeft betrekking op de programma's 3, 4, 5 en 6 (ruimtelijke ordening, milieu, veiligheid en verkeer).

Inwoners en bedrijven ervaren overlast door uiteenlopende zaken. Voorbeelden zijn afval in de openbare ruimte, overlast van dieren (loslopende honden en hondenpoep), langdurig of fout parkeren van voertuigen, vernielingen en foutief plaatsen van reclameborden. De BOA's worden ingezet voor handhaving van de hiervoor gemelde klachten en meldingen, ook in de avonduren en de weekenden. Daarnaast worden door of namens de gemeente controles uitgevoerd en wordt toezicht gehouden bij bedrijven en in uitvoering zijnde (bouw)projecten.

In 2023 wordt deelgenomen aan regionale projecten, zoals 'Samen sterk in Brabant' en het Kempisch Interventie Team (KIT). In deze projecten worden gebied overschrijdende zaken aangepakt, in samenwerking met andere instanties, zoals wildcrossen en dumpingen van drugsafval, huisvesting van arbeidsmigranten, en dergelijke. Jaarlijks rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de VTH-taken.

Anticiperende grondaankopen

In hoofdstuk 5 van de nota grondbeleid is aangegeven dat ons college anticiperende verwervingen moet kunnen doen als daartoe vanuit ruimtelijke perspectief aanleiding voor is. Daarom wordt in het kader van de rechtmatigheid, voorgesteld om hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 2.000.000,--. Deze verwervingen worden op de balans geactiveerd op het moment dat de grond in exploitatie genomen wordt. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig. Het (restant-)krediet zal bij de jaarrekening niet worden overgeboekt.

Vorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties

In de nota grondbeleid kiest de gemeente Eersel voor een proactieve regierol bij locatieontwikkeling. Ten behoeve van voorbereiding, denk hierbij aan onderzoekskosten, advieskosten en ambtelijke inzet, is vooruitlopend op vaststelling van een bestemmingsplan en grondexploitatie een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 50.000,--. Deze kosten geactiveerd worden op de balans totdat er een exploitatiebegroting geopend wordt. Deze kosten kunnen dan ingebracht worden in de betreffende grondexploitatie en zullen in beginsel gedekt worden door toekomstige opbrengsten.

Visie akkers van Eersel

Om de visie daadwerkelijk tot uitvoer te krijgen is een projectleider nodig. De projectleider moet de gesprekken met de grondeigenaren gaan voeren om te zorgen dat mensen mee willen doen om het gebied tot een betere kwaliteit te komen. Ook moet de projectleider mogelijk partners bij elkaar brengen. Het doel is om de visie Akkers van Eersel die in 2021 is vastgesteld te realiseren.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bouwen en wonen;
2. Woonomgeving en leefmilieu;
3. Planologie en stedenbouw.

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Omgevingsvisie 3.0	120.000	120.000	0
Plan Bos & Boom - excl. grond	232.000	232.000	0
Plan Bos & Boom - grond	946.000	828.778	117.222
Anticiperende verwervingen (conform nota grondbeleid)	2.000.000	2.000.000	
Vorbereidingskosten nieuwe grondexploitaties	50.000	50.000	
Visie Akkers van Eersel	50.000	50.000	0
Afvalbakken en elektrische auto voor honden uitlaatroutes	115.000	0	115.000
Totaal investeringen	3.513.000	3.280.778	232.222

Exploitatie

Programma: Ruimt. ordening en volkshuisvesting						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Bouwen en wonen	169.289	784.787	187.238	137.238	87.238	87.238
Woonomgeving en leefmilieu	1.063.601	1.037.974	1.480.124	1.085.124	1.085.124	1.085.124
Planologie	8.050.254	7.878.367	3.792.368	3.792.368	5.247.193	3.772.368
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	9.283.144	9.701.128	5.459.730	5.014.730	6.419.555	4.944.730
BATEN						
Bouwen en wonen	694.479	1.427.979	751.121	751.121	751.121	751.121
Woonomgeving en leefmilieu	232.135	156.423	484.263	109.263	109.263	109.263
Planologie	8.285.344	8.008.185	3.895.367	3.895.367	5.350.192	3.895.367
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	9.211.958	9.592.587	5.130.751	4.755.751	6.210.576	4.755.751
Lasten minus baten	71.186	108.541	328.979	258.979	208.979	188.979
Overige lasten						
Kapitaallasten	681.275	728.261	146.414	146.414	146.414	146.414
Apparaatskosten	1.852.459	2.217.307	2.061.377	2.061.377	2.061.377	2.061.377
	2.533.734	2.945.568	2.207.791	2.207.791	2.207.791	2.207.791
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	554.102	443.667				

	554.102	443.667				
Saldo programma	2.050.818	2.610.442	2.536.770	2.466.770	2.416.770	2.396.770

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Bouwen en wonen

Binnen deze productgroep is een negatieve afwijking van € 79.309,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage inzake opvang Oekraïne in 2022, waarvan de hiermee verband houdende hogere personeelskosten in programma 11 zijn verantwoord.

Woonomgeving en leefmilieu

Binnen deze productgroep is een negatieve afwijking van € 104.310,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit verschil wordt deels veroorzaakt door de verhoging (€ 40.000,--) van het kwaliteitsniveau bosplantsoen naar niveau A zoals voorgesteld wordt conform voorjaarsnota 2023-2026. Ook wordt in 2023 een incidenteel budget van € 20.000,-- beschikbaar gesteld voor het opstellen van een nieuw speelplan en is het beheer van EVZ's vanaf 2023 structureel opgenomen in de begroting (€ 16.000,--). Het restant groot € 28.310,-- betreft grotendeels indexering van budgetten.

Planologie

Binnen deze productgroep is een negatieve afwijking van € 26.819,-- ten opzichte van de begroting 2022. Het budget bestemmingsplannen algemeen in 2023 opgehoogd met € 20.000,-- in verband met kleinere aanpassingen/updates van het tijdelijk Omgevingsplan

Beleidsdocumenten

- Verordening Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht
- Uitvoeringsbeleid Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving, 1^e herziening
- Beleidsregel afwijkingen bestemmingsplan 2021
- Omgevingsvisie 2.0
- Visie Buitengebied 2.0
- Kempische visie op wonen 2019-2023
- Beleidsregel tiny-houses
- Nota Impuls Sociale Woningbouw
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen 2021-2030
- Kwaliteitsplan groen 2012
- Bomenbeleidsplan Gemeente Eersel 2013
- Bomenbeheerplan Gemeente Eersel 2013 - 2023
- Beleidsplan Groen Loont! 2017
- Nota grondbeleid

4. Milieu

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Door het uitvoeren van de activiteiten die vallen onder dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners van de gemeente Eersel wonen in een schone, gezonde en duurzame leefomgeving.”**

Beleidssterrein/ subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Afval-/ Grondstoffen	Aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar (verplicht)	Restafval per inwoner inclusief milieustraat: 2021: 58 kg 2020: 71 kg 2019: 62 kg 2018: 59 kg 2017: 69 kg	Om de kaders uit te werken worden de volgende projecten uitgevoerd: 1. Een grondstoffencentrum realiseren 2. Inzet mobielscheidingsstation 3. Optimalisatie bestaande inzamelstructuren oud papier, glas, textiel 4. Analyse Inzamelstructuur restafval 5. Onderzoek kringloop en hergebruikcentra bouwmaterialen 6. Communicatie
	Norm: 2022: 50 kg* (inclusief milieu- straat, meetbaar in 2022) Landelijke VANG- doelstelling: 100 kg per inwoner		
Energie	CO ₂ -reductie ten opzichte van 1990	IJkpunt 1990: 1990: 103.550 2020: 85.800 (excl. CO ₂ - uitstoot auto(snel)wegen = 17,1% reductie)	Het uitvoeren van acties op vijf subthema's: 1. Gemeentelijk vastgoed 2. Gebouwde omgeving 3. Mobiliteit 4. Grootschalige opwekking 5. Landbouw Acties die zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025. Onderdeel hiervan is ook de voortgang te meten m.b.v. de duurzaamheidsbarometer.
	Norm: 49% CO ₂ - reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 (gemeentelijk beleid in lijn met het klimaatakkoord) In ton kg CO ₂ : 2030: 52.810 (51%) 2050: 5.117 (5%)	2019: 96.800 (excl. CO ₂ - uitstoot auto(snel)wegen = 6,5% reductie)	
Gemeentelijk vastgoed	CO ₂ -reductie ten opzichte van 2012	Cumulatief resultaat:	Verdere uitvoering geven aan het realiseren van 164 duurzaamheidsmaatregelen om de 39% reductie te realiseren in 2025. Acties staan uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025.
	Norm 2025: 39% CO ₂ -reductie t.o.v. 2012 In ton kg CO ₂ : 2012: 1.303 2025: 795 (61%)	2020: -17,26% (1.078 ton kg CO ₂) 2019: -13,61% (1.126 ton kg CO ₂)	

Energiereductie en zon-op-dak	Energiebesparing t.o.v. 2007 en duurzame energieopwekking in TJ Norm: 2030: 15% energiebesparing t.o.v. 2007 2030: 200 TJ duurzame energieopwekking	2020: 62 TJ duurzaam opgewekte zonnestroom/ 17,4% energiebesparing t.o.v. 2007 2019: 41 TJ duurzaam opgewekte zonnestroom/ 8,5% energiebesparing t.o.v. 2007 2018: 7% energiebesparing t.o.v. 2007	Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak Hierin zitten acties die betrekking hebben op het maximaliseren van de energiereductie bij woningen en bedrijfspanden. We focussen ons in 2023 voornamelijk op bedrijfspanden.
Grootschalige opwekking	Norm: 0,055 TWh grootschalige opwekking in 2030	2021: 0 TWh	Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030 In 2023 zal onder andere het vergunnen van het/ de zonnepark(en) nabij Wintelre verder vorm krijgen.
Duurzame energie	Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (verplicht) Norm: 15,9 terajoule extra per jaar	2020: 18,6%/ 21 terajoule extra t.o.v. 2019 2019: 12,5%/ 14 terajoule extra t.o.v. 2018	* Eigen ingekochte stroom is groen door aankopen Garanties van Oorsprong; *Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak *Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030 *Uitvoering geven aan de acties opgenomen in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025
Energiegebruik woningen	Percentage woningen met geregistreerd energielabel A (eigen indicator) Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	Eersel: Percentage van alle woningen met energielabel dat energielabel A heeft: 2021: 34,1% 2020: 34,7% Percentage van alle woningen voorzien van geldig energielabel:	Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak In 2023 gaan we onder andere aan de slag met het vergroten van het aantal woningen in Eersel met een vastgesteld energielabel. Het verminderen energiegebruik doen we in algemene zin met onder andere

		2019: 31,5% Gemeenten <25.000 inwoners: 2021: 30,2% 2020: 28,9%	het uitvoeren van de Transitievisie Warmte.
--	--	--	--

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Afval-/Grondstoffen

Ontwikkelingen

De Kempengemeenten richten hun grondstoffenbeleid op de transitie naar een Circulaire Kempengemeenschap. Het lineaire economiemodel waarin waardevolle grondstoffen worden uitgeput heeft geen toekomst. We werken als Kempengemeenten naar een circulaire economie waarin we producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten houden, op een duurzame manier materiaalketens sluiten en waarde creëren uit afvalstromen. De circulaire economie is geen doel op zich. Het is onderdeel van een duurzame samenleving die gericht is op het verminderen van de milieudruk. Een duurzame samenleving voorkomt afval, streeft naar optimaal hergebruik van producten en grondstoffen, wordt gevoed door duurzame energie, draagt bij aan klimaatbescherming en heeft oog voor people, planet en profit.

Het streven is om zo veel mogelijk grondstoffen met een zo hoog mogelijke kwaliteit in de (lokale) kringloop te behouden. Dit resulteert er automatisch in dat we zo min mogelijk restafval overhouden dat verbrand moet worden. We wensen een circulaire samenleving waarin het sluiten van kringlopen de normaalste zaak van de wereld is en af zijn van de wegwerpeconomie.

De speerpunten voor 2023 zijn:

- Het uitwerken van het Mobiel scheidingstation tot een voorstel voor een structurele variant
- Uitwerking Grondstoffencentrum
- Communicatie
- Aanbesteding textiel
- Aanbesteding diftarsysteem
- Aanbesteding Zwerfafval

Duurzaamheid

Energie

De gemeente heeft de wettelijke taak om een daling van de CO₂-uitstoot van 49% in 2030 en 95% in 2050 te realiseren t.o.v. 1990. Dit betrachten we te behalen door onder meer zelf het goede voorbeeld te geven (gemeentelijk vastgoed), inwoners en bedrijven te stimuleren minder en duurzamere energie te gebruiken (energie-reductie en zon op dak) en door grootschalige duurzame energieopwekking in te zetten. Daarnaast zijn er diverse andere acties die worden gedaan en die zijn samengevat in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2021-2025.

Transitievisie Warmte

De Transitievisie Warmte is in december 2021 vastgesteld. In 2022 zijn de eerste plannen verder uitgewerkt. In 2023 vindt een verdere uitwerking van de plannen plaats en zullen de eerste plannen uitgevoerd gaan worden, zoals de uitrol van het besparingsprogramma.

Energiereductie & zon-op-dak

Op 20 april 2021 heeft de gemeenteraad van Eersel ingestemd met het 'Plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak', als onderdeel van het 'Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsbeleid 2021-2025'. Dit plan van aanpak beschrijft hoe in samenwerking met lokale partijen uitvoering kan worden gegeven aan de op 25 augustus 2020 aangenomen motie 2 en de wens tot versneld resultaat op het gebied energiereductie en zon-op-dak, die is opgenomen in deze motie. Per 1 juli 2021 is de adviseur energiereductie en zon-op-dak gestart met zijn werkzaamheden.

Met de financiële middelen worden de projecten uit het 'Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak' gefinancierd en de salariskosten van de Adviseur energiereductie & zon-op-dak gedekt.

In overleg met onder andere Kempenenergie worden de beoogde werkzaamheden voor het plan uitgezet. Hierbij wordt ook met name eerst gekeken, conform motie van de raad bij de begrotingsbehandeling 2022-2025, naar de bedrijven.

Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen

De gemeente Eersel heeft in 2015 haar 38 gebouwen in kaart gebracht middels een zogenaamde Energie-prestatie Advies voor Utiliteitgebouwen Maatwerkadvies (EPA-U Maatwerkadvies) waarbij, per gebouw, inzichtelijk is gemaakt welke duurzaamheidsmaatregelen (en bijbehorende investeringen) mogelijk zijn om aan de ambities van het Klimaatbeleid te voldoen.

Die duurzaamheidsmaatregelen bestaan uit beperking van de van de energievraag, gebruik van duurzame energie en het efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen. Enkele voorbeelden zijn: Na isoleren van daken, muren en/of vloeren, LED verlichting, zonneboilers, zonnepanelen, HR++ beglazing, etc. De kapitaallasten van deze maatregelen worden in rekening gebracht bij de huurders van onze accommodaties gelet op de energiebesparingen die hieraan gekoppeld zijn. Realisatie van maatregelen is dus mede afhankelijk van medewerking van betreffende huurders. Met de beschikbare financiële middelen kunnen tot 2025 de geadviseerde duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd.

In 2023 staan o.a. de volgende duurzaamheidsmaatregelen in de planning:

- Zonnepanelen op gymzaal Duizel en Steensel;
- HR++ beglazingen in SCC de Muzenval;
- Renovatie tennisaccommodatie Vessem (na isoleren dak, en muren, Led verlichting, zonnepanelen)

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid

De gemeente Eersel heeft de opgave op het gebied van duurzaamheid verdeeld over de vijf thema's. Deze opgave is vertaald naar een uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025, waarin per thema de ambities, doestellingen en acties zijn samengevat. Op een aantal (deel)onderwerpen zijn losse kredieten ter beschikking gesteld, zoals het bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds voor energiereductie & zon-op-dak.

Voor een aantal doelstellingen en acties geldt dit niet en daarvoor worden de financiële middelen aangewend.

Ontwikkelingen Luchthaven Eindhoven

In het rapport Opnieuw Verbonden van Pieter van Geel, deed de verkenner in 2019 een advies over de ontwikkeling van Eindhoven Airport in de periode 2020-2030. De uitvoering van het rapport is gestart met het opzetten van de door hem geadviseerde Permanente Overleg Structuur. In 2020 werd met het rapport van de kwartiermakers de basis gelegd voor het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO). Binnen het LEO zijn voor de aanbevelingen uit het rapport Opnieuw Verbonden werkgroepen opgericht waarin alle betrokken actoren in overleg gaan. De gemeente Eersel vertegenwoordigt in een aantal van deze werkgroepen de randgemeenten. De voorzitter van LEO is de directe adviseur over ontwikkelingen rond de Luchthaven Eindhoven voor de minister van I&W en de staatssecretaris van Defensie. Ook de taken van het wettelijke COVM hebben een plek gevonden binnen LEO.

Gezien de bijzondere positie van de gemeente Eersel, vanwege haar geografische ligging onder de aanvliegroute, is het van belang om naast het regionale overleg ook lokaal te inventariseren welke zaken er in de gemeente spelen. Dat zorgt ervoor dat de gemeente een ondersteunende rol kan spelen richting de organisaties die de overlast voor onze inwoners kunnen verkleinen. Hiervoor is een klankbordgroep opgericht met inwoners uit de verschillende dorpen van de gemeente. Deze klankbordgroep wordt ondersteund vanuit de gemeente Eersel.

Riolering

Het huidige vGRP 2016-2021 verliep dit jaar. Omdat het nieuwe vGRP 2022-2027 nog niet klaar was hebben wij het oude vGRP 2016-2021 met één jaar verlengd t/m 2022. Het nieuwe vGRP 2023-2027 is/wordt vastgesteld in najaar 2022.

In het vGRP 2023-2027 worden ook de grote rioleringsprojecten over die periode omschreven. Deze worden straks opgenomen in het MIP 2023-2027. Deze werkzaamheden aan de riolering worden gedekt door de rioolheffing. In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is vastgelegd hoe we de rioolheffing inzetten. Zie ook de paragraaf 'Lokale heffingen' van deze begroting.

Doorlopende projecten riolering in 2023

FCL	Omschrijving	Begr.	Voltooid	Toelichting
90413100	Maatr. Kaderrichtlijn Water (KRW)	2010	2019 - -	Projectleiding/penvoerder is WSD 1 ^e tranche voltooid 2 ^e tranche in uitvoering 3 ^e tranche in voorbereiding
90416300	KRW Gender en RWZI Eindhoven	2017		
90417112	Vervangen electro-mech deel gemalen	2021	2023	Renovatie drukriool 1 ^e fase

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten sinds de begroting 2022 in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Nieuwe projecten in 2023

Vorbereiding rioolvervanging Smitseind (Duizel)

Het riool in het Smitseind is slecht van kwaliteit. Daarnaast is de afvoercapaciteit van dit riool te klein geworden t.g.v. woningbouw en steeds zwaardere buien. Dit veroorzaakt te veel overstorten op het oppervlaktewater vanuit het gemengde rioolstelsel. We moeten hiervoor het riool vergroten, infiltratieriool aanleggen en verharding afkoppelen. Uitvoering 2024. We verwachten aanvullende maatregelen in de Oude Kerstraat; aanpassen van vier interne overstortdrempels en het verleggen en vergroten van de overstortleiding. De hydraulische berekeningen in het kader van deze voorbereiding zullen dit moeten uitwijzen.

Grondaankopen waterberging St. Willibrorduskerk. (Eersel)

Dit is onderdeel van de projecten "herinrichten Carquefouplein en - Kerkstraat". Om wateroverlast in deze straten ten gevolge van extreme buien te voorkomen, willen we waterbergingen aanleggen. De paardenweide(s) rondom de kerk zijn hiervoor geschikt. Deze zijn deels ons eigendom, deels van derden. We willen deze met een lichte glooiing ongeveer een halve meter verlagen, waardoor ze tijdelijk een flinke hoeveelheid water kunnen bergen. Het gebruik van de weiden kan hetzelfde blijven, alleen het eigendom moet wijzigen om het een structureel onderdeel te laten vormen van ons waterbeheer.

Grondaankopen geluidswal Oeienbos (Knegsel)

Uit het haalbaarheidsonderzoek geluidswal A67 blijkt de aanleg bij het Oeienbos een efficiënte maatregel voor het verminderen van de geluidsoverlast. Deze nieuwe wal ligt ook goed georiënteerd ten opzichte van de zon (ZZO). Dit geeft kansen voor de toekomst. Op korte termijn zijn zonnepanelen helaas niet rendabel. De strook grond waar deze wal moet komen is eigendom van de gemeente Veldhoven. Grondverkoop voor onze duurzaamheidsambitie is bespreekbaar. Aanleg vindt dan plaats in de jaren 2024-2026.

Reconstructie Kerkstraat (Carguefouplein-Hoolstraat) (Eersel, uitvoeringskrediet)

Deze investering wordt toegelicht in programma 6

Vorbereiding reconstructie Den Heuvel (Knegsel)

De kwaliteit van de wegverhardingen in het centrale deel van Den Heuvel in Knegsel is zeer slecht (wortelopdruk), er ligt geen gescheiden (infiltratie)riool en bij vrijwel iedere storm waaien er bomen om. Reconstructie is dringend gewenst. Nog in 2022 zijn/worden de bomen vanwege veiligheid gekapt. In 2023 willen we zo vroeg mogelijk starten met de voorbereiding, zodat we begin 2024 met de uitvoering kunnen starten

Vorbereiding rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg (Vessem)

Dit werk staat sinds 2022 in het MIP. Er is een bewonerswens voor verkeerskundige maatregelen i.v.m. vrachtwagenverkeer. De kwaliteit van het asfalt is slecht, de nutsbedrijven willen hier de K&L vernieuwen en de gemeente wil graag een regenwaterinfiltratieriool aanleggen om het gemengde rioolstelsel van Vessem verder te ontlasten. In het coördinatieoverleg met de nutsbedrijven is uitvoering in 2024 afgesproken. Voorbereiding in 2023.

Vervangen elektrotechnisch/mechanisch deel drukriolering (2^e fase)

Veel van de pompgemalen van de drukriolering in het buitengebied zijn inmiddels 40 jaar oud. Het incidenteel vervangen van elektrische besturingen, pompen en leidingwerk wanneer deze defecten vertonen is niet meer doelmatig. Dit vraagt om een planmatige aanpak van het vervangen van het elektrisch/mechanische deel hiervan. De 2e fase van deze aanpak betreft 101 drukrioolgemalen. Fase 1 (MIP 2021, 76 drukrioolgemalen) en fase 2 worden gelijktijdig aanbesteed. In de komende drie jaar vervangen we nog eens het binnenwerk van 104, 120 en 88 stuks gemalen. De ervaring leert dat hierdoor de beheerkosten zullen dalen.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

6. Voorkomen vervuiling;
7. Milieuzorg

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Renovatie drukriolering	356.000	356.000	0
Rioolvervanging Smitseind	50.000	50.000	0
Vervangen hoofdgemalen	64.000	64.000	0
Aanleg waterberging nabij St. Willibrordus. Eersel	135.000	135.000	0
Energiereductie & zon-op-dak	168.000	168.000	0
Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen	162.000	162.000	0
reconstructie Kerkstraat (Carguefouplein-Hoolstraat) RIOOL	360.000	360.000	0
Herinrichting Carquefouplein RIOOL	144.000	144.000	0
Aanleg geluidswal Oeyenbos	40.000	0	40.000
Aanleg geluidswal Oeyenbos (grondaankoop)	56.000	0	56.000
Reconstructie Den Heuvel, Knegsel, RIOOL	50.000	50.000	0
Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg RIOOL	120.000	120.000	0
Totaal investeringen	1.705.000	1.609.000	96.000

Exploitatie

Programma: Milieu						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Voorkomen vervuiling	2.009.959	2.256.316	2.270.068	2.270.068	2.270.068	2.270.068
Milieuzorg	598.291	662.381	696.568	696.568	446.568	446.568
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	2.608.250	2.918.697	2.966.636	2.966.636	2.716.636	2.716.636
BATEN						
Voorkomen vervuiling	3.901.079	3.943.267	3.978.717	3.978.717	3.978.717	3.978.717
Milieuzorg	341.100	484.074	397.667	397.667	147.667	147.667

Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	4.242.179	4.427.341	4.376.384	4.376.384	4.126.384	4.126.384
Lasten minus baten	-1.633.929	-1.508.644	-1.409.748	-1.409.748	-1.409.748	-1.409.748
Overige lasten						
Kapitaallasten	1.129.385	1.106.680	741.670	741.670	741.670	741.670
Apparaatskosten	673.921	697.070	812.014	812.014	812.014	812.014
	1.803.306	1.803.750	1.553.684	1.553.684	1.553.684	1.553.684
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	160.286	315.000				
	160.286	315.000				
Saldo programma	9.091	-19.894	143.936	143.936	143.936	143.936

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Voorkomen vervuiling

Binnen deze productgroep is er per saldo sprake van een positieve afwijking van € 21.698,-- ten opzichte van de begroting 2022. Deze productgroep heeft betrekking op de riolering en afvalverwijdering waarvoor kostendekkende tarieven gelden. De afwijking wordt veroorzaakt doordat de lasten voor riolering slechts beperkt stijgen (€ 17.000,--) ten opzichte van de raming terwijl de rioolheffing stijgt met € 44.000,-- door de toegepaste inflatiecorrectie.

De overheadkosten en BTW-lasten zijn in de kostendekkende tarieven meegenomen maar niet als lasten geraamd binnen deze productgroep.

Milieuzorg

Binnen deze productgroep is een negatieve afwijking van € 120.594,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt voor € 75.000,-- veroorzaakt doordat er een structureel budget voor duurzaamheid is opgenomen in de begroting 2023-2026. Verder nemen de lasten van de ODZOB ten opzichte van de begroting 2022 toe met € 50.000,-- in verband met het Regionaal Operationeel Kader (ROK) Milieutoezicht.

Beleidsdocumenten

- Kadernota Grondstoffen
- Duurzaamheidsbeleid 2017-2025
- Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025
- Plan van aanpak energiereductie & zon-op-dak
- Beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030
- Transitievisie Warmte Gemeente Eersel
- Regionale Energiestrategie Metropoolregio Eindhoven 1.0
- Verbreed GRP 2016-2021 (inclusief tussentijdse actualisatie: raad 3 juli 2018)

5. Veiligheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners zijn en voelen zich veilig in de gemeente Eersel.”**

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsterre in/subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Jeugdcriminaliteit	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar (verplicht)	2021: Eersel: 110 Gemeenten <25.000 inwoners: 70 2020 Eersel: 90 Gemeenten <25.000 inwoners: 90	*Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen. *Meer zichtbaarheid van het CJG+ op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen. Inzet jeugdcoach vanaf 2019. * Door de bevordering van weerbaarheid van de jeugd, zullen zij een duidelijkere keuze kunnen maken.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
Delicten	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (verplicht)	2021 Eersel: 0,4 Nederland: 1,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,6	In samenwerking met winkeliers handhavend optreden door Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), politie en justitie.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 0,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,7	
	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht)	2021 Eersel: 3,1 Nederland, 4,3	We nemen deel aan het Veiligheidshuis en we vaardigen een gemeentelijke functionaris af bij casus-overleggen.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 3,1 Nederland: 4,6	

	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (verplicht)	2021 Eersel: 0,8 Nederland: 1,3	We stimuleren en faciliteren de zelfredzaamheid en bewoners-initiatieven op het gebied van buurtpreventie en WhatsApp-groepen. We hebben specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en mensen met een verhoogde slachtofferkans. We pakken veelplegers aan en bieden, als daar behoefte aan is, hulp aan ex-delinquenten mede via onze gemeenschappelijke regeling Kempenplus (Wet straffen en beschermen).
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 1,8 Nederland: 1,8	
	Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners (verplicht)	2021 Eersel: 4,4 Nederland: 6,1	Met gerichte publicaties in het weekblad de Hint en vooral social media vragen we aandacht voor bevorderen van meldingsbereidheid (o.a. via de meld- en herstellijn) en het doen van aangifte. Onze Boa's houden toezicht in de openbare ruimte.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 3,9 Nederland: 6,3	

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Teamleider (KIT)

Vanaf 1 maart 2019 tot en met 1 maart 2020 heeft de gemeente Eersel deelgenomen aan het pilotproject KIT (Kempen Interventie Team) om samen met de gemeenten Bergeijk, Best, Bladel, Oirschot, Reusel-de Mierden, Veldhoven en Waalre, het UWV, de Belastingdienst, de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Immigratie- en Naturalisatiedienst, de Sociale Verzekeringsbank en de Politie integraal toezicht uit te oefenen.

Inmiddels heeft het KIT definitief vorm gekregen onder leiding van een teamleider KIT en zijn structurele middelen gereserveerd van € 5.250,- per jaar.

Proeftuin De Kempen

In oktober 2020 is er intensief geïnvesteerd om middels de methodiek uit de proeftuin inzicht te krijgen in ondermijnende signalen binnen het buitengebied van Bladel en Reusel- de Mierden op het gebied van productie & opslag synthetische drugs en hennep. Deze pilot is in november 2021 verlengd met de focus op de gemeenten Bergeijk, Eersel en Waalre.

Vanuit de informatiecel is per gemeente een kick-off georganiseerd om signalen intern op te halen uit zowel de systemen als bij de experts die operationele kennis hebben van het buitengebied. Op deze signalen is door de informatiecel een verdiepingsslag uitgevoerd waarbij de verschillende partners de signalen verrijkt hebben met informatie. Uiteindelijk zijn deze signalen teruggebracht in de projectgroep waar de keuze is gemaakt tot een interventie strategie op maat.

Het is de bedoeling om deze methodiek (1SO) te borgen in het reguliere werkproces.

Jeugdcriminaliteit

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) de Kempen is er voor alle (aanstaande) ouders, verzorgers, kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar uit de Kempen. Ouders zijn zelf de belangrijkste opvoeders, maar ook het netwerk rond een gezin bepaalt het verloop van de opvoeding. Steun vanuit de leefomgeving is heel belangrijk. Vanaf de begroting 2022 wordt de jeugdcoach structureel ingezet. Het doel is het bevorderen van de maatschappelijke participatie van jongeren. We signaleren risico's vroegtijdig en plegen preventieve inzet.

Pas als deze steun niet voldoende is, volgt professionele hulpverlening. In gevallen dat jeugdigen een (al dan niet strafbare) misstap maken, vindt er direct afstemming plaats tussen politie en CJG+

om tot een passend (hulpverlenings-)traject te komen om de jeugdige de juiste handvatten te geven.

Delicten

Als gemeente hebben we de regie op veiligheidsbeleid. Naast een intensieve samenwerking met de overige Kempengemeenten en politie, werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking van diverse organisaties die gaat over jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld en radicalisering. Door deze en de samenwerkingsvormen met de inwoners van gemeente Eersel, spelen we efficiënter en slagvaardiger in op problemen en het voorkomen hiervan.

Veiligheidsgevoel

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tast de maatschappelijke integriteit ernstig aan. Het beïnvloedt de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We werken daarom intensief samen met onder andere het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) met als doel om in onderlinge samenwerking het vestigingsklimaat van georganiseerde criminaliteit negatief te beïnvloeden.

Door onze dorpsraden en leefbaarheidsgroepen in de kernen, maar ook door de komst van buurtpreventie, bereiken we inwoners en andersom. Onze inwoners oefenen meer invloed uit en organiseren zich beter door de beschikbaarheid van informatie. Hierdoor geven ze meer vorm aan hun eigen (veilige) leefomgeving. Door het ontstaan van buurtpreventie WhatsAppgroepen en gebruik van social media worden inwoners, maar ook de gemeente snel bereikt. Hierdoor ontstaan kortere en snellere communicatielijnen, waardoor het veiligheidsgevoel vergroot wordt.

Rampen en incidenten

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, bestaande uit de 21 burgemeesters uit onze regio, zorgt voor passende hulpverlening in geval van rampen en crisis. Niet alleen het op peil houden van voldoende getraind personeel en het behalen van de gestelde opkomsttijden voor de brandweer, maar ook preventieve maatregelen en voorlichting worden geïnitieerd vanuit de Veiligheidsregio. Door het maken van goede werkafspraken tussen de Veiligheidsregio en de gemeente, ontstaat er een continue aandacht voor fysieke veiligheid. Om snel en adequaat te reageren bij een ramp of crisis, beschikt de gemeente over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie. Samen met de Veiligheidsregio (bevolkingszorg) vullen we deze processen in en zorgen we voor oefeningen. Vanaf 2023 beschikt de gemeente over 1/3 fte extra voor de rampenbestrijding.

Risicobeheersing & risicobestrijding

Op basis van een gemeenschappelijke regeling en (contract)afspraken, levert de Veiligheidsregio advies over risico's en te nemen maatregelen. Het idee daarachter wordt de komende jaren verder uitgewerkt. Advisering bij evenementen maakt hiervan onderdeel uit.

Vergroten zelfredzaamheid

Brandweer Nederland heeft diverse programma's waarin ze de zelfredzaamheid en bewustwording bij brand stimuleren. Door nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en lokale brandweerposten, vergroten we in het kader van "Brandveilig leven" de risicobewustwording van (minder zelfredzame) inwoners en bedrijven. Dit doen we door voorlichtings- en preventiecampagnes.

De gemeente en lokale brandweer blijven in contact met de bedrijven (op bedrijfsterreinen) binnen onze gemeente, om hen bewust te maken van de eigen verantwoordelijkheid op het gebied van preventieve en risico reducerende maatregelen.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit het hoofddoel 'een veilige omgeving'. Hierin onderscheiden we:

1. Sociale veiligheid;
2. Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding.

Exploitatie

Programma: Veiligheid						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Sociale veiligheid	105.050	87.305	103.721	103.721	103.721	103.721
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	1.280.257	1.264.641	1.345.661	1.345.661	1.327.501	1.327.501
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	1.385.307	1.351.946	1.449.382	1.449.382	1.431.222	1.431.222
BATEN						
Sociale veiligheid	60.713	106.500	108.330	108.330	108.330	108.330
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	68.148	66.880	66.869	66.869	66.869	66.869
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	128.861	173.380	175.199	175.199	175.199	175.199
Lasten minus baten	1.256.446	1.178.566	1.274.183	1.274.183	1.256.023	1.256.023
Overige lasten						
Kapitaallasten	30.750	26.002	25.873	25.873	25.873	25.873
Apparaatskosten	354.818	328.189	340.652	340.652	340.652	340.652
	385.568	354.191	366.525	366.525	366.525	366.525
Saldo programma	1.642.014	1.532.757	1.640.708	1.640.708	1.622.548	1.622.548

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Sociale veiligheid

Geen significante afwijkingen.

Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding

De productgroep heeft een nadelig saldo van € 81.031,-- ten opzichte van 2022. Dit verschil wordt veroorzaakt door de geraamde bijdrage van € 30.000,-- aan een medewerker rampenbestrijding die we samen met de gemeente Bergeijk willen aannemen en een hogere bijdrage (€ 56.439,--) aan de VRBZO cf. begroting 2023.

Beleidsdocumenten

- Regionaal Crisisplan
- Regionaal Risicoprofiel
- Damocles beleid
- Preventie-, en handhavingsplan alcohol
- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant
- Integraal Veiligheidsplan Basisteam De Kempen 2018-2022
- Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid

6. Verkeer en vervoer

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: “**Goede bereikbaarheid in balans met verkeersveiligheid en met zo min mogelijk overlast.**”

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsterrein/subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Bereikbaarheid	Kwaliteitsniveau B wegnen uitgedrukt in de landelijke richtlijn CROW (nader toegelicht in de beleidsnotitie kwaliteitsplan wegen) (eigen indicator) Norm: Niveau B $\geq$ 6	2022: 4,9 2020: 5,4 2018: 5,7 2016: 5,8	*Uitvoeren van onderhoudsmaatregelen (op basis van twee jarige inspectie) om het gekozen kwaliteitsniveau B te handhaven;

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Uitvoering maatregelen Verkeersveiligheid

Een ongeval heeft meestal meerdere oorzaken en ontstaat door een samenloop van omstandigheden. De mens speelt daarbij de belangrijkste rol, maar ook een vervoermiddel met gebreken of de toestand van de weg kan (mede) oorzaak zijn van een ongeval. Met verschillende maatregelen maakt de gemeente het verkeer veiliger en proberen we het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden te verminderen. Dit is een actie die continu om aandacht vraagt. Dit willen we bereiken door diverse maatregelen op het gebied van:

- *Aanpak van verkeersonveilige situaties*
- *Gedrag weggebruiker*
- *Verkeerstellingen*
- *Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)*

Aanpak van verkeersonveilige situaties

Op basis van verkeersongevallen, verkeerstellingen, meldingen en overleggen met onder andere dorpsraden en politie, beoordelen we (nieuwe) verkeersonveilige situaties. We passen deze situaties aan waar mogelijk. In overleg met de scholen kijken we naar een veilige schoolomgeving en nemen we maatregelen. Dit zijn doorlopende acties, die we in 2023 voortzetten. Zo worden in 2023 verkeersmaatregelen genomen op de Berkvenseweg in Duizel. Verder gaan we door met het aanbrengen/aanpassen waar nodig van voetpaden, drempels/versmallingen, parkeergelegenheid en dergelijke.

Gedrag weggebruiker

De meeste ongevallen zijn het gevolg van menselijke fouten. Het is belangrijk dat de weggebruiker zich bewust is van zijn gedrag. Ook in 2023 nemen we maatregelen om dat gedrag te beïnvloeden. Maatregelen zijn het ondersteunen van scholen op het gebied van verkeersveiligheid, het ondersteunen van landelijke en provinciale campagnes, het ondersteunen van acties van Veilig Verkeer Nederland (VVN) en het plaatsen van digitale snelheidsdisplays, waarop de automobilist kan zien hoe hard hij rijdt.

Verkeerstellingen

Om inzicht in de ontwikkelingen van het verkeer te hebben, wil de gemeente structureel verkeerstellingen gaan uitvoeren. De tellingen gebruiken we bij de beoordeling van verkeerssituaties, snelheidscontroles, geluids- en luchtkwaliteitsonderzoeken en verkeersmodellen. Ook in 2023 voeren we, als onderdeel van het telprogramma, verkeerstellingen uit.

Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)

De wegen houden niet op bij de gemeentegrens. Ontwikkelingen buiten de gemeente kunnen van invloed zijn op het verkeer in onze gemeente. Het is belangrijk om te zorgen voor een goede afstemming met andere gemeenten in de regio. Daarom hebben we hier regelmatig overleg over. In 2016 is een plan gemaakt (bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant) met maatregelen die ervoor zorgen dat de regio Zuidoost-Brabant leefbaar én bereikbaar blijft. In 2023 werken we deze maatregelen verder uit. Deze maatregelen zijn onder andere:

- Voorbereiding snelle fietsverbinding de Kempen – Veldhoven;
- Studie naar kleinschalig vervoer in de Kempen met als doel de bereikbaarheid voor alle inwoners met het openbaar vervoer van de kleine kernen te verbeteren;
- Werkgeversaanpak bedrijventerreinen de Kempen, met als doel een duurzame verandering van het mobiliteitsgedrag van werknemers;
- Onderzoek naar een regionaal vervoersknooppunt (hub) aan de A67 als onderdeel van het mobiliteitssysteem. De regio Zuidoost Brabant staat voor een ongekennde economische groei in haar geschiedenis. We staan aan de vooravond van een grote schaa sprong. Gezien de snelheid waarmee de groei in de regio gaat plaatsvinden, moet een versnelling georganiseerd worden in de publieke ruimte (onder andere woningbouw en ontwikkeling van het mobiliteitssysteem) en op de ontwikkeling van talent. De versnellingsopgave waar wij als regio voor staan vraagt om grote gezamenlijke investeringen en daarover willen we (de regio) afspraken maken met het Rijk. Het mobiliteitssysteem is een belangrijk onderdeel van de Brainport Nationale Actieagenda (BNA). De hubs zijn drager van het mobiliteitssysteem, ze zijn nodig om de bereikbaarheid op orde te houden, al op korte termijn.

Actualiseren parkeerbeleidsplan

Het huidige parkeerbeleidsplan dateert van 2014. Wij gaan deze in 2023 actualiseren.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde wegininspectie (2022) blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen is gezakt tot rapportcijfer 4,9. Dat is voorbij de ondergrens van het streefniveau B (5,5 tot 7,5). Wij hebben het nieuwe beheerplan wegen 2023 – 2027 geschreven, een onderhoudsstrategie gemaakt en een financieel groeimodel uitgewerkt. Deze bieden wij u binnenkort ter bespreking aan.

Uitvoering Beleidsplan Openbare Verlichting

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024 zijn uitgevoerd: het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van de (oranje) SOX verlichting naar LED. Daarnaast wordt bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED verlichting. Wij streven naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 t.o.v. het jaar 2013. In 2022/2023 schrijven wij een nieuw beheerplan Openbare Verlichting.

Haalbaarheidsonderzoek geluidswal A67

Vanuit inwoners van de gemeente Eersel wordt geluidsoverlast ervaren van de A67. Een geluidswal of geluidsscherm zou hier uitkomst kunnen brengen. De gemeente is hierin evenwel geen bevoegd gezag. Rijkswaterstaat geeft aan dat de normen geen geluidswal rechtvaardigen. Ons college heeft laten onderzoeken of een combinatie van opwek van zonne-energie en geluidwering mogelijk is langs de A67. Op 31 mei 2022 heeft de gemeenteraad besloten om het voorgestelde scenario verder uit te werken en de kosten en baten gedetailleerd in kaart te brengen. In het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030, is vastgelegd dat de opwekkingsopgave voor onze gemeente ten minste 0.055TWh bedraagt en dat deze ingevuld dient te worden met een energieopwekkende en geluidswerende voorziening langs de A67 en een zonneweide in het vastgestelde zoekgebied ten Noorden van Wintelre.

Doorlopende projecten in 2023

FCL	Omschrijving	Begr.	Voltooid	Toelichting
90557600	Verv. Verh. Duiselseweg/Knegselsedijk	2017	2022/25	Fase 1 Knegselsedijk in 2022 voltooid
90557902	Herinr. Knegselsedijk/Duiselseweg	2017	2022/25	Fase 1 Knegselsedijk in 2022 voltooid
90557903	Vrijliggend fietspad Duiselseweg	2017	2025	Fase 2 in relatie met fp. Buivensedreef
90557935	Voorbereiding fietspad Buivensedreef	2022	2024	realisatie 2025
90557700	Aanleg fietspad Stevert	2017	2023	Samenwerking met Bergeijk. Ontwerp klaar. Bestemmingsplan loopt. Grond-aankopen uitgezet.
90557919	Vrijliggend fietspad Urnenweg	2020	2023	Tracé loopt door in gemeente Bladel
90557901	Voorbereiding Carquefouplein	2019	2023	Extra voorbereiding ivm wateroverlast
90557927	Voorbereiding Carquefouplein	2022	2023	Carquefouplein/Gebr.Hoeksstraat
90557926	Voorbereiding looproute Markt/Hint	2021	2023	Uitvoering 2024
90557924	Voorbereiding SW1D 3 ^e fase, Kerkplein, fietspad F67 Eindhovenseweg,	2021	2023	Uitvoering 2024/2025.
90557937	Voorbereiding Willibrordusstraat	2022	2023	realisatie 2023/2024
90557941	Herinrichting Hazenstraat	2022	2023	realisatie vanaf Q2 2023
90557930	Voorbereiding rec. Schadewijkstraat	2022	2023	realisatie 2023/2024
90557936	Voorbereiding fietsviaduct Haagdoorn	2022	2024	realisatie vóór 2028
90557940	Wandelbruggetje "de Run"	2022	2024	(N69) bijdrage beekherstel Levende
90557039	Uitkijkpunt "de Run"	2022	2024	Run (Opdrachtgever WS de Dommel)
90557943	Vervangen brug Heike Vessem	2021	2023	Vertraging t.g.v. schaarste materialen

Algemeen: Het merendeel van projecten hebben een doorlooptijd van twee tot drie jaar. Daarom splitsen we projecten sinds de begroting 2022 in voorbereiding en uitvoering. Zo leggen we minder beslag op de financiële middelen voorkomen we te grote onderuitputting van de begroting en kunnen we de uitvoeringsbudgetten beter ramen.

Nieuwe projecten in 2023

Rehabilitatie Broekstraat (ged. Stokkelen – Voort/Heibloem)

Deze weg heeft flink geleden onder de boomwortels van de populieren langs de weg en het extra verkeer t.g.v. de verkeersomleidingen Diepveldeweg. Vandaar dat de verharding opgeknapt c.q. vervangen moet worden. De populieren zijn kaprijp en zullen gerooid worden. Gelijktijdig gaan we (beperkt) 60 km/h maatregelen nemen. Het is van belang dat het landbouwverkeer hier niet onnodig wordt gehinderd; het is een landbouwweg. De voor de Kempen kenmerkende tweezijdige laanstructuur zullen we herstellen met andere, geschikte bomen. De Broekstraat ligt over zijn gehele lengte (Postelseweg - Stokkelen) in het zoekgebied "Eersel Zuid" voor woningbouwlocaties. Indien het in dit kader noodzakelijk c.q. gewenst is kan de reconstructie zonder te grote risico's voor de verkeersveiligheid één of twee jaar worden uitgesteld.

Rehabilitatie Lage Heide (ged. Stokkelen - Boevenheuvel)

Deze weg heeft flink geleden onder het vele (sluip)verkeer t.g.v. de verkeersomleidingen Diepveldeweg. Vandaar dat de verharding opgeknapt c.q. vervangen moet worden. Gelijktijdig zullen we (beperkt) 60 km/h maatregelen nemen. Het is van belang dat het landbouwverkeer hier niet onnodig wordt gehinderd; het is een landbouwweg.

Rode fietsstroken en verkeersremmende maatregelen Rouwven (Wintelre)

Fietsers hebben geen eigen plek op de Oirschotsedijk en Rouwven in Wintelre en de snelheid van het gemotoriseerd verkeer ligt hoger dan de toegestane maximum snelheid van 60 km/uur. Deze fietsverbinding is een belangrijke lokale verbinding als aanvulling op het regionale fietsnetwerk en wordt relatief veel gebruikt door recreatieve fietsers. In 2023 gaan we rode fietsstroken en (beperkt) verkeersremmende maatregelen aanbrengen op dit tracé. Het is van belang dat het landbouwverkeer hier niet onnodig wordt gehinderd.

Herinrichting Carquefouplein (Eersel, uitvoeringskrediet)

In 2021 is de voorbereiding gestart. Naast een gedateerde inrichting kent dit plein ook wateroverlast. De voorbereiding was afgelopen jaar dan ook primair gericht op het oplossen hiervan. We gaan de pleininrichting tevens gebruiken om de regenwateroverlast in de Gebroeders Hoeksstraat op te lossen. We doen dit via het Kerkpad. De naastgelegen Kerkstraat en Schadewijkstraat betrekken we ook in deze oplossing. Het uitgangspunt van de herinrichting is het beeldkwaliteitsplan van Eersel. Uitvoering vanaf oktober 2023.

Herinrichting Kerkstraat gedeelte Carquefouplein – Hoolstraat (Eersel, uitvoeringskrediet)

Dit gedeelte van de Kerkstraat maakt feitelijk deel uit van de centrumring Eersel. De huidige klinkerbestrating voldoet niet meer. We gaan de weg asfalteren en rode fietsstroken aanleggen.

Gelijktijdig leggen we infiltratieriolen aan die tevens het regenwater van het Carquefouplein moeten bergen en afvoeren; richting paardenweide=> Aelenstraat=>Hoolstraat=>Eersel-Zuid.

Reconstructie Schadewijkstraat (Eersel, uitvoeringskrediet)

De kwaliteit van de weg is in de jaren sterk verminderd. Nu de woningbouw van Kerkebogten en Hoogstraat is afgerond, gaan we de Schadewijkstraat herinrichten. De weg is een erftoegangsweg en moet dan ook geschikt zijn voor vrachtwagens en bussen. Kwalitatief kiezen we dan ook voor asfalt, aanleg fietspaden en een nieuwe laanstructuur met bomen (klimaat/hittestress). Het herprofiëren van de kruising met de Bergeijksedijk en de Willibrordusstraat zit ook in het project. De rijbaan gaan we gebruiken voor afvoer van overtollig regenwater bij extreme buien in oostelijke richting.

Vorbereiding rehabilitatie Kuilenhurk/Hoefseweg (Vessem)

Deze investering wordt toegelicht in programma 4

Herinrichting Willibrordusstraat (Wintelre, uitvoeringskrediet)

Het is de wens om de beeldkwaliteit van de Willibrordusstraat in Wintelre te verbeteren. In 2022 zijn we gestart met de voorbereiding van dit project. Het doel is om de kwaliteit van de bestrating te verbeteren en deze historische verbindingsweg in te richten volgens het beeldkwaliteitsplan. De kwaliteitsverbetering richt zich met name op gebruik van gebakken straatstenen en herstel van de historische laanstructuur. Ook willen we waterhinder op deze erftoegangsweg verminderen.

Vorbereiding fietsverbinding F67 de Kempenroute (Duizel-Eersel-Steensel)

Eind 2021 is regionaal de intentieovereenkomst getekend voor de aanleg van de F67 Kempenroute. Dit is de snelfietsroute tussen Reusel en Eindhoven. Deze loopt over een lengte van 8 km dwars door de gemeente Eersel. In 2022 zal er duidelijkheid zijn over de 75% provinciale en regionale cofinanciering voor dit project. Met het voorbereidingskrediet kunnen we in 2023 een procesmanager en projectleider inhuren om de deelprojecten te definiëren, voorontwerp en calculatie maken. Deze personele inzet voor 2023 hebben we in principe al vastgelegd. Dit afhankelijk van het besluit hierover van de gemeenteraad.

Aanleg/reconstructie fietspad Domineespad (Duizel)

De afgelopen jaren is gebleken dat op de route Duizel-Hoogeloon een kwalitatief beter vrijliggend fietspad nodig is. Zowel in Eersel als in Bladel is dit inmiddels maatschappelijk actueel. Eersel heeft nu de eerste stap gezet door het fietspad voor uitvoering in deze begroting 2023 op te nemen. Dit is ambitieus, maar als het meezit zou dit medio 2023/2024 kunnen lukken. De gemeente Bladel heeft in juli 2022 de verkeersvisie vastgesteld. In september gaat het college van Bladel projecten prioriteren. Ambtelijk hebben wij voorgesteld om nog in 2022 een gezamenlijke tracéstudie af te ronden. Dit om te zorgen dat het fietspad noch in Eersel noch in Bladel de rijbaan hoeft te kruisen. Onze hoop en verwachting is dat het tracé aan de oostzijde van de weg komt te liggen. Hier hebben wij nog flink wat grondeigendom liggen. De planologische procedure en (beperkte) grondaankopen kunnen dan in de eerste helft van 2023 doorlopen zijn. Parallel kan dan ook de technische voorbereiding worden gedaan, zodat de aanleg van het fietspad tussen Donk en de Weege vanaf Q4 2023 kan starten.

Vorbereiding Herinrichting Den Heuvel (Knegsel)

Deze investering wordt toegelicht in programma 4

Aanleg geluidswal Oeienbosch

Deze investering wordt toegelicht in programma 4

Aanpassing parkeerplaatsen en groen Duizelseweg Eersel

De Duizelseweg ter hoogte van de huisnummer 15 t/m 19 betreft een doodlopende weg. Er is een er rommelig beeld door slecht onderhouden bermen en gebruik van boomstammen als parkeerafscheiding. Door de voorgenomen bouw van het zwembad op IT Eersel-West zal de weg ook functie krijgen voor fietsverkeer naar het zwembad. Verbetering van de verkeerskundige indeling van dit weggetje is gewenst.

Evenemententerrein/Gildeterrein achter de Markt

Om het terrein geschikt te maken voor gebruik van evenementen onder alle weersomstandigheden willen we het hele terrein voorzien van een kunstgras met een natuurlijk gras, zodat er een mooie groene uitstraling behouden blijft.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bereikbaarheid;
2. Verkeersveiligheid.

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Vervangen verharding Broekstraat	450.000	450.000	0
Vervangen verharding/reconstructie Schadewijkstraat	1.346.000	1.346.000	0
rehabilitatie Lage Heide (ged. Stokkelen - Boevenheuvel)	360.000	360.000	0
reconstructie Kerkstraat (Carguefouplein- Hoolstraat) WEGEN	240.000	240.000	0
Herinrichting Carquefouplein WEGEN	704.000	704.000	0
Verkeersveiligheidsplan	45.000	0	45.000
Vervangen verharding Willibrordusstraat, Wintelre	566.000	566.000	0
Rode fietsstroken Rouwven	575.000	177.000	398.000
Fietsverbinding F67 - De Kempenroute	50.000	0	50.000
Evenemententerrein/Gildeterrein achter de Markt	165.000	0	165.000
Fietsvoorziening Domineespad Duizel	990.000	0	990.000
Aanpassing parkeerplaatsen en groen Duizelseweg Eersel	145.000	0	145.000
Totaal investeringen	5.636.000	3.843.000	1.793.000

Exploitatie

Programma: Verkeer en vervoer						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Bereikbaarheid	1.975.987	1.642.438	1.704.643	1.739.643	1.774.643	1.809.643
Verkeersveiligheid	1.405.859	449.618	523.835	513.835	532.835	523.835
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	3.381.846	2.092.056	2.228.478	2.253.478	2.307.478	2.333.478
BATEN						
Bereikbaarheid	243.469	65.500	68.321	68.321	68.321	68.321
Verkeersveiligheid	1.026.532	33.500	41.000	41.000	41.000	41.000
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	1.270.001	99.000	109.321	109.321	109.321	109.321
Lasten minus baten	2.111.845	1.993.056	2.119.157	2.144.157	2.198.157	2.224.157
Overige lasten						
Kapitaallasten	442.082	942.389	637.941	637.941	637.941	637.941
Apparaatskosten	814.446	1.087.401	1.132.834	1.132.834	1.132.834	1.132.834

	1.256.528	2.029.790	1.770.775	1.770.775	1.770.775	1.770.775
Overige baten						
Beschikking res ivm kapst	307.726	528.528	160.528	160.528	160.528	160.528
	307.726	528.528	160.528	160.528	160.528	160.528
Saldo programma	3.060.647	3.494.318	3.729.404	3.754.404	3.808.404	3.834.404

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Bereikbaarheid

Deze productgroep heeft een nadelig saldo van € 59.384,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt door een indexatie van de storting (€ 16.487,--) in de voorziening planmatig onderhoud wegen. Verder stijgt de storting in de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen met € 35.000,-- conform huidige methodiek.

Verkeersveiligheid

Deze productgroep heeft een nadelig saldo van € 66.717,-- ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt doordat er een structureel budget van € 50.000,-- voor verkeersveiligheid is opgenomen in de begroting conform het format in de voorjaarsnota 2023-2026. Ook wordt er in 2023 een sneeuwploeg voor € 10.000,-- vervangen voor de gladheidsbestrijding.

Beleidsdocumenten

- Beheerplan wegen (raad 22 september 2020)
- Verkeersvisie 2030 Gemeente Eersel
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024
- Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsstrategie De Kempen

7. Cultuur, sport en recreatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: “**Mogelijkheden creëren om inwoners mee te laten doen aan en te kunnen laten genieten van sport, cultuur en recreatie.**”

*Recreatie komt ook terug in programma 8 ‘Economische structuur’ (toerisme).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsterrein/subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Sport	Percentage niet sporters	2020 Eersel: 46,2% Gemeenten <25.000 inwoners: 50,5%	*Inzet combinatiefunctionarissen voor basisscholen en Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (ZMLK) school; *Inzet buurtsportcoaches voor ouderen, ouders en jonge kinderen, 30-plussers en 50-plussers en mensen met een beperking; *Ondersteuning verenigingen door sportcoördinator. *Deelname aan Uniek Sporten Uniek Sporten Brabant biedt gratis ondersteuning aan Brabanders met een beperking of chronisch ziekte bij het vinden van een passende sport. *Pilot opzetten van een sportvereniging voor chronisch zieken. *Uitvoering geven aan het regionaal Kempisch Sport- en Beweegakkoord.
	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over sportvoorzieningen (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	2020 Eersel: 76% Gemeenten <25.000 inwoners: 77% 2018 Eersel: 76% Nederland: 74%	*In stand houden voldoende toekomstbestendige sportvoorzieningen. *Sportbeoefening voor iedereen mogelijk (blijven) maken; *Open staan voor nieuwe sporten, maar kiezen van multifunctioneel gebruik van bestaande voorzieningen;
	Norm: > het gemiddelde van		

	gemeenten < 25.000 inwoners		*Uitvoeren toekomstbestendig accommodatiebeleid. * In 2023 vindt er een herijking / actualisatie van het accommodatiebeleid plaats.
Cultuur en Cultuureducatie	Tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele voorzieningen uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente) Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners	2020 Eersel: 6,6 2018 Eersel: 6,7 Deze vraag is als maatwerkvraag toegevoegd aan de standaard vragenlijst Burgerpeiling. Derhalve is er geen cijfer beschikbaar van gemeenten < 25.000 inwoners	*Inzet combinatiefunctionarissen; *Cultuureducatie bieden we structureel aan alle leerlingen van 4 tot en met 18 jaar. Ieder kind komt minimaal een, en zo mogelijk twee keer, in aanraking met elke kunstdiscipline (theater, dans, muziek, beeldend, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed); *Muziekschool, harmonieën en fanfare verzorgen muzieklessen op basisscholen; *We houden een basisbibliotheek in Eersel en een jeugdbibliotheek-voorziening in elke kern in stand; *Vier keer per jaar bieden we een naschools aanbod cultuur aan voor een periode van zes weken; *We ondersteunen instellingen op gebied van cultuur via een subsidieprogramma; *We ondersteunen ad hoc producties en manifestaties; *We ontwikkelen een kunstwandelaroute Het Groene Lint in samenwerking met de stichting.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Gebruik van gemeentelijke accommodaties aantrekkelijker maken

Zie hiervoor de tekst in programma 1.

Zwembad Eersel

Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2021-2024 is het onderwerp 'toekomst maatschappelijk zwembad' aan de orde geweest. In het stuk staat een aantal richtinggevendende keuzes waarop uw raad antwoord heeft gegeven. Naar aanleiding van deze keuzes is het vervolgtraject opgestart. In september 2022 wordt er definitief besloten over het nieuwe zwembad en nadien kan de uitwerking daarvan ter hand genomen worden. De raming van de kosten in het zwembad zijn in het meerjaren investeringsprogramma aangepast ten opzichte van de voorjaarsnota 2023-2026 vanwege gestegen bouwkosten. Tot en met 2025 blijft het huidige zwembad in gebruik.

Opstellen beleid spelen, bewegen en ontmoeten.

Opstellen van nieuw beleid ter stimulering van spelen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte in brede zin. De maatschappij verandert de laatste jaren in snel tempo. Vergrijzing, decentralisaties en de veranderende rol die de gemeente inneemt bij haar zorg voor bewegen, ontmoeten en spelen vraagt om integraal beleid wat hierbij aansluit. Het huidige speelbeleid van de gemeente Eersel is aan een herijking toe. Dit werd de afgelopen jaren onder meer duidelijk toen diverse initiatieven ingediend werden voor het aanleggen van nieuwe plekken voor spelen, bewegen en ontmoeten. Deze initiatieven sloten niet aan bij de uitgangspunten van het huidige beleid (welzijnskader en het accommodatiebeleid) en bleken daarmee niet haalbaar. Hierdoor zijn deze initiatieven niet verder opgepakt.

Kunstroute Het Groene Lint

De werkzaamheden met betrekking tot de vlechthekken ten behoeve van de "Kunstroute Het Groene Lint" zijn overgedragen aan "Stichting Kunstroute Het Groene Lint" die in november 2018 is opgericht.

Naast de aanleg van het verbindende element 'Het Lint' in de vorm van vlechthekken worden langs de route op Eersels grondgebied autonome kunstwerken geplaatst door de gemeente. In 2021 zijn twee autonome kunstwerken geplaatst en in 2022 nog twee. In 2023 wordt een laatste autonoom kunstwerk geplaatst langs de route.

LandArt project om de kernen van Eersel te verbinden met Kunst

De LandArt-tentoonstelling is in 2021 gehouden bij het Groot en Klein Meer te Wintelre. In 2023 wordt een tweede LandArt-tentoonstelling georganiseerd. De exacte locatie wordt nog onderzocht.

Kempenmuseum de Acht Zaligheden

Op basis van het rapport "Uitwerking business case Kempenmuseum" van House of Leisure/Markteffect heeft de gemeenteraad in november 2020 besloten te kiezen voor de uitwerking van Ontwikkelrichting 1.4: Museum met Bezoekerscentrum op de huidige locatie. Deze richting is in 2021 uitgewerkt tot een concreet plan in de vorm van schetsontwerpen, begrotingen, visuals e.d. De uitgewerkte plannen zijn opgenomen in het Bidbook "Innovatie door schaarste". Op 31 mei heeft de raad besloten in te stemmen met de plannen en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen. 2022 is een overgangsjaar waarin de schetsplannen concreet worden uitgewerkt tot een uitvoeringsgereed ontwerp. 2023 is het jaar van planrealisatie. De verwachting is dat een deel van de uitvoering in 2024 plaatsvindt. Vanaf 2024 is gerekend met het vernieuwde museumconcept, de vernieuwde bebouwing en de nieuwe inrichting.

Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden

In 2023 gaan we verder het actualiseren van het erfgoedbeleid. Naast gemeentelijke monumenten, zijn er ook beschermde cultuurhistorische waardevolle panden in Eersel. Deze panden zijn beschermd via het bestemmingsplan. De lijst met cultuurhistorische waardevolle panden van de gemeente Eersel omvat circa 600 panden, zonder dat er een duidelijke redengevende omschrijving per pand is. In het meest gunstigste geval is er een beschrijving van één regel. Omdat de basis voor de aanwijzing van de betreffende panden zwak is, zijn er soms discussies met inwoners of ontwikkelaars waarom bepaalde panden zijn aangewezen en wat precies beschermd is. Daarnaast is deze lijst van deze behoudenswaardige panden geleidelijk tot stand is gekomen, waardoor overzicht van als ook samenhang tussen de aangewezen panden ontbreekt. Als laatste is er een lacune over de huidige stand van zaken. Sommige panden zijn ook aangetast door bouwwerkzaamheden en mogelijk niet meer waardevol, terwijl andere panden mogelijk extra bescherming behoeven.

Bij de actualisatie wordt er ook gekeken naar de bescherming van het erfgoed van de wederopbouwperiode (1940-1965) in de gemeente Eersel, wat een nieuw speerpunt van erfgoedbescherming van het Rijk is. De architectuur uit de periode 1940-1965 vertegenwoordigt

een belangrijke ontwikkeling in de Nederlandse en ook Eerselse geschiedenis. Het is een periode van herstel van oorlogsschade en van schaarste, maar ook van optimisme en vernieuwing.

Door deze algehele update kan de gemeente bepalen of de huidige lijst nog aansluit bij het beoogde doel van de bescherming van waardevolle panden/ objecten in Eersel. Daarnaast wordt ook voorgesorteerd op de omgevingswet waarbij de panden in het nieuwe omgevingsplan moeten worden opgenomen. Goede beschrijvingen zijn hiervoor belangrijk.

Onderhoud sportvelden

Afgelopen jaar hebben we op een sportpark proefgedraaid met een robotmaaier. De resultaten hiervan waren goed en de kwaliteit van het gras was beduidend beter.

Doordat er continue gemaaid wordt ligt er ook geen los gras op het veld en is de grashoogte altijd hetzelfde. We breiden deze pilot uit naar 5 sportparken te weten Steensel, Vessem, Wintelre, Knegsel en Duizel.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Sport en recreatie;
2. Kunst en cultuur.

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Nieuw zwembad Eersel *1)	9.976.000	7.800.000	2.176.000
Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden	30.000	30.000	0
Onderhoud sportvelden	152.000	27.000	125.000
Totaal investeringen	10.158.000	7.857.000	2.301.000

*1) Deze investering wordt op 27 september 2022 in uw raad besproken en mogelijk heeft uw raad dit krediet dan al beschikbaar gesteld.

Exploitatie

Programma: Cultuur, sport en recreatie						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Sport en recreatie	1.462.752	967.772	797.542	799.942	797.542	797.542
Kunst en cultuur	659.704	656.135	740.881	701.381	686.284	686.284
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	2.122.456	1.623.907	1.538.423	1.501.323	1.483.826	1.483.826
BATEN						
Sport en recreatie	942.844	147.750	98.219	98.219	98.219	98.219
Kunst en cultuur	48.690	12.757	72.461	28.461	13.364	13.364
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	991.534	160.507	170.680	126.680	111.583	111.583
Lasten minus baten	1.130.922	1.463.400	1.367.743	1.374.643	1.372.243	1.372.243
Overige lasten						
Kapitaallasten	308.150	388.789	271.252	271.252	271.252	271.252

Apparaatskosten	193.121	213.768	222.953	222.953	222.953	222.953
	501.271	602.557	494.205	494.205	494.205	494.205
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	26.418	108.000				
	26.418	108.000				
Saldo programma	1.605.775	1.957.957	1.861.948	1.868.848	1.866.448	1.866.448

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Sport en recreatie

Deze productgroep laat een positieve afwijking van € 120.699,--, zien ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een incidentele budgetoverheveling van coronamiddelen van 2021 naar 2022 zoals bij de vaststelling van de jaarstukken 2021 is besloten.

Kunst en cultuur

Deze productgroep laat een negatieve afwijking van € 25.042,--, zien ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt door een toename van subsidies aan het Kempenmuseum (raadsvoorstel mei 2022), en de muziekschool en bibliotheek (indexatie).

Beleidsdocumenten

- Toekomstbestendig accommodatiebeleid 2017-2020
- Implementatieplan Toekomstbestendig accommodatiebeleid 2017-2020
- Welzijnskader 2017-2020 (verlengd voor de jaren 2021 en 2022)
- Werkplan kunstcommissie

8. Economische structuur

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: “**Economische ontwikkeling gericht op een zo groot mogelijke welvaart**”.

*Werkgelegenheid komt ook terug in programma 0 ‘Sociale voorzieningen’.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidssterrein / subdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Behoud van werkgelegenheid	Aantal banen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar (verplicht)	2021 Eersel: 665.5 (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 557.7	*Uitvoering Kempische Industrie Agenda (KIA); *Scholingsprogramma's De Kempen; *Informatievoorziening aan ZZP'ers;
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Functiemengingsindex (verhouding tussen banen en woningen, 0 = alleen wonen en 100 = alleen werken) (verplicht)	2021 Eersel: 53,3% (waarstaatjegemeente) Gemeenten < 25.000 inwoners: 48,7%	*Onderzoek naar grootschalige en MKB-kavels in de Kempen
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
Goed vestigingsklimaat	Aantal bedrijfsvestigingen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar (verplicht)	2020 Eersel: 156,3 (waarstaatjegemeente) Nederland: 140,6	*Meer individueel contact met bedrijven door bedrijfsbezoeken; *Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandels-visie; *Zorg voor voldoende bedrijfsgrond; *Betrokkenheid bij Kempisch Bedrijvenpark; *Uitvoering Kempvisie Bedrijventerreinen.
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		
	Waardering vestigingsklimaat gemeente (rapportcijfers n.a.v.)	2022 Eersel: 6,26 (ondernemerspeiling waarstaatjegemeente) Nederland: 6,30	*Afleggen bedrijfsbezoeken; *Optimaliseren digitale serviceverlening.

	ondernemerspeiling) (eigen indicator)	2021 Gemeenten < 25.000 inwoners: 6,68	*Ondernemers meer betrekken bij beleidsvorming.
	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Behoud van werkgelegenheid

Uitvoering Kempische Industrie Agenda (KIA) – Slimme Maakregio

Door het Huis van de Brabantse Kempen is in samenwerking met het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) en de Kempengemeenten een Kempische Industrie Agenda (KIA) ontwikkeld. Dit is een economisch plan voor de Kempen. In samenwerking met de Kempengemeenten wordt hieraan uitvoering gegeven. Voorbeelden zijn het onderzoek naar de Kempische maakindustrie en de Ambitie Slimme Maakregio De Kempen. Vanwege de opheffing van het Huis van de Brabantse Kempen wordt door de Kempengemeenten bezien hoe de uitvoering van de KIA in samenwerking voor 2022 en 2023 doorgezet kan worden.

Scholingsprogramma's De Kempen

Het Kempisch Ondernemersplatform heeft drie scholingsprogramma's: Ondernemend Onderwijs de Kempen (OOK), Kies Kempische Bedrijven en het Leerportaal. Deze programma's zullen ook in 2023 financieel ondersteund worden.

Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandelsvisie

Zowel lokaal, in Kempenverband als in regionaal verband zijn detailhandelsvisies opgesteld. De Eerselse Detailhandelsvisie is voornamelijk de bestuurlijke leidraad voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen.

De Kempische Detailhandelsvisie is in 2020 geëvalueerd. De conclusie is dat deze visie geen aanpassing behoeft, maar dat nadrukkelijk aandacht moet worden besteed aan de uitvoering daarvan. Samenwerking met de andere Kempengemeenten is daarbij noodzakelijk. Als eerste van de aanbevelingen is de monitoring van (leegstaande) winkelpanden in 2021 uitgevoerd. In Eersel is nagenoeg geen winkelleegstand. Jaarlijks zal de winkelleegstand gemonitord worden.

De Kempische Detailhandelsvisie wordt periodiek besproken binnen het Kempisch Retail Board, waarin ook de gemeente Eersel zitting heeft. In dit Kempisch Retailboard worden ook de acties voor 2023 besproken en afgestemd.

Informatievoorziening aan zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers)

Een groot deel van de Eerselse ondernemers bestaat uit ZZP'ers. Daarom besteden we aan deze groep aandacht op het gebied van voorlichting. Vanwege de coronacrisis heeft in 2020 en 2021 geen voorlichtingsbijeenkomst plaatsgevonden. In juni 2022 is wederom een voorlichtingsbijeenkomst gehouden. Dat zal in 2023 ook het geval zijn.

Kempische Bedrijventerreinenvisie

Ondanks de coronacrisis is de belangstelling voor bedrijfsgrond onverminderd groot. Zowel lokaal al bij het Kempisch Bedrijvenpark. In de door STEC uitgevoerde herijking van de Kempische Bedrijventerreinenvisie is voor Eersel geadviseerd om Meerheide III, 2^e fase snel in procedure te brengen. Dat is inmiddels gebeurd en afgerond. Op dit moment zijn geen uitgeefbare bedrijfsgronden meer voorhanden. Ook de gronden op het KBP zijn inmiddels verkocht of in optie gegeven.

In 2022 is gestart met een Kempisch onderzoek naar grote (> 5.000 m²) en kleine bedrijfskavels lokaal (MKB-kavels). Dit zal in 2022 en 2023 uitmonden in verdere onderzoeken binnen de Kempen. De kosten per gemeente worden daarbij ingeschat op € 25.000,--.

De regio Zuidoost Brabant staat voor een ongekende economische groei in haar geschiedenis. We staan aan de vooravond van een grote schaa sprong. Gezien de snelheid waarmee de groei in de regio gaat plaatsvinden, moet een versnelling georganiseerd worden in de publieke ruimte (onder andere woningbouw, nieuwe bedrijventerreinen en ontwikkeling van het mobiliteitssysteem) en op de ontwikkeling van talent. De versnellingsopgave waar wij als regio voor staan vraagt om grote

gezamenlijke investeringen en daarover willen we (de regio) afspraken maken met het Rijk. De zorg voor voldoende bedrijventerreinen is een belangrijk onderdeel van de Brainport Nationale Actieagenda (BNA).

Goed vestigingsklimaat

Uitgifte Meerheide III

Alle gronden op Meerheide zijn inmiddels uitgegeven. Er zijn geen uitgeefbare gronden meer voorhanden. Zoals hiervoor aangegeven is samen met de Kempengemeenten een onderzoek gestart naar mogelijkheden voor bedrijventerreinen voor grote (KBP) en kleine kavels (lokaal).

Bevorderen Vrijtijdseconomie

In 2022 is alles weer “normaal” open. Maar de vrijetijdseconomie staat nog steeds in de overlevingsstand en er zal voor meer weerbaarheid en veerkracht in de toekomst gezorgd moeten worden. Kortom we moeten ons aanbod blijven (!) inrichten op onze eigen inwoners én bezoekers van dichtbij. Daarom is het voor ons als overheid en onze destinationmarketingorganisatie:

VisitEersel, juist nú belangrijk te blijven werken aan het kwalitatief blijven ontwikkelen van onze gemeente en deze aantrekkelijk en leefbaar houden.

De maatschappelijke meerwaarde is minstens zo belangrijk: het draagt namelijk bij aan onze kwaliteit van leven, de sociale cohesie, de publieke voorzieningen, de aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimten, het kunnen ontmoeten, het aangenaam besteden van vrije tijd en gevoel van ‘trots’. Zeker ook gezien de (gunstige) positie ten opzichte van, relatie met en ontwikkelingen in de Brainportregio. Een schaa sprong van 800.000 potentiële bezoekers naar een miljoen(!) vraagt om investeringen op het gebied van wonen, werken en recreëren. Dit gaan we doen door:

Continuering van de VisitEersel manager:

Om verder te bouwen aan onze kwalitatieve ontwikkeling, aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente is deze professionele kracht zeer gewenst. O.a. voor de Eersel bijdrage aan het nieuwe project Eindhoven BackYard, online(nieuwe website) en offline marketing lokaal en Kempen breed optimaliseren, mede ontwikkelen van een nieuwe Product Markt Combinatie: het Boerenleven, het ontwikkelen van audio wandelroutes in onze gemeente, het versterken van het lokale netwerk met diverse ondernemersgroepen.

Optimaliseren routestructuren:

De basis is op orde. Vanuit Vessem is er de wens een extra Mountainbike lus te realiseren. Na een succesvolle pilot in Eersel van een toegankelijk ommetje is de wens ontstaan om één toegankelijk ommetje per kern te realiseren. Daarnaast lopen er ontwikkelingen bij de Levende Beerze en de Run waarvoor aanpassingen in het bestaande netwerk nodig zijn. Voor het toevoegen van extra beleving op de Markt, passend in het kader van de storytelling van de Gloeiige: het verhaal van de vervloekte landheer van Eersel, zal hier de waterpomp geactiveerd worden.

Projecten vrijetijdseconomie

Opvolging geven aan het uitvoeringsprogramma VTE de Brabantse Kempen met een vervolg in een UVP 2.0 te weten 2022-2026. Er lopen met de Kempengemeenten gezamenlijk projecten: Verbinden – Verleiden – Verrassen- Verdiepen.

Concreet wordt voor 2023 krediet beschikbaar gesteld voor continueren visitEersel manager, Eindhoven backyard, Waterpomp Markt, Uitbreiding en aanpassing van het wandelknooppuntennetwerk, ontwikkelen van audio wandelroutes door onze gemeente, realiseren van extra Mountainbike lus in Vessem, PMC 2 het Boerenleven en toegankelijk ommetje per kern. Voor de ommetjes per kern stelt het college een aanvulling van het krediet met € 35.000,-- voor. Totaal komt dan € 60.000,-- beschikbaar voor ommetjes in 6 kernen.

Ongeregistreerd grondgebruik

De gemeente bezit veel gronden die versnipperd door de gehele gemeente liggen, hierdoor ontbreekt een volledig inzicht op het aantal locaties / gevallen van ongeregistreerd grondgebruik. Voor het in beeld brengen van het ongeregistreerde grondgebruik en het formuleren van kaders wordt een project opgestart in 2023 (vanwege drukte is dit project in 2022 niet opgepakt).

Innovatie

Om innovatieve initiatieven vanuit het ecosysteem te stimuleren en innovatie in gemeentelijke processen meer te verankeren in gemeentelijke projecten en processen, wordt een innovatieagenda verkend. Hierbij willen we nagaan wat de randvoorwaarden zijn van een innovatief klimaat in gemeente Eersel en hoe de gemeentelijke organisatie innovatie kan aanjagen. Hierbij wordt een integrale analyse gemaakt van de gemeentelijke programma's projecten en processen. De veranderende gemeentelijke taken en ontwikkelingen met betrekking tot onder meer de WMO (sociaal), de nieuwe Omgevingswet (ruimte, burgerparticipatie) en de Wet open overheid (dienstverlening richting burgers) bieden namelijk handelingsperspectief om binnen de beleidsvelden met innovatie aan de slag te gaan. Om nieuwe initiatieven, die passen binnen de beleidsdoelstellingen, op te kunnen starten is een krediet van € 75.000,-- opgenomen in de begroting voor 2023. Hiermee wordt tevens eventuele inhuur van projectleiding bekostigd, communicatie en de abonnementskosten voor verbindingen, dashboards en software.

5G Plan

In juli 2021 is het Plan 5G uitrol Eersel vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee bereidt gemeente Eersel zich voor op komst van 5G. Met dit plan wil gemeente Eersel de nieuwe generatie van het netwerk voor mobiele communicatie passend en waar mogelijk versneld faciliteren. Hiermee zorgen we voor passende ruimtelijke inbedding van het nieuwe netwerk en krijgen we de economische kansen van 5G in beeld, evenals de mogelijke bezwaren of zorgen in de samenleving voor de vermeende effecten van straling. De uitvoering van het 5G Plan loopt van medio 2021 tot medio 2023. De activiteiten zijn gericht op het (1) nagaan welke impact de komst van 5G heeft op de openbare ruimte, (2) welke kansen 5G innovaties kunnen bieden voor economische ontwikkelingen en (3) hoe de stralingslimieten van 5G nauwlettend in de gaten gehouden kunnen worden. Daarnaast (4) bouwen we kennis op over het onderwerp, om transparant en onderbouwd te kunnen communiceren richting onze inwoners. In 2023 richt het plan van aanpak zich op het faciliteren van een innovatieproject t.b.v. de relatie tussen zorg en 5G en interne & externe communicatie over 5G.

Rural Data Center de Kempen / data-analyse

Het Rural Data Center (RDC) heeft gezorgd voor de implementatie van meer datagestuurde werken in onder andere de gemeente Eersel. Vanuit onze gemeente groeit de wens naar steeds meer gegevens en informatie voor beleid en projecten. Het koppelen en analyseren van die gegevens heeft toegevoegde waarde voor de kwaliteit van beleid en de uitvoering van projecten. Naast die 'nieuwe' informatie is er de behoefte om statistische onderzoeken, zoals de burgerpeiling, in eigen beheer te gaan uitvoeren en vragen ook projecten zoals het lokale meetnet om kennis en expertise over data-analyse. Met de buurgemeenten wordt gesproken over een vorm waarin het RDC/ data-analyse een meer structurele voortgang kan krijgen. Een mogelijk voorstel voor een krediet/ structureel budget wordt indien van toepassing opgenomen in de tweede bestuursrapportage 2022 in december 2022.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bevorderen economische bedrijvigheid;
2. Privaatrechtelijke eigendommen
3. Toerisme en recreatie

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Projecten Vrijtijdseconomie	216.000	216.000	0
Innovatie	75.000	75.000	0
Totaal investeringen	291.000	291.000	0

Exploitatie

Programma: Economische structuur						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Bevord. econ. bedrijvigheid	155.327	94.810	97.947	97.947	97.947	97.947
Privaatrecht. eigendommen	1.567.318	396.480	168.109	168.109	168.109	168.109
Toerisme en recreatie	139.045	163.691	196.625	196.625	196.625	196.625
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	1.861.690	654.981	462.681	462.681	462.681	462.681
BATEN						
Bevord. econ. bedrijvigheid	54.171	271	238	238	238	238
Privaatrecht. eigendommen	2.130.038	633.637	462.836	462.836	462.836	462.836
Toerisme en recreatie	21.467					
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	2.205.676	633.908	463.074	463.074	463.074	463.074
Lasten minus baten	-343.986	21.073	-393	-393	-393	-393
Overige lasten						
Kapitaallasten	348.032	508.498	34.439	34.439	34.439	34.439
Apparaatskosten	207.414	207.679	220.053	220.053	220.053	220.053
	555.446	716.177	254.492	254.492	254.492	254.492
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	314.513	473.975				
	314.513	473.975				
Saldo programma	-103.053	263.275	254.099	254.099	254.099	254.099

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Bevorderen economische bedrijvigheid

Binnen deze productgroep zijn geen significante afwijkingen.

Privaatrechtelijke eigendommen

Deze productgroep laat een positieve afwijking van € 57.570,-- zien ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een toename van de huuropbrengsten van het gemeentelijk onroerend goed (Markt 29). Ook is er in 2022 een incidenteel budget groot € 17.500,-- verstrekt voor stimulering gebruik niet-chemische alternatieven voor onkruidbestrijding.

Toerisme en recreatie

Deze productgroep laat een negatieve afwijking van € 32.934,-- zien ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er conform format voorjaarsnota 2023-2026 een structureel budget van € 30.750,-- voor vrijetijdseconomie is opgenomen in de begroting 2023-2026.

Beleidsdocumenten

- Kempenvisie en Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie de Brabantse Kempen 2022-2026
- Masterplan Vrijetijdseconomie 2014-2030
- Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen
- Kempische Detailhandelsvisie
- Regionale Detailhandelsvisie MRE
- Eerselse Detailhandelsvisie
- Kempenvisie Bedrijventerreinen
- Uitvoeringsprogramma Kempenvisie Bedrijventerreinen
- Kempische Industrie Agenda
- Nota grondbeleid

9. Bestuur en organisatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Invulling geven aan een 21^e-eeuwse cultuur waarin we als gemeente ruimte geven aan de netwerksamenleving. Samen met partners stimuleert gemeente Eersel een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarin initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn, met als doel betere dienstverlening.”**

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Samenwerking Kempengemeenten, strategische agenda

In 2022 heeft u het document 'Richting door de raden' vastgesteld om samen op te trekken met de Kempengemeenten in de Strategische Kempenagenda. Tweede helft van 2022 heeft u een eerste Kempencongres gehad. Het doel van de samenwerking is om gezamenlijk te bouwen aan inhoud en proces. Waar gewenst vindt er gezamenlijke beeld- en oordeelsvorming plaats. Dit draagt bij aan beter geïnformeerde besluitvorming in de individuele raden en een sterkere positie van de Kempen in de regio. Doelstelling is, zoals reeds eerder benoemd, klein te beginnen met de Kempencongressen. Maar ook wordt gestreefd naar congressen die de ruimte geven om te inspireren en te verdiepen op specifieke thema's die juist voor de gezamenlijke Kempengemeenten van belang zijn. Daarmee worden congressen beoogd die zowel qua vorm als qua inhoud aantrekkelijk zijn voor de deelnemers.

Opnieuw verbinden

Begin 2021 is de gemeenteraad geïnformeerd over de haalbaarheidsonderzoeken en planning in het kader van “Opnieuw verbinden”. Het jaar 2022 zal gericht zijn op de implementatie en realisatie van de plannen en de formele besluitvorming waarmee de plannen van 2021 worden geëffectueerd. De plannen dienen te zijn gerealiseerd voor 1 januari 2023.

Vanaf 2023 ontstaan er een aantal nieuwe samenwerkingsvormen naar aanleiding van Opnieuw Verbinden van de GRSK:

- Vanaf 2023 is de GRSK opnieuw verbonden als beleidsarme bedrijfsvoeringsorganisatie met een andere bestuursvorm en wordt samen gewerkt met 5 gemeenten op het gebied van SSC (Shared Service Center), MD (Maatschappelijke Dienstverlening), VTH op het gebied van vergunningverlening en handhaving met 3 gemeenten (Oirschot, Reusel-de Mierden en Eersel) zonder beleid en juridisch;
- Vanaf 2023 heeft de gemeente Eersel een informele samenwerking op het gebied van P&O met de gemeente Reusel-de Mierden;
- Vanaf 2023 heeft de gemeente Eersel een informele samenwerking op het gebied van beleid en juridische zaken, milieu en afval. Het betreft de partners de gemeente Reusel-de Mierden voor afval, milieu en juridische zaken en Oirschot voor wat betreft milieu en afval.

Organisatievisie / uitbreiding formatie

Een zelfstandige gemeente vraagt ook om een sterke eigen organisatie om alle wensen van de bevolking en de dienstverlening waar te maken. Er moet een evenwicht zijn in de ambities, (externe) ontwikkelingen en de daarbij horende capaciteit. De organisatievisie geeft richting aan de structuur, cultuur en ontwikkeling van de organisatie. De gemeente Eersel heeft een gemeentelijke bezetting in fte's per 1.000 inwoners van 4,7 (rapport A&O fonds). Vergelijkbare gemeenten tot 20.000 hebben gemiddeld een bezetting van 6,6 fte's per 1.000 inwoners en alle gemeenten in totaal hebben gemiddeld een bezetting van 8,9 fte's per 1.000 inwoners. De gemeente Eersel is in 2022 gegroeid naar meer dan 20.000 inwoners, die groei zet zich de komende jaren door. De organisatie zal in lijn met deze groei mee moeten groeien om het met inwoneraantal meegroeiende aantal werkzaamheden te kunnen blijven beheersen. Om op dit moment de kwaliteit te kunnen borgen en het bovengenoemde *Opnieuw verbinden* in de huidige organisatie te kunnen verwerken is in 2023 een inhaalslag nodig. Die is enerzijds afhankelijk van een vergroting van het aantal fte's en anderzijds van voldoende geschikte kandidaten uit de overspannen arbeidsmarkt.

Uitvoering coalitieakkoord

In het coalitieakkoord worden diverse doelstellingen benoemd waar geen concrete budgetten/kredieten voor zijn. Denk hierbij aan genoemde onderwerpen op gebied Welzijn en Gezondheid, onderzoek haalbaarheid samenbrengen beoogde nieuwe zwembad en/of Rythovius College en/of het gemeentehuis en/of de Muzenval in één gebouw aan de rand van Eersel, initiatieven

burgerparticipatie, projectleiding voor diverse zaken, etc. Bij het raadsvoorstel in september 2022 komen we hier concreet op terug.

Dienstverlening

De primaire taak van gemeenten is dienstverlening. Ontwikkelingen zoals de participatiesamenleving, digitalisering, netwerksamenleving en datagedreven werken zijn van invloed op onze dienstverlening.

De gemeente wil ruimhartig ruimte geven aan initiatieven en kansen van inwoners. Laagdrempelig en servicegericht.

Bij onze visie op dienstverlening "De mens centraal" horen 3 belangrijke uitgangspunten en resultaten:

1. We verplaatsen ons in de belevingswereld van onze inwoners;
2. We communiceren duidelijk en eenvoudig;
3. We werken intern en extern samen in het belang van onze inwoners.

Samen met inwoners werken we aan de ontwikkeling van de gemeente als een aantrekkelijke en veilige woongemeente. Inwoners leveren waardevolle input over de leefbaarheid en openbare ruimte op het gebied van afval, verkeer en veiligheid in de vorm van meldingen openbare ruimte. We blijven onze dienstverlening op het gebied van meldingen openbare ruimte verbeteren.

Wat mag het kosten?

Investerings	Investerings- programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Uitvoering coalitieakkoord *1)	250.000	250.000	0
Totaal investeringen	250.000	250.000	0

*1) Deze investering wordt op 27 september 2022 in uw raad besproken en mogelijk heeft uw raad dit krediet dan al beschikbaar gesteld.

Exploitatie

Programma: Bestuur en organisatie						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Bestuursorganen	1.130.923	1.167.199	1.167.071	1.170.571	1.166.571	1.204.071
Maatschappelijke registratie	117.446	83.288	101.761	144.780	145.808	145.197
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	1.248.369	1.250.487	1.268.832	1.315.351	1.312.379	1.349.268
BATEN						
Bestuursorganen	17.545					
Maatschappelijke registratie	242.449	181.445	228.672	299.356	303.765	301.145
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	259.994	181.445	228.672	299.356	303.765	301.145
Lasten minus baten	988.375	1.069.042	1.040.160	1.015.995	1.008.614	1.048.123
Overige lasten						
Kapitaallasten	2.059	17.000				
Apparaatskosten	454.476	516.914	541.191	541.191	541.191	541.191
	456.535	533.914	541.191	541.191	541.191	541.191
Overige baten						

Beschikking res ivm kaplst	2.059	17.000				
	2.059	17.000	0	0	0	0
Saldo programma	1.442.851	1.585.956	1.581.351	1.557.186	1.549.805	1.589.314

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Bestuursorganen

Binnen deze productgroep zijn per saldo geen significante afwijkingen.

Maatschappelijke registratie

Deze productgroep laat een positieve afwijking zien van € 28.754,-- zien ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging in de opbrengsten van leges voor reisdocumenten ten opzichte van 2022. Hierin zitten over de jaren gezien bepaalde patronen omdat de geldigheid van reisdocumenten in het verleden is gewijzigd qua termijn.

Beleidsdocumenten

- Organisatievisie
- Dienstverleningsvisie "De mens centraal"
- Toekomstvisie 2030

10. Algemene baten en lasten

Het programma algemene baten en lasten is een specifiek programma dat geen maatschappelijk effect beoogt, maar de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten. De algemene dekkingsmiddelen zijn met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen en de deelnemingen. Daarnaast zijn de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het investeringsprogramma 2023-2026 opgenomen.

Wat mag het kosten?

Het programma bestaat uit de volgende productgroep:

1. Algemene dekkingsmiddelen;

Exploitatie

Programma: Algemene baten en lasten						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 - 2025			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Algemene dekkingsmidde- len	17.129.288	6.477.164	2.574.909	2.627.985	2.928.021	1.812.080
Totaal lasten (excl. kap.lst. & app.kst.)	17.129.288	6.477.164	2.574.909	2.627.985	2.928.021	1.812.080
BATEN						
Algemene dekkingsmidde- len	49.033.483	41.342.261	37.731.915	37.646.925	37.780.607	36.726.926
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst)	49.033.483	41.342.261	37.731.915	37.646.925	37.780.607	36.726.926
Lasten minus baten	-31.904.195	-34.865.097	-35.157.006	-35.018.940	-34.852.586	-34.914.846
Overige lasten						
Kapitaallasten	58.634	4.047	4.047	4.047	4.047	4.047
Apparaatskosten	214.056	213.013	232.535	232.535	232.535	232.535
	272.690	217.060	236.582	236.582	236.582	236.582
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	577.658	813.265	799.213	799.213	799.213	799.213
	577.658	813.265	799.213	799.213	799.213	799.213
Saldo programma	-32.209.163	-35.461.302	-35.719.637	-35.581.571	-35.415.217	-35.477.477

De onderstaande analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van 2022 gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen).

Algemene dekkingsmiddelen

Per saldo is binnen deze productgroep sprake van voordelig effect van 2023 ten opzichte van 2022 van € 291.909,--.

Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende afwijkingen:

- Hogere opbrengst onroerendzaakbelasting 2023 (€ 40.000,--) in verband met areaaluitbreiding.
- De algemene uitkering vanaf 2023 is geraamd op basis van de meicirculaire 2022 waarover uw raad in juni middels een raadsinformatiebrief is geïnformeerd. Er is een hogere algemene uitkering 2023 ten opzichte van de geraamde algemene uitkering 2022 (afgerond € 2.235.354,--). Hierbij wordt opgemerkt dat de uitkering over 2022 nog is geraamd op basis van de decembercirculaire 2021 zoals gemeld in de 1^e bestuursrapportage 2022.

- Geraamde dividenduitkering BNG is voor 2023 € 55.000,-- lager geraamd dan in 2022, doordat vooralsnog voor dit bedrag de uitkering als incidenteel is geraamd conform hetgeen in de 1^e bestuursrapportage 2022 is gemeld.
- Het geraamde begrotingssaldo over 2022 inclusief bijstellingen tot en met juli 2022 bedraagt positief € 165.327,--. Het positief geraamde begrotingssaldo over 2023 bedraagt € 1.223.163,--. Het verschil bedraagt € 1.057.836,--.
- Op de totale stelposten (inclusief "onvoorzien") is per saldo sprake van een nadelige afwijking van afgerond € 823.000,-- ten opzichte van de begroting 2022 (zie ook het onderdeel stelposten bij het hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten"). Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

• Kapitaallasten MIP 2023	€ 180.000,--
• Stelpost GRSK	€ 50.000,--
• Stelpost wijkteams	€ 32.000,--
• Stelpost corona 2022	€ -285.000,--
• Stelpost wet open overheid	€ 16.000,--
• Stelpost extra capaciteit BOA's	€ 32.000,--
• Stelpost indexering als gevolg van inflatie	€ 500.000,--
• Stelpost capaciteitsuitbreiding conform VJN 2023-2026	€ 308.000,--
• Overige kleine stelposten	€ -10.000,--
	€ 823.000,--
- In 2022 is er (conform raadsbesluiten) per saldo een beschikking over de algemene reserve geraamd (exclusief beschikking ter dekking van kapitaallasten) van totaal afgerond € 59.000,-- en in 2023 niet, hetgeen een nadeel is van € 59.000,--.

11. Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie, schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorschriften voor, dat in de begroting een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. Dit overzicht presenteren we in programma 11.

In de programma's 0 tot en met 10 staan alleen de kosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling die direct verband houden met het betreffende taakveld (en daarom ook niet centraal moeten worden begroot). Deze kosten verdelen we op basis van productieve uren en rekenen we vervolgens toe aan de programma's/taakvelden.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces, en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, introduceert het BBV een definitie van de overhead. Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden en welke kosten geen betrekking hebben op het primaire proces. Deze laatste kosten worden niet in de programma's 0 tot en met 10 geraamd maar komen centraal als overheadkosten in programma 11. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan management, financiën, huisvesting en documentaire informatievoorziening en communicatie.

Door de kosten van overhead voortaan centraal te begroten en te verantwoorden, is het niet langer noodzakelijk dat deze informatie in de paragraaf bedrijfsvoering wordt opgenomen. Hierdoor neemt ook de vergelijkbaarheid toe van de kosten van overhead en de kosten van het primair proces.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidssterrein/su bdoel	Indicator / Norm	Realisatie	Wat gaan we daarvoor doen?
Organisatie	Formatie in fte per 1.000 inwoners	2021: 4,5 2020: 4,5 2019: 4,3 2017: 4,0 (Vensters voor bedrijfsvoering)	*Organisatievisie uitvoeren; *Monitoren aan de hand van Vensters voor bedrijfsvoering en A&O-fonds
	Norm: 4,8 – 6,1	2020: Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: 6,7	
	Bezetting in fte per 1.000 inwoners (verplicht)	2021: 4,6 2020: 4,8 2019: 4,3 2017: 4,1 (Vensters voor bedrijfsvoering)	
	Norm: 4,5 – 4,8	2020: Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: 6,5	
	Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	2021: € 526 2020: € 520 2019: € 480 2017: € 428	

	Norm: ≤ € 526	(Vensters voor bedrijfsvoering) Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: € 623 (2020)	
Organisatie	Kosten inhuur externen als percentage van de totale loonsom + kosten inhuur externen (verplicht)	2021: 21,7% 2020: 17,7% 2019: 17,2% 2018: 18,6% 2017: 17,6% (Vensters voor bedrijfsvoering)	
	Norm: ≤ 20%	Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: 17,7% (2020)	
	Overheadkosten als percentage van de totale lasten (verplicht)	2021: 7,4% 2020: 8,80% 2019: 11,32% 2018: 10,66% 2017: 8,22%	
	Norm: ≤ 15%		
Communicatie	Waardering inwoners communicatie en voorlichting uitgedrukt in rapportcijfer (eigen indicator)	2020 Eersel: 6,9 Nederland: 6.7 2018 Eersel: 6.8 Nederland: 6.6 2016 Eersel: 6,6 Nederland: 6,7 (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	*Inzet van een breed aanbod aan communicatiemiddelen om elke doelgroep te voorzien van de benodigde informatie; * Inwoners tijdig betrekken door participatietrajecten te doorlopen in minimaal vijf projecten; * Door focus op communicatie aan te brengen, inwoners voornamelijk meenemen in onderwerpen die 'buiten' leven.
	Norm: ≥ 6.9		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Communicatie

Als een beleidsonderwerp geschikt is voor participatie, maken we gebruik van de zogenoemde Factor C-methode. De Factor C-methode bestaat uit drie stappen: krachteveldanalyse, kernboodschap en communicatiekalender. Door deze methode te volgen, stellen we vast in welke fase, met wie, op welk niveau, waarover en wanneer communicatie en/of participatie gewenst is. Dit jaar richten we ons op het toegankelijker maken van deze methode, zodat projectleiders hier ook zelfstandig mee aan de slag kunnen bij kleinere projecten.

In 2021 zijn we gestart met de pilot 'focus op communicatie'. Door met zorg onderwerpen te kiezen die zowel bestuur, organisatie als inwoners aangaan, kunnen we meer focus aanbrengen op een aantal onderwerpen. Door keuzes te durven maken kun je inwoners beter en voor lange tijd meenemen in een verhaal dat hen interesseert. Voordeel is dat we onze inwoners en de gemeente dichter bij elkaar kunnen brengen, omdat we in de ogen van het publiek ons bezighouden met zaken die zij belangrijk vinden. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de politiek. In 2023 zetten we methodiek voort en bepalen we opnieuw onderwerpen in samenspraak met bestuur, organisatie en inwoners.

Nu de communicatie tussen gemeente en inwoner steeds meer digitaal verloopt, is het meer dan ooit van belang dat de website toegankelijk is voor iedereen. Dus ook voor mensen met een (functie)beperking. Wij leggen in de toegankelijkheidsverklaring op de website verantwoording af over waar we staan en welke stappen we ondernemen. We blijven continue monitoren op onze toegankelijkheid.

Begin 2022 hebben we de resultaten ontvangen van ons grootschalig onderzoek naar communicatiebehoeften. Met een vragenlijst hebben we het gebruik en de waardering van de huidige communicatiemiddelen gemeten, en of deze nog voldoende aansluiten bij de informatiebehoefte van onze inwoners. Daarnaast hebben we onderzocht aan welke informatie de meeste behoefte is en via welke middelen we het beste kunnen inspelen op de wensen van onze inwoners. Uit de resultaten blijkt dat onze huidige strategie werkt. De inhoud van communicatie wordt goed beoordeeld, maar we blijven ons inzetten op heldere communicatie door het aanbieden van schrijfttrainingen. Als het gaat om de vorm van communicatie (communicatiemiddelen) blijven we verleende omgevingen publiceren in de Hint als service en blijven we ruim inzetten op social media. Aandachtspunt is de zoekmachine van de website die we dit jaar verder optimaliseren.

Informatiebeveiliging/gebouwenbeheer

De gemeente dient maatregelen te treffen om de gemeentelijke (informatie-) systemen zo goed mogelijk te beveiligen. Onder deze maatregelen, zoals verplicht in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), valt het beveiligen van de fysieke toegang tot het gemeentehuis. Het huidige systeem is verouderd en wordt vervangen door een nieuw systeem dat voldoet aan de maatregelen zoals gesteld in de BIO en BORG, waardoor onbevoegde toegang tot gemeentelijke informatie en (persoons)gegevens zo goed mogelijk geweerd wordt.

Vervanging materieel buitendienst (overig)

In 2023 worden de loader en de vrachtauto vervangen. Deze investeringen zijn 5 c.q. 3 jaar later dan gepland vervangen. Bij vervanging staan kwaliteit en duurzaamheid samen voorop.

Wat mag het kosten?

Investerings	Investerings-programma uitvoeringsjaar 2023	Dekking uit reserves, voorzieningen en/of overige	Dekking kapitaallasten uit exploitatie
Vervanging materieel buitendienst (overig)	147.000	0	147.000
Totaal investeringen	147.000	0	147.000

Exploitatie

Programma: Overhead						
Productgroep	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023 - 2026			
			2023	2024	2025	2026
LASTEN						
Overheadkosten	21.885.134	23.681.962	21.547.374	21.452.257	21.359.287	21.351.029
Totaal lasten	21.885.134	23.681.962	21.547.374	21.452.257	21.359.287	21.351.029
BATEN						
Overheadkosten	712.705	445.847	214.606	208.006	208.006	208.006
Totaal baten	712.705	445.847	214.606	208.006	208.006	208.006
Lasten minus baten	21.172.429	23.236.115	21.332.768	21.244.251	21.151.281	21.143.023
Overige lasten						
Doorbelasting Kapitaallas- ten	-4.367.666	-4.899.383	-2.730.619	-2.730.619	-2.730.619	-2.730.619
Doorbelasting Apparaats- kosten	-11.472.542	-12.730.498	-12.689.597	-12.689.597	-12.689.597	-12.689.597

	-15.840.208	-17.629.881	-15.420.216	-15.420.216	-15.420.216	-15.420.216
Overige baten						
Beschikking res ivm kaplst	254.010					
	254.010	0	0	0	0	0
Saldo programma	5.078.211	5.606.234	5.912.552	5.824.035	5.731.065	5.722.807

In onderstaande tabel zijn de totale (netto-)overheadkosten nader gespecificeerd en geven we aan welke overhead we toerekenen aan de programma's:

Overheadkosten	Totaal	Toerekening aan programma's	Resteert ten laste van programma "Overhead"
Lonen en salarissen incl. overige personeelskosten	8.259.070	5.702.261	2.556.809
Bijdragen (SK: MO/VTH én Kempenplus)	6.681.597	6.681.597	0
Subtotaal bruto uitgaven personeel	14.940.667	12.383.858	2.556.809
Bijdragen en detacheringen	-66.959	0	-66.959
Storting in algemene reserves m.b.t. Kempenplus	88.000	0	88.000
A. Totaal netto overhead personeel	14.961.708	12.383.858	2.577.850
<u>Overhead organisatiekosten</u>			
Indirecte personeelskosten incl. P&O	660.473	0	660.473
ICT (incl. SSC en excl. kapitaallasten)	1.941.133	0	1.941.133
Huisvestingskosten (excl. kapitaallasten)	240.623	0	240.623
Facilitaire zaken/inkoop/administratie/verzekeringen	491.306	0	491.306
Materieel/werf buitendienst (excl. kapitaallasten)	165.411	161.971	3.440
Kapitaallasten ICT/werf/vervoermiddelen/gemeentehuis	277.642	89.983	187.659
Overige kapitaallasten (programma's)	2.730.620	2.730.620	0
Renteresultaat	-131.618		-131.618
Doorbelasting werf/vervoermiddelen			0
Algemene kosten	98.215	0	98.215
Toerekening overhead aan bouwgrondexploitatie (programma 3 verreken categorie 7.5)		53.784	-53.784
Subtotaal bruto uitgaven organisatiekosten	6.473.805	3.036.358	3.437.447
Bijdragen en huuropbrengsten	-102.745	0	-102.745
B. Totaal netto-overhead organisatie	6.371.060	3.036.358	3.334.702
Totaal overheadskosten (A+B)	21.332.768	15.420.216	5.912.552

Bij de netto-overhead, welke ten laste blijft van het programma 'Overheadkosten', is rekening gehouden met het feit dat volgens het BBV het is toegestaan om de kosten van overhead op een indirecte wijze toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie (programma 3). Dit geschiedt middels een separate verreken categorie (7.5) welke als negatieve last is geraamd in het programma 'Overheadkosten' voor een bedrag van € 53.784,- (1.315 productieve uren x € 40,90).

Ook merken we op dat voor de tarieven van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges geen toerekening van overhead heeft plaatsgevonden, maar deze conform het BBV extra-comptabel worden berekend. De totale overheadkosten zijn gedeeld door de totale productieve uren. Hierdoor is er sprake van een (extra-comptabel) uurtarief van € 40,90 welke vervolgens is vermenigvuldigd met de geraamde productieve uren voor de genoemde lokale heffingen. Deze becijferde overhead wordt dus niet toegerekend aan de programma's, maar wordt wél meegenomen in de tariefberekeningen. Dit laatste blijkt ook uit het feit dat in de voorgeschreven tabellen in de

paragraaf 'Lokale heffingen' de overheadkosten, welke niet zijn geraamd in het desbetreffende programma/ taakveld, afzonderlijk worden vermeld.

Verschillenanalyse apparaatskosten en kapitaallasten 2023/2022

Ten opzichte van de begroting 2022 is er een voordelig resultaat van € 1.903.347,--. Rekening houdend met de beschikkingen over de reserves ten behoeve van de kapitaallasten van de programma's 0 tot en met 10 resteert een nadelig resultaat van totaal afgerond € 115.000,--. Dit nadeel wordt veroorzaakt door het volgende:

Apparaatskosten

• Per saldo hogere loonkosten (voornamelijk cao-ontwikkeling)	€ 311.000,--
• Overige personeelskosten, o.a. opleidingskosten en arbodienst	€ 53.000,--
• Lagere kosten ICT	€ -35.000,--
• Hogere lasten GRSK/Kempenplus	€ 23.000,--
• Diverse	€ -4.000,--
Totaal	€ 348.000,--

Kapitaallasten

De netto kapitaallasten (rente en afschrijving), welke worden toegerekend aan de exploitatie worden voor 2023 geraamd op afgerond € 1.643.000,--. Deze kapitaallasten zijn in eerste instantie als last geraamd in het programma "Overhead" en worden vervolgens grotendeels als negatieve last geraamd/doorbelast aan de programma's 0 tot en met 11. Ten opzichte van de begroting 2022 (inclusief begrotingswijzigingen tot en met juli 2022) is sprake van een daling van de (netto-) kapitaallasten met afgerond € 157.000,--. Dit voordeel ontstaat o.a. door vrijvallende kapitaallasten. Daarnaast wordt er via de renteomslag aan de investeringen een afgerond rentepercentage van toegerekend. Dit genereert een renteresultaat van € 76.000,--. Het totale resultaat op de kapitaallasten bedraagt derhalve € 233.000,--.

Nadere toelichting op de overheadkosten 2023

Lonen en salarissen

De loonkosten inclusief overige personeelskosten (voornamelijk reis- en verblijfskosten) van alle medewerkers die in dienst zijn van de gemeente Eersel. Deze kosten zijn mede gestegen door cao-ontwikkelingen en premie stijging ABP. De loonkosten zijn deze lasten € 311.000,-- hoger ten opzichte van de begroting 2022.

GRSK en Kempenplus

De structurele lasten van de bijdrage aan de GRSK voor de afdeling Maatschappelijke begeleiding, Vergunningverlening en Handhaving en de bijdrage aan Kempenplus worden hier geraamd. Per saldo zijn deze € 213.000,-- lager ten opzichte van de begroting 2022.

De incidentele lasten voor onze exploitatie geven een nadeel van € 236.000,--. De totale lasten van Kempenplus en GRSK zijn € 23.000,-- hoger ten opzichte van de begroting 2022 (€ 236.000 -/- € 213.000).

Indirecte personeelskosten

Onder de indirecte personeelskosten worden de kosten van salarisadministratie, opleidingen, arbo, ondernemingsraad en bedrijfshulpverlening verantwoord. Ook wordt hieronder de bijdrage aan P&O geraamd.

ICT

Deze raming betreft hoofdzakelijk de bijdrage aan het SSC. Het overige bedrag heeft betrekking op de kosten voor bijvoorbeeld software, welke niet zijn opgenomen in de begroting van het SSC.

Huisvestingskosten

Deze uitgaven hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het gemeentehuis, zoals energiekosten, schoonmaak, storting onderhoudsvoorziening en inventaris.

Facilitaire zaken/inkoop/administratie/verzekering

Het betreft hier de kosten van papier- en drukwerk, portokosten, catering, vakinformatie, inkoopbureau, accountantskosten en verzekeringen.

Materieel werf buitendienst

De directe exploitatielasten van de gemeentewerf en het materieel van de buitendienst inclusief het beheer en onderhoud van de personenauto's.

Algemene kosten

Onder algemene kosten worden de uitgaven geraamd voor communicatie, representatiekosten, landelijke ombudsman en planning & control (ondernemerspeiling en Vensters Voor Bedrijfsvoering).

Inkomsten

Het betreft hier voornamelijk geraamde inkomsten wegens verhuur gedeelte gemeentehuis.

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN STELPOSTEN

1. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De volgende tabel biedt een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen * € 1.000)			
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lokale heffingen:			
- onroerende zaakbelastingen	4.024	4.082	4.122
- toeristenbelasting	591	450	450
- forensenbelasting	39	35	35
- precariobelasting	0	26	26
- reclamebelasting	0	48	48
Algemene uitkering gemeentefonds incl. Integratie-uitkering (IU) Sociaal domein	29.834	30.564	32.799
Dividend BNG	219	219	220
Rente eigen financieringsmiddelen (bespaarde rente ten gunste van de exploitatie)	72	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	34.779	35.424	37.700

Lokale heffingen

Op deze plaats wordt voor bovenstaande belastingen verwezen naar paragraaf 1 "Lokale heffingen".

Algemene uitkering gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering 2023 is gebaseerd op de meicirculaire 2022. Op grond van de meicirculaire 2022 wordt de algemene uitkering voor de meerjarenbegroting 2023-2026 geraamd op (bedragen x € 1.000):

	2023	2024	2025	2026
Algemene uitkering	32.799	32.142	32.256	30.010

Beleidsdocumenten

- Communicatieonderzoek 2021 RAPPORT
- Rib Conclusies en aanbevelingen communicatieonderzoek in het kader van het 'Onderzoeksplan doelmatigheid en doeltreffendheid 2021'

2. Stelposten

In de begroting 2023 is naast de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het meerjarig investeringsprogramma, tevens een aantal overige stelposten opgenomen. De in de begroting 2023-2026 opgenomen stelposten zijn in het volgend overzicht opgenomen.

<u>Stelposten</u>	2023	2024	2025	2026
Onvoorzien	40.000	40.000	40.000	40.000
Stelpost kapitaallasten investeringsprogramma 2023-2026	180.288	354.737	532.605	617.622
Subtotaal	220.288	394.737	572.605	657.622
<i>Uitgaven overige stelposten:</i>				
Stelpost armoedebestrijding	26.500	26.500	26.500	26.500
Stelpost GRSK	50.000	50.000	50.000	50.000
Stelpost Wet verplichte Geestelijke GezondheidsZorg	11.000	11.000	11.000	11.000
Stelpost Wijkteams	32.000	32.000	32.000	32.000
Stelpost salarislasten sociaal domein	45.000	45.000	45.000	45.000
Stelpost robuust rechtsbeschermingssysteem	22.000	22.000	22.000	22.000
Stelpost Wet Open Overheid	15.800	26.800	38.800	38.800
Stelpost klimaatakkoord	181.000			
Stelpost extra capaciteit BOA's	32.000	32.000	32.000	32.000
Stelpost indexering a.g.v. inflatie	500.000	500.000	500.000	500.000
Stelpost capaciteitsuitbreiding conform voorjaarsnota 2023-2026	307.733	307.733	307.733	307.733
Subtotaal uitgaven overige stelposten	1.042.033	1.053.033	1.065.033	1.065.033
<i>Inkomsten overige stelposten:</i>				
Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg		512.250	471.750	325.500
Stelpost herijking gemeentefonds				-300.000
Subtotaal inkomsten overige stelposten	0	512.250	471.750	25.500
Totaal Overige stelposten	1.042.033	540.783	593.283	1.039.533
Totaal stelposten	1.262.321	935.520	1.165.888	1.697.155

Toelichting op de overige stelposten:

Stelpost armoedebestrijding

In de decembercirculaire 2016 was voor 2017 een bedrag van € 100.000.000,-- opgenomen voor de armoedebestrijding van kinderen. In de begroting 2018-2021 werden deze middelen voor Eersel gereserveerd door het opnemen van een stelpost van € 52.000,-- per jaar. Van deze stelpost resteert nog € 26.500,--. Bij de tweede bestuursrapportage 2020 heeft uw raad middels een amendement besloten om geen mutatie te doen op deze stelpost.

Stelpost Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten

Vanaf 2023 wordt de restende stelpost van € 50.000,-- (aandeel gemeente Eersel) aangehouden om verwachte structurele lasten op te vangen welke door de GRSK incidenteel zijn geraamd. Hierbij wordt opgemerkt dat dit niet wegneemt dat er nog diverse overige posten niet structureel zijn vertaald.

Stelpost Wet verplichte Geestelijke Gezondheids Zorg (Wvggz)

Per 1 januari 2020 trad de Wet verplichte Geestelijke Gezondheids Zorg in werking. In dat kader krijgen gemeenten de volgende verplichtingen:

- Inrichten van een meldingsfunctie voor inwoners;
- Inrichten van een onderzoeksfunctie;
- Inrichten hoorplicht burgemeester (onderdeel crisismaatregel);
- Organiseren van samenhang tussen 'randvoorwaarden voor deelname maatschappij';
- Organiseren van gegevensdeling en overlegstructuur Regionaal overleg Wvggz.

De GRSK voert mede deze taak uit en heeft tot en met 2021 hiervoor middelen opgenomen.

Afhankelijk van een evaluatie zal deze taak worden voortgezet. Van de ontvangen rijksmiddelen wordt vanaf 2022 een resterende stelpost aangehouden ter hoogte van € 11.000,--.

Stelpost wijkteams

Vanaf 2022 ontvangen we € 32.000,--. In 2022 wordt dit ingezet voor inhuur Wmo-consulenten.

Vanaf 2023 wordt € 12.000,-- ingezet als dekking voor formatie-uitbreiding Wmo consulenten (conform voorjaarsnota 2023-2026). Het resterende bedrag wordt vooralsnog gereserveerd voor de mogelijke verlening van de pilot inzet Wijk GGZ'er.

Stelpost salarislaster sociaal domein, onderdeel Wmo

Het betreft hier rijksmiddelen uit decembercirculaire 2021. Deel van jeugd is ingezet aangezien MD hiermee rekening heeft gehouden ook in de 1e berap. Voor Wmo geldt dit nog niet, vandaar de stelpost voor dit gedeelte nog aanhouden, conform rapportage van afdeling Maatschappelijke Dienstverlening.

Stelpost robuust rechtsbeschermingssysteem

De Toeslagenaffaire laat zien dat rechtvaardige dienstverlening en goede rechtsbescherming geen vanzelfsprekendheden zijn. Alle overheidsdiensten, zeker ook de gemeenten, voelen de urgentie om de dienstverlening aan mensen in kwetsbare posities te verbeteren en het geschade vertrouwen in de overheid te herstellen. Op dit moment moet nog worden onderzocht in hoeverre de gemeente Eersel hieraan uitvoering kan geven. Derhalve wordt voorgesteld de ontvangen rijksmiddelen (2022: € 20.000,-- en vanaf 2023 € 22.000,--) vooralsnog te reserveren.

Stelpost Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, met uitzondering van een deel van de bepalingen over actieve openbaarmaking (artikel 3.3 Woo). De Woo heeft als doel een meer transparante en actief openbaar makende overheid. De Woo kent daarom de verplichting om (op termijn) uit eigen beweging elf categorieën informatie openbaar te maken met het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). Daarnaast bevat de Woo de verplichting voor bestuursorganen om maatregelen te treffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten die onder onze gemeente berusten (artikel 6.1 Woo). Het op orde brengen en houden van de informatiehuishouding van de gemeente is een belangrijke voorwaarde voor het actief openbaar maken van de elf informatiecategorieën. De bepaling uit de Archiefwet dat overheden documenten in een goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren, wordt daarom herhaald in de Woo. Gemeente Eersel ontvangt voor de uitvoering van deze wet zowel incidentele als structurele middelen. Deze bedragen voor de jaren 2022 t/m 2025 respectievelijk € 96.000,-- , € 108.000,-- , € 119.000,-- en € 131.000,-- . In de 1e bestuurlijke rapportage 2022 is € 92.200,-- structureel ingezet voor het aantrekken van 1 fte. De resterende rijksmiddelen worden vooralsnog in deze stelpost gereserveerd.

Stelpost extra capaciteit BOA's

Het werkveld van de BOA's is erg aan het verbreden in taken en bevoegdheden van domein 1. Dit geeft een verhoogde werkdruk voor de bestaande formatie, omdat er ook steeds meer specialistisch werk is in de verschillende wetsgebieden. Door deze middelen effectief in te zetten zal meer toezicht gehouden kunnen worden in de openbare ruimte. In afwachting van een goed voorstel aan uw raad wordt voorgesteld om deze rijksmiddelen in een stelpost te reserveren.

Stelpost indexering a.g.v. inflatie

Door de coronabeperkingen met gevolgen op de beschikbaarheid van grondstoffen stonden prijzen al enige tijd onder druk. De oorlog in Oekraïne heeft dit effect nog eens enorm versterkt en prijzen staan hierdoor onder druk. Denk hierbij aan de stijgingen van de prijzen van materialen voor grond en wegenbouw, utiliteitsbouw en vervoer. Als gevolg hiervan staan een aantal exploitatiebudgetten op dit moment fors onder druk. Omdat we nog willen afwachten in hoeverre deze (extra) stijging van de prijzen ook structureel is stellen we voor om de exploitatiebudgetten vooralsnog niet structureel op te hogen maar hiervoor vanuit de meicirculaire een bedrag te reserveren in een stelpost. We hebben hiervoor een inschatting gemaakt van € 500.000. We zullen bij de eerste bestuursrapportage 2023 hier bij uw raad op terug komen, als dan duidelijk is dat budgetten te laag geraamd zijn zullen we voorstellen deze budgetten op te hogen.

Stelpost capaciteitsuitbreiding VJN 2023-2026

In de voorjaarsnota 2023-2026 is een uitbreiding van de vaste formatie opgenomen met 3.94 fte. Indien uw raad instemt met deze uitbreiding middels vaststelling van de begroting zullen deze lasten worden overgeheveld naar de kostenplaatsen van desbetreffende teams.

Stelpost uitkomst onderzoek jeugdzorg

De extra jeugdzorggelden zijn in de meicirculaire 2022 toegekend tot en met 2023. Het is toegestaan (toestemming van onze provinciaal toezichthouder) om in de begroting vanaf 2024 rekening houden met de extra jeugdzorggelden. Gelet op onzekerheden in de nog in te vullen taakstelling (hervormingsagenda jeugd) heeft de gemeente Eersel voor circa 60% rekening gehouden met deze extra rijksmiddelen.

Stelpost herijking gemeentefonds

Voor 2026 is het nadeel van de herijking vooralsnog bevroren op hetzelfde bedrag als 2025. Dit bedrag kan nog wijzigen. Immers op basis van het nadeel van € 63,-- per inwoner, wordt er vooralsnog een aanvullende suppletie uitkering verstrekt voor de hoger lasten dan € 37,50 per inwoner. Voor 2026 is het echter nog de vraag het rijk tot het maximale nadeel van € 37,50 blijft herverdelen. Om die reden stellen wij conform de voorjaarsnota 2023 voor om voor het jaar 2026 een stelpost van € 300.000,-- beschikbaar te houden om een stijging van € 15 per inwoner voor dat jaar op te kunnen vangen.

Beschikking over de kapitaaldeckingsreserve rente en afschrijving (bruto-methode)

In programma 10 worden de totale beschikkingen over de kapitaaldeckingsreserve rente en afschrijving geraamd. Deze inkomsten betreffen de dekking van de kapitaallasten van geactiveerde uitgaven. Middels de bruto-methode blijven deze geactiveerde uitgaven wel zichtbaar in de exploitatie en op de balans. Het effect voor de exploitatie is nihil aangezien de kapitaallasten en de beschikking over de reserve budgettair neutraal verlopen. De beschikking over de kapitaaldeckingsreserve voor de rente en afschrijving voor 2023 is geraamd op € 799.213,--.

Paragrafen

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud Kapitaalgoederen
4. Treasury
5. Befrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

1. LOKALE HEFFINGEN

Wat zijn lokale heffingen?

Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten maken we een onderscheid tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

1. Zuivere belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen. Ze dienen ter uitvoering van:
 - Collectieve vormen van dienstverlening zoals plantsoenen, verlichting en wegen;
 - Individuele vormen van dienstverlening zonder duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. Denk hierbij aan onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.
2. Heffingen dekken de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Inwoners betalen dit ook als hij/zij de dienst niet wenst. Denk hierbij aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
3. Retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Beleid

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voor de overige heffingen en retributies streven we ernaar een tarief vast te stellen dat de kosten zo veel mogelijk dekt.
2. De legestarieven stijgen gelijk met de inflatiecorrectie voor de uitgaven. Voor de OZB wordt geen inflatiecorrectie toegepast voor het jaar 2023 zoals door de meerderheid van de raad is aangedragen tijdens de behandeling van de voorjaarsnota 2023-2026.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht staan de geraamde inkomsten (afgerond) van de lokale heffingen voor 2022 en 2023. Ook de gerealiseerde opbrengsten uit 2021 staan in het overzicht.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onroerende zaakbelasting	4.024.431	4.082.000	4.122.000
Toeristenbelasting	410.331	450.000	450.000
Forensenbelasting	38.890	35.000	35.000
Precariobelasting	nihil	nihil	26.000
Reclamebelasting *	nihil	nihil	47.500
TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.473.652	4.567.000	4.680.500
NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			
Afvalstoffenheffing	1.194.530	1.223.690	1.264.340
Rioolheffing	2.194.748	2.204.927	2.249.025
Leges	934.141	900.540	949.981
Vermakelijkhedenretributie	5.757	91.500	93.330
TOTAAL NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.329.176	4.420.657	4.556.676

De precariobelasting en reclamebelasting over 2021 en 2022 zijn nihil. Het college heeft besloten deze beide belastingen in te trekken voor deze jaren in verband met de coronamaatregelen voor ondernemers.

**Zoals uit de toelichting blijkt wordt deze opbrengst volledig uitgekeerd aan het SPE zodat deze belasting in feite geen algemeen dekkingsmiddel*

Onroerende zaakbelasting OZB

De totale geraamde OZB-opbrengst 2023 is ten opzichte van 2022 gestegen met 1% areaaluitbreiding. Voor de jaren 2024 en 2025 is er nog 1,5% OZB verhoging opgenomen.

Toeristenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 450.000,-- (raming 2022: € 450.000,--).

Forensenbelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 35.000,-- (raming 2022: € 35.000,--).

Precariobelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 26.000,-- (raming 2022: nihil ivm coronamaatregelen).

Reclamebelasting

De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 47.500,-- (raming 2022: nihil ivm coronamaatregelen). Jaarlijks wordt de bijdrage aan de SPE (Stichting Promotie Eersel) uitgekeerd.

Afvalstoffenheffing

Het tarief van de afvalstoffenheffing 2023 dient nog te worden vastgesteld.

Bij het afzonderlijk raadsvoorstel behorende bij de vaststelling van de tarieven 2023 worden de begrotingscijfers afvalverwijdering 2023 – indien nodig - geactualiseerd.

Overzicht verdeling kosten afval

Doordat we de kosten van de overhead centraal begroten, kunnen we alle kosten voor deze tarieven niet langer uit de taakvelden (voorheen producten) in een keer uit de uitvoeringsinformatie afleiden. Daarom is het belangrijk dat we met de begroting laten zien hoe we de tarieven berekenen en welke keuzes we hierbij maken. In onderstaande tabel staat een uiteenzetting hierop. We hebben de gegevens verzameld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zijn de grootste kostenposten. Voor het taakveld overhead begroten we € 40.000,--. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. We ramen ze op het nieuwe verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen we- evenals de BTW component – (extra-comptabel) meenemen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing.

Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens mogen we een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn en daar is binnen onze gemeente ook sprake van. Dit komt mede doordat we poorttarieven van de Milieustraat en vergoedingen voor Plastic, Metaal en Drinkkartons ontvangen. De totale inkomsten hiervan zijn € 453.000,--. De compensabele BTW en de niet-doorbelaste overhead verdisconteren we in de tarieven.

Kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing	Begroet 2023
Kosten taakveld afval	-1.350.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-74.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	453.000
Netto kosten taakveld	-971.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-40.000
BTW	-253.000
Totale kosten taakveld afval	-1.264.000
Opbrengst heffingen	1.264.000
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

Het tarief van de rioolheffing 2023 dient nog te worden vastgesteld. Als we uitgaan van 100% kostendeckering en rekening houden met een indexering (2%) betekent dit een verhoging van de geraamde opbrengst rioolheffing voor 2023 naar € 2.249.026,--.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). We hebben de kosten geraamd op basis van het in 2015 vastgestelde en op 3 juli 2018 geactualiseerde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2016-2021). Op dit moment

wordt er gewerkt aan een nieuw vGRP. Daarnaast hebben we € 182.000,-- begroot voor het taakveld overhead. Deze kosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. We ramen ze op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten mogen we- evenals de BTW component – (extra-comptabel) meenemen in de berekening van de kostendekkende rioolheffing.

De compensabele BTW en de niet-doorbelaste overhead verdisconteren we in de tarieven.

Kostendeckendheid van de riolering	Begroot 2023
Kosten taakveld riolering	-1.441.000
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	0
Netto kosten taakveld	-1.441.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-182.000
BTW	-271.000
Egalisatie taakveld riolering	-355.000
Totale kosten taakveld riolering	-2.249.000
Opbrengst heffingen	2.249.000
Dekkingspercentage	100%

Leges

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst voor 2023 bedraagt € 950.000,--. In 2023 verwachten we € 1.019.000,-- aan kosten te maken om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken splitsen we eerst uit op welke taakvelden we deze kosten maken.

Kostendeckendheid van de leges	Begroot 2023
Kosten taakveld burgerzaken	-165.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-9.000
Kosten taakveld wonen en bouwen	-624.000
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid	-115.000
Netto kosten taakvelden	-913.000
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	-106.000
Totale kosten taakvelden	-1.019.000
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	950.000
Dekkingspercentage	93%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendeckend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendeckend tarief voor paspoorten.

Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels

heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking.

Het onderstaand overzicht geeft de mate van kostendekkendheid van de leges weer:

Kostendekkendheid per titel	Lasten 2023	Baten 2023	Kosten-dekking per titel
Titel 1	280.000	150.000	54%
Titel 2	624.000	735.000	118%
Titel 3	115.000	65.000	56%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	1.019.000	950.000	93%

Wat betekent het voor uw portemonnee?

Hieronder staat per belastingsoort beschreven hoe we de inkomsten voor het begrotingsjaar 2023 berekenen. Uitgedrukt in de tarieven leiden deze opbrengsten voor een gemiddeld gezin tot de lastendruk. Bij deze indicatieve berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing 2023 moet nog worden vastgesteld. Bij onderstaand overzicht voorlopig/indicatief is uitgegaan van 100% kostendekking. Voor de berekening wordt jaarlijks bij de begroting uitgegaan van een gezin bestaande uit 4 leden (man, vrouw en 2 kinderen), die in een eigen woning wonen.

Voor de berekening van de lastendruk voor de OZB is aansluiting gezocht bij de lokale lasten calculator van coelo.nl. Die gaat in 2022 uit van een last van € 309,-- per huishouden gebaseerd op een gemiddelde WOZ-waarde van € 400.200,-- en het vastgestelde tarief van 0,0771% voor 2022.

De lokale lastendruk is dan:	2022	2023
OZB (geen verhoging)	309,00	309,00
Rioolheffing (conform vGRP 2016-2021 en actualisering d.d. 3 juli 2018: 2% inflatieverhoging)	291,62	297,45
Afvalstoffenheffing	148,43	150,66
Totaal lastendruk	749,05	757,11

Beleid en beleidsdocumenten

Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:

- De diverse belastingverordeningen;

Het raadsbesluit 'Afbakening belastinggebied, waarvoor kwijtschelding kan worden aangevraagd en vaststelling maximumbedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing'

2. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Wat is weerstandsvermogen en risicobebereiding?

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moeten we beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*: dit zijn de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, benoemen we de risico's in kwantitatieve grootheden. Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,-- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

Op 18 december 2007 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Hierin is bepaald dat bij ieder relevant risico naar de volgende punten wordt gekeken:

1. Omschrijving van het risico;
2. Inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij wordt aangegeven hoe vaak een risico zich voordoet. De meerjarenbegroting is voor vier jaar gemaakt. De kans kan dus variëren van:
 - Vierjaarlijks risico (factor 1);
 - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
 - Tweejaarlijks risico (factor 2);
 - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Uitspraak over hoe het financiële gevolg van een risico is in te schatten: goed, redelijk, slecht of niet.
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij onderscheiden we een zestal categorieën, namelijk:
 - Risico's met een indicatie > € 25.000,-- < € 50.000,-- (€ 37.500,--);
 - Risico's met een indicatie > € 50.000,-- < € 250.000,-- (€ 150.000,--);
 - Risico's met een indicatie > € 250.000,-- < € 750.000,-- (€ 500.000,--);
 - Risico's met een indicatie > € 750.000,-- < € 1.250.000,-- (€ 1.000.000,--);
 - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,-- (geschat indicatief risico);
 - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)

Tussen haakjes ziet u hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag vermenigvuldigen we met de risicofactor (zie punt 2).

5. Hoe we met het risico omgaan in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
 - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
 - Verminderen: risico wordt afgedekt met een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
 - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
 - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.
6. Het 'reële' financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's.

Beleid en beleidsdocumenten

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om risico's en tegenvallers op te vangen, hebben we een buffer nodig. Anders is de kans groot dat dekkingsmiddelen in de exploitatiesfeer wegvallen. Het is voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve vaststellen;
- Om de algemene reserve te verruimen, voegen we op te heffen reserves en voorzieningen hieraan toe;
- Om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te vangen hebben we een afzonderlijke buffer nodig. Daarom is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie bepalen.

Conform de vastgestelde beleidsnota Reserves en voorzieningen dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). In de grondnota welke uw raad in december 2017 heeft vastgesteld is vanaf 2017 een nieuwe methodiek besproken. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de financiële risico's waarvoor een voorziening wordt getroffen. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend waarbij er een minimale omvang van 2,5 miljoen wordt gehanteerd conform de grondnota. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting / onderbouwing.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de verzamelterm van alle bronnen waaruit we niet voorziene financiële tegenvallers bekostigen. Het gaat om buffers in de exploitatie of het eigen vermogen die we vrijmaken om niet begrote kosten te dekken, zonder dat we de programmabegroting en het beleid aan hoeven te passen.

Bij de exploitatie gaat het om de volgende posten:

- De stelpost onvoorzien;
- Saldo van de jaarschijven;

Bij de vermogenspositie (de balans) zijn de volgende zaken van belang:

- De omvang van de algemene reserve.

Exploitatie		2023	2024	2025	2026
Stelpost voor onvoorzien		40.000	40.000	40.000	40.000
Saldo jaarschijf		1.223.163	1.090.790	1.200.958	-1.638.310
Weerstandscapaciteit in exploitatiesfeer		1.263.163	1.130.790	1.240.958	-1.598.310
Vermogen					
Stand reserves per	1-1-2023	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Algemene reserve zonder beslaglegging	15.350.240	6.902.142	6.128.369	5.409.862	4.968.355
Bestemmingsreserves zonder beslaglegging*	2.041.000	2.041.000	2.041.000	2.041.000	2.041.000
Weerstandscapaciteit in vermogenssfeer	17.391.240	8.943.142	8.169.369	7.450.862	7.009.355

* Op grond van de Financiële verordening gemeente Eersel 2021 (artikel 15 lid 2d) kan de raad besluiten om ook eventuele bestemmingsreserves mee te nemen bij het bepalen van het weerstandsvermogen indien benodigd. Op basis hiervan wordt voorgesteld de bestemmingsreserve sociaal domein, waarop geen concreet beslag is gelegd, ook mee te nemen in de beoordeling. Zonder de bestemmingsreserve sociaal domein zakt de ratio meerjarig naar 0,77, nu wordt dit 1,13.

Risicobeheersing

In onderstaande tabel staan risico's. De risico's zijn vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke we vervolgens gebruiken voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Risico	Kans	Mate van inschatbaarheid	Geschat financieel gevolg bij voordoen	Beheersing risico	Reëel financieel gevolg
<i>Het eigen beleid:</i>					
Onderwijshuisvesting	1	Slecht	1.000.000	Accepteren	1.000.000
Prijsstijgingen	1	Redelijk	1.000.000	Accepteren	1.000.000
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
WMO	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Jeugdhulp	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Bijzondere bijstand	2	Redelijk	37.500	Accepteren	75.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
<i>Samenwerking met andere gemeenten of instanties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Leverplicht aan Attero huishoudelijk restafval	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Informatiebeveiliging	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					
					4.775.000

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit per jaar te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (€ 4.775.000,--).

Onderstaande ratio's voldoen meerjarig aan de gestelde norm qua weerstandsvermogen zoals is vastgelegd in de Financiële Verordening (we streven naar een ratio tussen 1 en 2). De ratio loopt meerjarig af doordat de beslaglegging op de algemene reserve voor kredieten toeneemt conform het meerjarig investeringsprogramma en doordat 2026 een negatief exploitatiesaldo heeft.

Risico's voortvloeiend uit eigen beleid

	2023	2024	2025	2026
Ratio weerstandsvermogen	2,14	1,95	1,82	1,13

Onderwijshuisvesting

Eind 2022/begin 2023 staat gepland dat het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2023-2037 gemeente Eersel vastgesteld wordt. Hierin worden kleinere en grotere huisvestingsvraagstukken opgenomen. Op projectniveau worden de investerings- en kapitaallasten inzichtelijk gemaakt. Daarmee is het ook inzichtelijk in hoeverre het onderwijsbudget toereikend zal zijn om de komende jaren aan onze verplichtingen met betrekking tot onderwijshuisvesting te kunnen voldoen. Bij de vaststelling van het IHP wordt het onderwijsbudget overeenkomstig bijgesteld. De hoogte van de bijstelling is nu nog niet inzichtelijk.

Prijsstijgingen

Conform voorstel voorjaarsnota 2023-2026 wordt € 1.000.000,-- extra weerstandsvermogen gereserveerd om lopende kredieten in de komende periode te kunnen bijstellen als gevolg van de forse prijsstijgingen waar we op diverse vlakken mee te maken hebben.

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven is afhankelijk van het aantal voorzieningen Wmo dat uiteindelijk wordt toegekend en dus lastig te ramen. Evenals in de jaren 2019, 2020 en 2021 wederom sprake geweest van een stijging van het aantal aanvragen, met name voor hulp bij het huishouden en begeleiding, vooral ook veroorzaakt door de introductie van het abonnementstarief vanaf 1 januari 2019. Eind 2021 hebben de landelijke regerende partijen in het regeerakkoord aangegeven te willen toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden met landelijke normen. Wanneer dit voornemen daadwerkelijk wordt geëffectueerd is nog niet duidelijk. Ook is nog niet duidelijk of gemeenten volledig worden gecompenseerd voor de meerkosten van het abonnementstarief.

Afbouw Wet sociale werkvoorziening (Wsw) op aantallen en prijs

Vanaf 1 januari 2015 is de instroom van de Wsw stopgezet. De toekenning van het Wsw-deel van de integratie uitkering is gebaseerd op een geschatte daling van het aantal arbeidsplaatsen per gemeente. Of deze daling daadwerkelijk plaatsvindt, is mede afhankelijk van persoonlijke omstandigheden. Daarboven komt nog de verlaging van de fictieve vergoeding per arbeidsjaar. De exacte bedragen worden jaarlijks in de meicirculaire bekend gemaakt en zijn afhankelijk van de feitelijke, landelijke, uitstroom.

Bijzondere bijstand

Door het toegenomen aantal statushouders die op basis van de taakstelling dient te worden gehuisvest nemen de kosten voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten aanzienlijk toe. Gelet op de huidige toestroom aan vluchtelingen o.a. vanuit Afghanistan en Oekraïne kan dit aantal mogelijk nog verder toenemen, waardoor het aantal aanvragen voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten nog verder zal stijgen.

Ook wordt een stijging verwacht van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en minimaregelingen als gevolg van de koopkrachtdaling en inflatie. Daarnaast bestaat er tevens een aanzienlijke kans dat de inflatie effect zal hebben op de hoogte van de bijdragen in het kader van de bijzondere bijstand en minimaregelingen.

WW-verplichtingen

De gemeente is als werkgever verplicht om, conform artikel 10.16 van de CAO, maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering 3e WW-jaar" in te houden op het salaris van alle medewerkers. Dit betekent vervolgens dat de gemeente risicodragend is voor het 3e WW-jaar en de gemeente dus mogelijk vanuit het UWV wordt aangesproken op deze WW-verplichting. De eventuele financiële consequenties zijn niet in te schatten.

Jeugd

Landelijk is uitgesproken dat de budgetten vanuit het rijk structureel te laag zijn. Om die reden zijn de middelen in 2021 incidenteel verhoogd. In 2022 wordt besloten of een structurele verhoging van de middelen voor jeugdhulp aan de orde is. In de meicirculaire 2022 zijn de middelen voor het jaar 2023 toegekend. Voor 2024 en verder blijft het nog enigszins onzeker. In de uitvoering zijn grote verschillen tussen de verschillende gemeenten in de Kempen als het gaat om het beroep dat op jeugdhulp wordt gedaan. Zowel het aantal cliënten als het soort jeugdhulp dat zij ontvangen is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling. Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp; hierop heeft de gemeente geen directe invloed.

Verontreinigde grond

In Zuidoost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zinkassen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors.

Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn.

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Informatie moet beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten. Daarmee beperken we mogelijke negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening, zoals imago- of financiële schade. De gemeente richt haar informatiebeveiliging in volgens de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. We monitoren de stand van zaken in ons Informatie Security Management Systeem (ISMS). Jaarlijks leggen we via ENSIA verantwoording af in de mate waarin we voldoen aan de BIO. Daarnaast zijn de Kempengemeenten via het SSC aangesloten op GGI-veilig, het landelijke netwerk om de digitale weerbaarheid van gemeenten te verhogen. Door preventieve monitoring vanuit de dienst SIEM/SOC kunnen cyber risico's worden voorkomen. De hoogte van eventuele financiële consequenties in geval van een incident is op voorhand niet in te schatten.

Overdracht bodemtaken:

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2023 vindt ook de overdracht van bodemtaken plaats en treedt er een verschuiving op van de bevoegd gezag taken van de provincie naar de gemeente. Uitvoering van de bodemtaken zijn door de provincie nu belegd bij de omgevingsdienst (ODZOB).

Een belangrijk deel van de overdracht van bodemtaken valt onder het basistakenpakket van de omgevingsdienst en moeten wettelijk verplicht door de ODZOB worden uitgevoerd. Voor de bodemtaken die niet onder het basistakenpakket vallen, de zogenaamde verzoektaken, is de gemeente vrij in het kiezen van een opdrachtnemer.

Met de overdracht van de bodemtaken naar de gemeente wordt bijbehorende financiering geregeld, naar verwachting via een uitkering in het gemeentefonds. Ondanks herhaalde verzoeken (door provincie/ODZOB/VNG) is nog niets bekend over de hoogte van de uitkering voor de extra taken. In de kadernota en ontwerp-begroting 2023 van de ODZOB, wordt al rekening gehouden met de verschuiving van taken en kosten per 1-1-2023. Financiering van de uitvoering van de basistaken op gebied van bodem voor de gemeenten verloopt vanaf 2023 rechtstreeks via de werkprogramma's van de ODZOB.

Op basis van de taakuitvoering door de ODZOB in opdracht van de provincie is voor de gemeente voor het jaar 2023 een inschatting gemaakt van de extra kosten die de overdracht van de bodemtaken met zich mee brengt. Het gaat om een grove inschatting die is gebaseerd op taken en bijbehorende kosten die voor de individuele gemeente in eerdere jaren zijn gemaakt. Voor de gemeente Eersel gaat het om een bedrag van jaarlijks € 10.000,--. De exacte hoogte van het benodigde bedrag wordt bepaald door de feitelijke uitvoering van taken door de ODZOB. Als er in een jaar veel ontwikkelingen zijn op gebied van bodem (o.a. melding grondtransporten, bodemsaneringen, advisering bodemonderzoeken) is te verwachten dat de kosten hoger zullen uitvallen dan in jaren waarin minder activiteiten op gebied van bodem plaatsvinden.

Omdat qua uitvoering en in financieel opzicht er nog veel onduidelijk bestaat, wordt voorgesteld om de overdracht van bodemtaken onderdeel van de risicoparagraaf te laten uitmaken. Op een later moment wordt de raad besluitvorming over de bodemtaken voorgelegd.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

De gemeente is krachtens de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven aangesloten bij de gemeenschappelijke archiefdienst, te weten het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). Het E-depot, ook wel Duurzame Digitale Opslagvoorziening (DDO) genoemd, is volledig operationeel. Digitale archiefbescheiden kunnen in het E-depot worden opgenomen en ontsloten. De kosten voor opname van archiefbescheiden in het E-depot vallen onder de begroting van het RHCE. Daarbij moet benoemd worden dat de kosten voor de in het E-depot opgenomen archiefbescheiden op termijn, wanneer de totale omvang van het E-depot substantieel toeneemt, doorberekend worden aan de afzonderlijke gemeenten zoals dat nu ook gedaan wordt voor het aantal strekkende meters analoog archief. Daarnaast dient de gemeente rekening te houden met extra kosten voor de eigen informatiesystemen, om opname van informatie vanuit de gemeentelijke informatiesystemen in het E-depot op termijn mogelijk te maken. De eventuele financiële consequenties daarvan zijn op dit moment nog niet in te schatten.

Verwerkingsovereenkomst restafval Attero

In 1996 hebben de (toenmalige) 6 Brabantse gewesten met Afvalsturing Brabant een overeenkomst gesloten om t/m januari 2017 Brabantbreed jaarlijks 510 kiloton huishoudelijk restafval ter verwerking (verbranding) aan te leveren (volumeverplichting). Lopende die overeenkomst is Attero de contractpartner geworden. Omdat steeds meer gemeenten hun afval (beter) gingen scheiden, wordt sinds 2011 niet meer aan die volumeverplichting voldaan. Dat was voor Attero reden om aan de gewesten een naheffing op te leggen voor, in eerste instantie, de jaren 2011-t/m 2015. Na meerdere juridische procedures is Attero uiteindelijk in het ongelijk gesteld. Daarmee is die naheffing van de baan.

Later heeft Attero aan de gewesten weer een nieuwe naheffing opgelegd voor het niet nakomen van de volumeverplichting over de jaren 2015 t/m januari 2017 (einde verwerkingsovereenkomst). Die naheffing betrof een bedrag van € 14,5 miljoen. Vooralsnog heeft het Nationaal Arbitrage Instituut (NAI) die naheffing als terecht beoordeeld. De Vereniging van Contractanten is het daar niet mee eens en heeft daarom een procedure aangespannen bij de Rechtbank tot vernietiging van dat NAI-vonnis. Vooruitlopende op die uitspraak waren de gewesten wel verplicht om die naheffing te voldoen en daarom heeft het MRE haar deel van de naheffing (€ 6,1 miljoen) voorgesloten voor de 21 gemeenten. Ook met betrekking tot deze naheffing is Attero in het ongelijk gesteld. Attero heeft cassatieadvies gevraagd en deze is ook ingesteld. Wanneer de cassatie onverhoopt verloren zou worden dan zullen de gemeenten waarschijnlijk een (deel van die) naheffing moeten betalen.

Niet afgedekte risico's GGD (deel van de totale risico's die bij de GR niet afgedekt zijn door de AR en waarbij de gemeente dus een risico loopt)

Jaarlijks wordt voor het bestuur, bij het aanbieden van de programmabegroting, een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. De recente inventarisatie resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit voor PG van ca. € 2.250.000,-. Het bestuur heeft eerder vastgesteld dat de algemene reserve niet tot dat bedrag hoeft te worden aangevuld maar dat de kaders en staffels zoals vastgesteld in de beleidsnotitie Kaders P&C-documenten 4GR-deel 2 hiervoor leidend zijn. Gegeven de verwachte omzet is dan voor PG (incl. JGZ 0-4) een kader stellende bandbreedte van toepassing van minimaal € 1.500.000,- en maximaal € 2.000.000,-. De Algemene Reserve PG bedraagt, inclusief het resultaat 2021, ca € 1.100.000,- en naar verwachting bedraagt die begin 2023 € 1.500.000,-. Voor een bedrag van € 2.250.000 -/- € 1.500.000 = € 750.000 lopen de gemeenten dan dus een risico.

De risico-inventarisatie resulteert voor AZ in een benodigde weerstandscapaciteit van ca. € 2.200.000,-. Gegeven de verwachte omzet is dan een kaderstellende bandbreedte van min.

€ 1.200.000 en max. € 1.500.000 voor de algemene reserve over te nemen. De Algemene Reserve AZ bedraagt, inclusief het resultaat 2021, ca. € 1.400.000,-; voor 2022 wordt geen noemenswaardige mutatie verwacht. Voor een bedrag van € 2.200.000 -/- € 1.400.000 = ca. € 800.000 (afgerond) lopen de gemeenten dus een risico. Zie onderstaande tabel.

Gedeelte niet gedekte risico's voor gemeente Eersel (en totaal)				
Gemeente	# Inw. Vlgs begr '23	Risico's PG	Risico's AZ	Totaal
Eersel	19.822	€ 18.794	€ 20.047	€ 38.841
Totaal 21 gemeenten	791.021	€ 750.000	€ 800.000	€ 1.550.000

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen.

Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

Accres

De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres doordat een aanvankelijk hoog accres op latere momenten neerwaarts werd bijgesteld. Met andere woorden de hogere rijksuitgaven ("samen trap op") waren later toch minder hoog. Het risico bestaat dus dat bij latere circulaire's het accres neerwaarts wordt bijgesteld. De eventuele financiële consequenties hiervan zijn moeilijk in te schatten.

Herijking

Het nieuwe verdeelstelsel wordt toegepast vanaf het boekjaar 2023. Het effect voor de gemeente Eersel bedraagt op dit moment € 63,- per inwoner. De uitkomsten tot en met 2025 zijn verwerkt in de meicirculaire 2022. Hierin is een trapsgewijze verhoging opgenomen tot € 37,50 per inwoner in 2025. Voor 2026 hebben we in de begroting 2023-2026 vooralsnog rekening gehouden met een nadeel van € 52,50 per inwoner.

BCF-plafond

In de begroting 2023-2026 wordt geen rekening gehouden met een mogelijke onderuitputting. Er bestaat echter een risico dat het BCF-plafond (macro) wordt overschreden waarna er een korting in het gemeentefonds zal plaatsvinden. In hoeverre het BCF plafond macro gezien toereikend is/blijft is pas na afloop van het begrotingsjaar bekend.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we mogelijk rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasury paragraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten.

Omgevingswet

Op 1 januari 2023 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De inhoud van de wet is niet concreet, het is namelijk een kaderwet die uitgewerkt wordt in algemene maatregelen van bestuur en uitwerkingsregelingen. De afgelopen jaren zijn de algemene maatregelen van bestuur en de uitwerkingsregelingen uitgewerkt. Hierdoor hebben we met een aantal onzekerheden rekening moeten houden.

In 2022 is gewerkt aan de implementatie en we waren gereed op 1 januari 2023. In 2023 wordt ervaring opgedaan met de wet en als het nodig is wordt bijgestuurd.

Voor een deel is in de financiering voorzien via het krediet "Herziening ruimtelijke plannen", het gaat hier met name om een aantal procedurele elementen en het opstellen van Omgevingswet-instrumenten. Voor de reguliere uitvoering van de wet is krediet gevraagd in het begrotingsproces. De invoering van de Omgevingswet heeft naast een verandering van de instrumenten ook gevolgen voor de cultuur en de informatievoorziening.

De verandering op het gebied van cultuur zijn:

- van nee tenzij, naar ja mits
- van toets vooraf, naar handhaven achteraf
- van zorgplicht bij overheid naar zorgplicht bij iedereen
- van inspraak en bezwaar naar brede participatie.

Voor een cultuuromslag zal ook de nodige weerstand overwonnen moeten worden. Maar de organisatie van de gemeente Eersel is al langer bezig met een omschakeling van nee tenzij, naar ja mits en naar integraal werken. De cultuuromslag die gevraagd wordt voor de Omgevingswet past in de algehele verandering van de rol van de overheid van regelaar naar partner.

Met het verminderen van legesinkomsten als gevolg van de Omgevingswet en de gelijktijdig in werking tredende Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is vanaf het jaar 2023 in de begroting rekening gehouden. Mogelijk uitstel van de Omgevingswet kan nog zorgen dat een vermindering van de legesinkomsten later plaats gaat vinden.

Coronavirus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. De exacte gevolgen voor de organisatie van de gemeente Eersel zijn nog niet volledig bekend.

Kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte
- grondexploitatie
- belastingcapaciteit

De kengetallen worden conform het nieuwe BBV vanaf begroting 2017 ook meerjarig te worden weergegeven. De kengetallen voor de jaren 2021 tot en met 2026 zijn berekend op:

Kengetallen behorende bij de begroting 2023	Rekening 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
Netto schuldquote	-36%	-17%	-20%	-21%	-22%	-26%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	-36%	-17%	-20%	-21%	-22%	-26%
Solvabiliteitsratio	56,0%	64%	63%	65%	65%	65%
Structurele exploitatieruimte	2,40%	0,86%	3,54%	3,06%	3,11%	-2,61%
Grondexploitatie	3,19%	3,17%	2,03%	0,83%	0%	0%
Belastingcapaciteit	100%	92%	86%	87%	87%	87%

Toelichting op deze kengetallen:

Schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100 %
Zeer hoge schuld	> 130 %

De schuldquote ligt bij de begroting 2023 onder de 0%. Dit betekent dus dat de gemeente Eersel een zeer gunstige schuldquote heeft.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

De solvabiliteitsratio voor 2023 bedraagt 63% welk percentage als normaal kan worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Zoals blijkt uit de tabel is de structurele exploitatieruimte gering. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het is lastig om hier een norm voor te formuleren aangezien deze norm niets zegt over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw c.q. bedrijventerreinen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Bij de berekening van dit kengetal is uitgegaan van hetgeen met betrekking tot de lastendruk is vermeld in de paragraaf "Lokale heffingen". Hieruit blijkt dat de (voorlopige) lastendruk voor 2023 is berekend op € 757,11 terwijl het landelijk gemiddelde voor 2022 (t-1) € 877,-- bedraagt. Dit betekent dat de gemeente Eersel in 2023 ruim 13% onder het landelijk gemiddelde van 2022 zit.

3. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Wat zijn kapitaalgoederen?

Kapitaalgoederen zijn belangrijk voor de openbare ruimte en het beheer en behoud daarvan is een taak voor ons. Wanneer we dit niet goed onderhouden, is de kans groot dat we veel klachten krijgen. Dit kan leiden tot ad hoc maatregelen en extra grote uitgaven. Dat noemen we ook wel kapitaalvernietiging. Via beheersplannen zorgen we ervoor dat het onderhoud systematisch gedaan wordt.

Wegen

Beleidskader

Op grond van de Wegenwet zijn wij als wegbeheerder verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen. Het gaat om de wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Ook de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten) horen bij de weg. Het verhardingsoppervlak (asfalt en elementverhardingen) in onze gemeente is ongeveer 1,85 miljoen vierkante meter. De vervangingswaarde hiervan bedraagt ± 166 miljoen euro.

Beheer

Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) houden we in stand door planmatig onderhoud. Hierbij maken we gebruik van een geautomatiseerd wegbeheerprogramma. Door de gemeenteraad is het onderhoudsniveau voor de verhardingen vastgesteld namelijk niveau B en voor parkeerplaatsen op C. Het daarbij benodigde budget is berekend met het beheerprogramma. De storting in de voorziening (onderhoud) wegen voor 2023 is € 840.847,--.

Door om het jaar alle verhardingen te laten inspecteren, dit te verwerken in het geautomatiseerde beheerprogramma en het maken van planning en begroting, houden we een actueel wegbeheerplan en inzicht op het door de gemeenteraad vastgestelde onderhoudsniveau.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde wegininspectie (2022) blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen gezakt is tot rapportcijfer 4,9. Dat is lager dan de ondergrens van het streefniveau B (5,5 - 7,5). Dat dit zou gebeuren was ingecalculeerd aangezien een groot deel van onze wegen is aangelegd tussen 1950 en 1970. Klinker- en tegelverhardingen zijn kwalitatief iets beter dan asfaltverhardingen. In de komende jaren is veel grootschalig onderhoud en rehabilitatie van asfaltwegen buiten de bebouwde kom in het MIP opgenomen. Dit zal een verdere daling van de gemiddelde kwaliteit stoppen. In 2024 wordt een nieuwe inspectie uitgevoerd.

Afgelopen jaar hebben wij aan de hand van de wegininspecties een nieuw beheerplan wegen 2023 - 2027 gemaakt, onze onderhoudsstrategie aangepast en een financieel groeimodel uitgewerkt. De financiële consequenties hiervan zullen worden verwerkt in de begroting 2024 e.v. Het grootschalig klein onderhoud in 2023 wordt uiteraard wel uitgevoerd op basis van de inspecties 2022.

Naast het planmatig onderhoud met behulp van het wegbeheerprogramma voeren we nog diverse onderhoudstaken uit op basis van inspectierondes en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken omvatten onder andere het vegen van de wegen, afgraven en aanvullen bermen, onderhoud wegmarkeringen, onderhoud zandwegen, calamiteitenonderhoud verhardingen, onkruidbestrijding op verhardingen, onderhoud straatmeubilair, uitdiepen bermsloten en het onderhoud aan de duikers onder de wegen. Deze kosten zijn opgenomen in de jaarlijkse exploitatiebegroting

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is ± 60 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Aangezien een groot deel van de wegen in het buitengebied van Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde kosten voor het vervangen van de wegen. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg, of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

Het kan zijn dat een weg technisch helemaal “op” is, terwijl er nog veilig over gereden kan worden. In het recente verleden hebben we ongeveer 13 km wegen laten onderzoeken/meten. Van deze 13 km onderzochte wegen blijkt het grootste gedeelte een restlevensduur te hebben van 0 jaren. Het uitvoeren van groot onderhoud van deze wegen heeft dan weinig zin en worden op een lijst gezet om t.z.t. te worden vervangen inclusief funding. Het betekent dus niet dat ze meteen vervangen moeten worden.

In het verleden hebben we ervoor gekozen om het vervangen van wegen (verhardingsconstructie) op te nemen in het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP). Dit veroorzaakt extra kapitaallasten. Omdat we het vervangen van wegen zolang mogelijk uitstellen is de kans aanwezig dat we onverwachts vervangingspieken krijgen. En daarmee ook afwijkingen in de prognose. Dit is begrotings-technisch ongewenst. Daarom hebben we de “reserve rehabilitatie wegen” ingesteld. Hiermee egaliseren we deze schommelingen.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de wegen, neemt ook de hoogte van de storting in deze bestemmingsreserve de komende jaren toe. Vanaf de begroting 2019-2022 storten we in het kader van het meerjarenperspectief jaarlijks oplopend € 35.000,-- extra in de “bestemmingsreserve rehabilitatie wegen”.

Uit de wegininspectie in 2022 zijn verder geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken. Dit staat zo omschreven in de Wet milieu-beheer. Wij zijn op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen.

In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de komende planperiode vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De totale riolering houden we in stand door middel van klein en groot onderhoud. De totale storting in de voorziening riolering is voor 2023 becijferd op € 354.538,-- (gebaseerd op het raadsbesluit van 3 juli 2018 inzake de actualisatie van de kostendekking van de riolering en het huidige GRP 2016-2021). Ongeveer 50% van de Inkomsten dekt de kapitaallasten van (toekomstige) vervangingen. Globaal de andere helft wordt gebruikt voor jaarlijks onderhoud (exploitatiebegroting). In de verre toekomst zal deze verhouding verschuiven naar 2/3 – 1/3

Beheer

Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in kwaliteit van de riolering, vinden er jaarlijks camera-inspecties plaats. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan riolering aan. Dit ook in combinatie met maatregelen in het wegbeheer. Riolering is in principe maatgevend, omdat het de belangrijkste kostendrager is voor reconstructies. Naast het vervangen kijken we jaarlijks op basis van de uitgevoerde inspectie naar het planmatig onderhoud.

Uitvoering beheerplan

Binnen het beschikbare budget in de begroting voeren we deze noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere kolken zuigen, reinigen gemalen, inspectie, maaien wadi's en onderhoud van pompen van de gemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Meten en monitoren

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismetnet ingericht. Bij het beheer van het grondwatermeetnet worden we ondersteund door het waterschap de Dommel en Brabant Water.

Openbare Verlichting

Beleidskader

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024 zijn uitgevoerd: het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van de (oranje) SOX verlichting naar LED. Daarnaast wordt bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED verlichting. Wij streven naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 t.o.v. het jaar 2013.

In 2022/2023 schrijven we vervroegd een nieuw beheerplan Openbare Verlichting met een looptijd van 5 jaar. De looptijd van 10 jaar past niet meer bij de razendsnelle ontwikkelingen op dit vakgebied. Hoofddoel is om te komen tot een goed vervangingsplan/schema om het onderhoud zo efficiënt mogelijk in te richten en het verlichtingsniveau in woonwijken op de norm te brengen.

Beheer

We beschikken momenteel over ongeveer 5.200 lichtmasten. Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen welke volgens het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie m.b.t. energiebesparing. In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we ze eens in de drie jaar. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervroegde vervanging wegen ruimschoots op tegen het extra storingen rijden. Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van 12 jaar.

De storting in de voorziening openbare verlichting bedraagt voor 2022 € 122.398,--. Hieruit wordt de vervanging van afgeschreven masten en armaturen gefinancierd.

Groen

Beleidskader

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan Groen Loont vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

In 2013 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen. Het Beeldkwaliteitsplan vastgesteld in 2012, geeft ook richtlijnen voor groen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen). De raad heeft in november 2012 de gewenste kwaliteitsniveaus voor de verschillende groenvoorzieningen vastgesteld.

Groenbeheer

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen in 2023: € 776.346,--. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden.

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel (sloten en bermen) uit op basis van meerjarige bestekken. Het andere deel (onder andere snoeien van hagen) doet onze buitendienst. De totale beheerkosten voor groen buiten de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen voor 2023 € 86.000,--.

Beheer Bossen

Het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen besteden we geheel uit op basis van meerjarige bestekken. De kosten die we hier maken moeten worden afgedekt door de inkomsten. We hebben een bestemmingsreserve egalisatie bebossing om calamiteiten zoals bosbranden en boomziekten te kunnen herstellen. We streven naar een geleidelijke groei van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van maximaal € 200.000,--. Met een dergelijk bedrag kunnen we onze grootste risico's afdekken. Momenteel is de stand € 125.000,--.

Beheer landschapselementen

Het beheer van landschapselementen in 2021 opgestart via een meerjarige opdracht waarmee de komende jaren eerst herstelbeheer wordt uitgevoerd. Na zes jaar heeft dit in de hele gemeente plaatsgevonden en kunnen we over naar cyclisch beheer.

Beheer natuurgrassportvelden

Het onderhoud van de natuurgras -sportvelden gebeurt op basis van een bestek. De totale beheer-kosten voor de sportvelden in 2023 ramen we op € 185.600,--. Met dit budget onderhouden we de natuurgrasvelden.

Beheer bomen

De bomen (binnen en buiten de kom) worden grotendeels beheerd door externen. Dit op basis van een snoeiplan. Klein snoeiwerk of het oplossen van incidentele problemen worden uitgevoerd door de buitendienst. Het reguliere onderhoud aan (laan)bomen voor 2023 ramen we op € 68.030,-- (exclusief apparaatskosten).

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen in 2023 ramen we op € 26.150,--. Hiermee kunnen we de jaarlijkse inspecties, klein onderhoud en de vervanging van een enkel speeltoestel betalen. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze. Dit budget is evenwel onvoldoende om speeltoestellen aan het einde van hun levensduur (15 jaar) te kunnen vervangen. Hiervoor schrijven we in 2023 een beheerplan speeltoestellen

Gebouwen

Beleidskader

Het gaat hier om de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Er zijn drie soorten onderhoud voor deze gebouwen te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de CV- installatie).

De kosten van het periodiek en het groot onderhoud hebben we in een meerjaren-onderhoudsplan opgenomen. Op basis van dit plan hebben we de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen berekend. Hiermee hebben we al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen nemen we in het meerjarig-investeringsprogramma op.

In het accommodatiebeleid staat wat we verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door ons worden onderhouden. Wij dragen dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk.

De vereniging kan het onderhoud waar wij verantwoordelijk voor zijn (basisvoorziening), onder bepaalde voorwaarden, ook zelf uitvoeren (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de gebouwen die in het accommodatiebeleid staan hebben we ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen. Denk hierbij aan binnensportaccommodaties, de brandweerkazernes, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Voor deze gebouwen hebben we ook meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld. Wij zijn hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud gebeurt volgens een meerjaren-onderhoudsprogramma en jaarlijkse na-inspecties. Deze meerjaren-onderhoudsprogramma's actualiseren we jaarlijks per gebouw. Ze geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende tien jaar (eerste jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale

geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van tien jaar. Bij de stortingen voor deze onderhoudsvoorzieningen houden we rekening met het saldo in de voorziening per 1 januari van het begrotingsjaar.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Schoolbesturen zijn vanaf dat moment verantwoordelijk voor het gehele onderhoud, van zowel de binnen- als de buitenzijde van schoolgebouwen. Wij zijn nog verantwoordelijk voor bekostiging van voorzieningen als nieuwbouw, uitbreiding en constructiefouten. De basis hiervoor is het in eind 2022, begin 2023 geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Bij MFA's waar wij eigenaar zijn van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, dragen wij ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden.

Beleid en beleidsdocumenten

Het beheer geschiedt op basis van beleid - en beheerplannen:

- Verbreed GRP 2016-2021 (inclusief tussentijdse actualisatie: raad 3 juli 2018)
- Beheerplan wegen (raad 22 september 2020);
- Beleidsplan Openbare verlichting 2014-2024 Gemeente Eersel;
- Onderhoudsbestekken (meerjaren);
- Beleidsplan "Groen Loont"
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen;
- Bomenbeleidsplan 2013;
- Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel 2018-2032

4. TREASURY

Wat is treasury?

Treasury omvat alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op:

- financiële vermogenswaarden;
- financiële geldstromen;
- financiële posities;
- hieraan verbonden risico's.

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>) vastgesteld. Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- Risicobeheer;
- Gemeentefinanciering;
- Uitzettingen;
- Kasbeheer;
- Renteschema

Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen, het beheer prudent te zijn en er moet voldaan worden aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente Eersel heeft conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut enkel geldleningen gesloten en garanties uitgezet voor de uitoefening van de publieke taak. Binnen het prudent beleid is het streven steeds gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten. Hierbij dient uiteraard rekening te worden gehouden met de bepalingen van het treasurystatuut.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt genoemd in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan de korte financiering die gemeenten hanteren voor de financiering van lopende uitgaven om tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. Bij de huidige rentestanden is het de vraag of er wel sprake is van een risico.

De kasgeldlimiet wordt uitgedrukt in een percentage (8,5%) van de totale begroting als bovengrens met een minimum van € 300.000,--. Het kasgeldlimiet bedraagt daarom voor 2023 afgerond € 4,4 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2023 (€ 52 miljoen).

Het college van burgemeester en wethouders kan op grond van artikel 14 van de "Financiële verordening gemeente Eersel 2021" de benodigde financieringsmiddelen aantrekken, hetgeen, gelet op het verwacht financieringsoverschot, niet nodig zal zijn in 2023. De programma's (inclusief de investeringen) zijn dus binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting uit te voeren.

Vanuit de Rijksoverheid is een Handreiking Treasury opgesteld als hulpmiddel voor gemeenten om meer inzicht te geven in de berekening en toetsing van de kasgeldlimiet. Onderstaande berekeningsmethodiek is opgenomen vanuit deze handreiking en hieruit blijkt nogmaals dat er voldoende ruimte aanwezig is om kortlopende schulden te kunnen financieren.

Toets kasgeldlimiet		(x € 1.000,-)
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)		
	52.264	Bedragen in euro's
1. Toegestane kasgeldlimiet		4.442
- in procenten van de grondslag		8,50%
- in bedrag		4.442
2. Omvang vlottende korte schuld		8.743
Opgenomen gelden < 1 jaar		3.381
Schuld in rekening-courant		0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		5.362
3. Vlottende middelen		35.486
Contante gelden in kas		2
Tegoeden in rekening-courant		30.114
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		5.370
4. Toets kasgeldlimiet		
Toegestane kasgeldlimiet (1)		4.442
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)		-26.743
Ruimte (+)/Overschrijding (-)		31.185

Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de renterisiconorm niet mag worden overschreden. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm heeft betrekking op de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt ieder jaar getoetst aan de renterisiconorm. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20% voor gemeenten) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Voor 2023 becijferen we de renterisiconorm op (afgerond) € 10,4 miljoen (20% van € 52 miljoen).

In onderstaande tabel, uit de Handreiking Treasury, is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm		(x € 1.000,-)			
		2023	2024	2025	2026
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing	807	807	807	807
2b	Te ontvangen aflossing	5	6	6	6
2	Netto aflossing (2a -/- 2b)	802	801	801	801
3	Renterisico (1 + 2)	802	801	801	801
4	Renterisiconorm	10.453	10.351	10.632	10.130
	Ruimte onder rente risiconorm (4 > 3)	9.651	9.550	9.831	9.329
	Overschrijding rente risiconorm (3 > 4)	0	0	0	0
<i>Berekening rente risiconorm</i>					
	Begrotingstotaal jaar T	52.264	51.756	53.158	50.649
	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	10.453	10.351	10.632	10.130

Rentevisie

De gemiddelde marktrente voor vaste geldleningen lag per medio 2022 (looptijd 25 jaar, gelijke aflossing en zonder renteaanpassing) op afgerond 2,20%. Wat de rente voor de toekomst zal doen is nog ongewis. In de begroting 2023 hanteren we - conform de uitgangspunten bij de voorjaarsnota/begroting 2023 en het nieuwe BBV - een rentevoet van 1,25%.

Gemeentefinanciering

In artikel 7 van het treasurystatuut is bepaald dat financiering voor een periode langer dan één jaar met externe financieringsmiddelen zoveel mogelijk wordt beperkt door primair gebruik te maken van

interne financieringsmiddelen. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

In de begroting 2023 houden we bij de berekening van de renteomslag volledig rekening met de uitgaven vanwege de al beschikbaar gestelde kredieten. We hebben ook nog geen rekening gehouden met de nog te voteren kredieten 2023 ingevolge het investeringsprogramma 2023-2026. Het renteomslagpercentage 2023 hebben we berekend op 0,5%.

Bij het investeringsprogramma 2023-2026 is 1,25% toegerekend aan de investeringen, terwijl voor het eerste jaar - conform de financiële verordening gemeente Eersel - rekening wordt gehouden met een half jaar rente.

De geldleningen-portefeuille van de gemeente Eersel bestaat per 1 januari 2023 uit twee vaste geldleningen, een afgesloten bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten en een bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het totale schuldrestant per 1 januari 2023 bedraagt € 7,1 miljoen en per 31 december 2023 bedraagt dit nog € 6,3 miljoen. Het totaal te betalen rentebedrag over 2023 wordt geraamd op € 273.507,-- en afgezet tegen het hiervoor genoemde schuldrestant per 1 januari 2023, resulteert dit in een gemiddeld rentepercentage van 4,04%. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan.

Uitzettingen

Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de volgende instanties (stand per 1 januari 2022):

- Bank voor Nederlandse Gemeenten (121.021 aandelen)	€ 807.776,--
- Brabant Water (36 aandelen)	€ 1.634,--

Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in het treasurystatuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

Kasbeheer

Al het betalingsverkeer vindt plaats via één bank, de huisbankier. Dit is de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Ook onze liquide middelen worden zoveel mogelijk geconcentreerd bij de BNG. Dat wil zeggen dat saldi bij andere instellingen worden afgeroomd door overboeking van saldi naar de hoofdrekening bij de BNG.

Naast de hoofdrekening hebben we bij de BNG enkele nevenrekeningen in gebruik voor speciale inkomsten of uitgaven (bijvoorbeeld belastingen). De saldi van deze rekeningen worden eenmaal per maand automatisch overgeboekt naar de hoofdrekening. Voor de renteberekening in rekening-courant heeft dit echter geen consequenties. Wat het chartale geldverkeer betreft houden we de contante middelen in de kassen/kuis zo laag mogelijk: het streven is er op gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast bevelen we in voorkomende gevallen 'pinnen' aan.

Renteschema**Renteschema begroting 2023**

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			273.507
b. De externe rentebaten (idem)		-/-	238
Saldo rentelasten en rentebaten			273.269
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	48.904	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0	
			48.904
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			224.365
d1. Rente over eigen vermogen	+/+	0	
d2. Rente over voorzieningen	+/+	0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			224.365
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	356.220
f. Voordelig renteresultaat op het taakveld Treasury			131.856

5. BEDRIJFSVOERING

Wat is bedrijfsvoering

Burgers mogen van de overheid verwachten dat zij rechtmatig handelt, betrouwbaar en transparant is evenals doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. Onderstaand zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Rechtmatig	:	een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving;
Betrouwbaar	:	de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels;
Transparantie	:	een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de Programma's en de ondersteunende processen;
Doelmatigheid	:	met zo min mogelijk input voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input zoveel mogelijk output behalen;
Doeltreffendheid	:	de effecten bereiken die beoogd waren;
Responsiviteit	:	een responsieve gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie. Mede gezien de organisatiebrede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering, deze steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

Organisatieontwikkeling

Het thema voor cultuur is het komende jaar op 'koers'. Ook dit jaar staat weer de werknemer en de burger centraal. Achterliggend doel is onszelf meebewegen met de speerpunten innovatie en duurzaamheid, open en respectvol in een veranderlijke omgeving. Medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling (zelfontplooiing en eigen regie). We willen de buitenwereld meer naar binnen halen en proactieve medewerkers creëren die staan voor hun product en klant en hierdoor klantgerichtheid bij werknemers bevorderen. In de organisatievisie zijn voorgenoemde punten nader uitgewerkt.

Het thema structuur vraagt echter dit jaar om een wijziging. Hoge werkdruk, behoud van kwaliteit en grote ontwikkelingen in (de omgeving van) de gemeente Eersel vragen om het op orde brengen van de capaciteit in de organisatie. Die noodzakelijke uitbreiding, het traject Opnieuw verbinden van de GRSK en het vertrek van ons afdelingshoofd Dienstverlening is aanleiding om de structuur van de gemeentelijke organisatie te wijzigen. Daarbij staan toekomstbestendigheid, dynamiek en evenredige inrichting centraal.

Informatiebeveiliging en privacy

Gemeenten gebruiken voor de uitvoering van hun taken over het brede spectrum van beleidsterreinen diverse mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zowel onderling als met diverse ketenpartners. Het is daarbij van belang dat gegevens beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. De informatiebeveiliging en privacybescherming moet daarom professioneel georganiseerd worden. De gemeente richt haar informatiebeveiliging in op basis van de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Naar aanleiding van in de jaarlijkse audit (ENSIA) benoemde verbeterpunten werkt de gemeente aan de hand van een informatiebeveiligingsplan aan het optimaliseren van beleid, procedures en maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging. We gebruiken een ISMS (Information Security Management Systeem) om de stand van zaken te monitoren en verbetermaatregelen op te pakken. De inrichting van het ISMS heeft dit jaar prioriteit.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Op 18 september 2007 is de 'Wijziging verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Eersel' vastgesteld. In deze verordening is geregeld dat het college jaarlijks tenminste twee onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente en/of doeltreffendheid van (delen van) programma's en paragrafen. Jaarlijks wordt een onderzoeksplan vastgesteld door het college, waarin de onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar zijn opgenomen.

Vanaf 2016 is in de begroting structureel onderzoeksbudget opgenomen. Dit budget is gebaseerd op:

- het tweejaarlijks uitvoeren van de burgerpeiling (modelvragenlijst waarstaatjegemeente)
- het tweejaarlijks uitvoeren van de ondernemerspeiling (modelvragenlijst waarstaatjegemeente)
- het tweejaarlijks uitvoeren van Vensters voor Bedrijfsvoering
- het om het jaar uitvoeren van een onderzoek naar een actueel thema

Beleid en beleidsdocumenten

De raad moet in het kader van het duale stelsel, op basis van datgene wat is vastgelegd in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording (BBV), onder andere nadere regels voor de bedrijfsvoeringaspecten stellen. In de Gemeentewet wordt dit expliciet aangegeven bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212, versterking beleidsmatig karakter financiële verordening;
- Artikel 213, versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsoordeel en de accountantsverklaring. Versterking aandacht van de raad voor de rechtmatigheid, de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen;
- Artikel 213a, verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;
- Lokale rekenkamerfunctie, een commissie van de raad of een zelfstandige instelling, die doelmatigheid - en doeltreffendheid - van het gemeentelijk beleid onderzoekt en incidenteel rechtmatigheidsonderzoeken doet.

Daarnaast geeft artikel 14 van de BBV aan dat de bedrijfsvoeringparagraaf in ieder geval inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

6. VERBONDEN PARTIJEN

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen / Stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut overlegorganen.		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.		
Relatie Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA). Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.		
Betrokkenen Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.		
Financieel belang We leveren een financiële bijdrage 2023 ad € 284.737,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 17.742.682	€ 14.324.968
Vreemd vermogen	€ 14.523.580	€ 14.426.667
Exploitatieresultaat 2021	€ 598.348 (voorlopig resultaat)	
Ontwikkelingen		
Algemeen		
COVID-19 speelde ook in 2021 nog een grote rol. Medewerkers werken afwisselend thuis en op kantoor, werkplekken zijn beschikbaar volgens een rooster. Fysieke archiefstukken zijn en blijven raadpleegbaar in de bezoekersruimte. De bezoekersruimte is op afspraak open. Er geldt een maximum aantal bezoekers, zodat de 1,5 meter afstand gewaarborgd blijft. Alle afspraken uit het Samenwerkingsakkoord (MRE) en het Programma 2021-2022 (RHCE) zijn nagekomen, besluiten welke wettelijk vereist waren (o.a. vaststelling Programmabegroting 2022 en de Jaarrekening 2020) zijn genomen. Er heeft geen vertraging in de besluitvorming plaatsgevonden.		

- Op 29 juni jl. heeft het Hof Den Haag het arbitrale eindvonnis inzake de minderlevering brandbaar restafval 2015-januari 2017 nietig verklaard. De uitspraak hield tevens in dat Attero de door de Metropoolregio Eindhoven vooruitbetaalde naheffing moest terugbetalen. Dit is inmiddels gebeurd. Attero is tegen de uitspraak van het Hof in cassatie gegaan, wanneer deze procedure start is nog niet bekend. De looptijd van de procedure wordt ingeschat op 1,5 jaar.

Dienst Metropoolregio Eindhoven

- Op meerdere momenten zijn in 2021 (digitale) bijeenkomsten georganiseerd waar gemeenten (raden en colleges) input konden leveren t.b.v. de realisatie van het Werkprogramma 2022. Na afronding van de zienswijzeprocedure hierop zal besluitvorming door het Algemeen Bestuur plaatsvinden in de vergadering van 23 februari 2022.
- In de vorm van een ambitedocument zijn voorbereidingen getroffen om te komen tot de realisatie van een nieuw samenwerkingsakkoord voor de periode 2022-2025.

Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

- Volgend op het besluit van het Algemeen Bestuur op 16 december 2020 over het toekomstperspectief RHCE, zijn de openstaande vacatures nagenoeg volledig ingevuld.

Gulbergen

- Samen met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. zijn de kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied in kaart gebracht en met medewerking van een Landschapsarchitect vertaald in een viertal ontwikkelrichtingen van het gebied. Hiermee is een volgende stap gezet in de definitieve invulling van het gebied.

Risico's;

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats
Eindhoven

Doelstelling

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie

De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid. Doel is de zorg voor een gezonde bevolking.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 725.005,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Geraamd eigen vermogen	€ 4.400.000	€ 4.160.000
Geraamd vreemd vermogen	€ 14.840.000	€ 15.720.000

Geraamd exploitatieresultaat 2023 € nihil

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft zijn beschreven in de kadernota en het meerjarenbeleidsplan van de GGD. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Bestrijden van de gezondheidkundige effecten van de Coronacrisis.
- Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingswet en -plannen van de gemeenten.
- Het verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen.
- Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein.
- Ondersteunen van onze gemeenten bij de lokale preventie akkoorden.
- Uitvoeren van de meerjaren agenda m.b.t. monitoring en onderzoek.
- Het doorontwikkelen van het Meldpunt niet acute zorg/Wvggz waar burgers en professionals hun zorgen kunnen melden over personen die verward of onbegrepen gedrag tonen.
- Tekorten op de arbeidsmarkt aan verpleegkundigen en artsen.
- Hogere eisen aan informatieveiligheid.
- Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD.
- Uitvoeren van de bestuursopdracht aan de GGD is gegeven.

(NB: verdere ontwikkelingen a.g.v. de corona-crisis waren ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 nog niet bekend, en effecten voor 2023 zijn ook nu nog niet in te schatten; deze ontwikkelingen zullen afzonderlijk aan bestuur en gemeenten worden gerapporteerd).

Risico's

Als belangrijkste nieuwe of toegenomen risico's worden nu geïdentificeerd:

- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.
- Het risico dat er zich beveiligingsproblemen voordoen. Hierbij te denken aan risico's van stroomuitval, cybercrime en andere situaties waarin systemen uitvallen en/of gegevens (tijdelijk) niet beschikbaar zijn of dat er schade ontstaat vanwege misbruik. Vanwege toegenomen externe dreiging en ervaringen (o.a. datalek covid) in combinatie met de grote hoeveelheid persoonsgegevens die de GGD zowel bij PG als AZ beheert, wordt de omvang van dit risico hoger ingeschat.
- O.a. vanwege de CAO-verhoging voor 2021 en 2022 en de nog af te sluiten nieuwe CAO per 2023, is het risico van stijging van de salariskosten boven de indexering actueel.
- De huidige Coronacrisis maakt duidelijk dat rampen en pandemieën een enorme impact op de werkzaamheden van de GGD kunnen hebben. Veelal zal het Rijk de kosten daarvan echter vergoeden, zoals ze nu ook voor de Coronakosten heeft toegezegd; de daarvoor toegekende vergoedingsregeling vanuit VWS geeft op dit moment vertrouwen dat alle extra kosten vergoed worden. Er bestaat echter wel het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers in onze regio.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Taken op het terrein van brandweerbzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.		
Relatie De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid		
Betrokkenen Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.		
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 1.273.592,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 2.483.003	€ 2.144.989
Vreemd vermogen	€ 42.498.455	€ 41.762.897
Exploitatieresultaat 2021	-/- € 72.817,--	
Ontwikkelingen Covid-19 De coronacrisis had ook in 2021 nog een flinke impact op VRBZO. Met de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm) zijn veel bevoegdheden rondom maatregelen bij het kabinet en de Tweede Kamer belegd. Daarmee eindigde formeel de situatie waarmee vergaande maatregelen via tijdelijke noodverordeningen werden opgelegd. Onderdeel van de invoering van de Twm was het aanbieden van een (eind)verslag namens de voorzitter veiligheidsregio aan gemeenteraden over de bestrijding van de crisis. In februari 2021 is het tweede verslag Covid-19 namens de voorzitter aangeboden aan gemeenteraden. Daarna had VRBZO nog steeds een belangrijke taak in de coördinatie en afstemming in de regio. Op regionaal gebied vond via het regionaal beleidsteam op bestuurlijk niveau overleg plaats hoe de maatregelen (en versoepelingen) binnen de regio zo uniform als mogelijk worden toegepast. De coördinatie van werkzaamheden die hieruit voorkomen vergden capaciteit van de crisisorganisatie. Voor veel medewerkers uit de crisisorganisatie is de vermoeidheid zichtbaar. Met de versoepelingen vanuit het Rijk is in juli 2021 ook het crisisniveau van GRIP 4 na ruim 16 maanden afgeschaald. Dat betekent dat ook de crisisorganisatie grotendeels is ontbonden tot een kleine kerngroep. Zo is er bijvoorbeeld geen regionaal beleidsteam (RBT) meer actief in de regio. Wel kunnen er nog naar behoefte bestuurlijke bijpraat momenten worden georganiseerd waarbij Covid-19 het onderwerp is. Op operationeel gebied heeft Covid-19 bij de brandweer niet direct tot problemen geleid. Wel was het in sommige brandweerposten in de regio moeilijk om roosters passend te krijgen bij toenemend aantal besmettingen. Door de flexibele instelling van veel medewerkers heeft dit niet tot extra risico's geleid. Door de maatregelen was het praktisch onmogelijk om het volledige opleidings-, trainings- en oefenprogramma te doorlopen. Het programma heeft daardoor achterstanden opgelopen. De meest essentiële oefeningen en trainingen zijn doorgedaan om te voorkomen dat de (eigen) veiligheid in het geding kwam. Andere aanvullende opleidingen, die nodig zijn om de ontwikkelingen in het vakgebied goed bij te houden, zijn veelal uitgesteld.		

Visie 2025

In 2021 is de koers voor de komende jaren vastgesteld. In het eerste kwartaal van 2021 zijn de (commissies van de) gemeenteraden samen met burgemeester bijgepraat op de ontwikkelingen en speerpunten uit de visie. In april visie door het bestuur vastgesteld. Daarna is direct aan de slag gegaan met de uitvoeringsagenda. Belangrijk accent hierin ligt op ontwikkeling van domein crisisbeheersing. Helaas zorgde de hoge werkdruk in dit domein door de coronacrisis ervoor dat we in 2021 niet alles konden doen wat we wilden. De komende jaren willen we hierop versterken.

Omgevingswet

In opdracht van het Veiligheidsberaad heeft Cebeon landelijk onderzoek uitgevoerd naar de kosten van de invoering van de Omgevingswet voor veiligheidsregio's. Op landelijk niveau komen de totale implementatiekosten voor veiligheidsregio's uit tussen de circa 20 en 30 miljoen euro, waarbij de kosten afhankelijk zijn van het totale risicoprofiel van de regio. De stelselherziening gaat naar verwachting leiden tot hogere structurele kosten voor de veiligheidsregio's. Uit het onderzoek blijkt een structurele kostenstijging van ongeveer 20% ten opzichte van de huidige kosten op de producten van risicobeheersing reëel. Vanuit de regionale samenwerking omgevingswet (gemeenten en diverse gemeenschappelijke regelingen) wordt nu in beeld gebracht wat de impact voor onze regio is.

Vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers

Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Dit wordt aangepakt via diverse bouwstenen. De eerste bouwsteen gaat over de verschillen van inzet en inroostering van vrijwilligers en beroepskrachten. De impact voor VRBZO zit met name in het feit dat het niet meer mogelijk is vrijwilligers te consigneren in het rooster van de repressieve beroepsdienst. In verhouding tot andere regio's is de impact relatief klein. Indien de andere bouwstenen ook geïmplementeerd dienen te worden zal de impact groter zijn, maar dit is vooralsnog niet aan de orde.

Risico's

- De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening. Brabant Water is in onze regio de belangrijkste leverancier van water. Zij gaan in de loop van de komende jaren wijzigingen aanbrengen in hun waterleidingnet waardoor minder brandkranen beschikbaar zullen zijn. Door VRBZO is een Businesscase ingesteld om bluswater te kunnen garanderen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bluswatervoorzieningen. Een investering nu voor gemeenten zou op langere termijn besparing moeten opleveren in de voorziening van bluswater.
- Binnen VRBZO zijn een aantal initiatieven gaande zoals het vormen van de bestuurlijk visie op Crisisbeheersing. Het is vooralsnog niet bekend wat deze initiatieven op lange termijn betekenen voor de beleidsplannen.
- In de toekomst is het niet meer mogelijk om op de huidige wijze te blijven werken met vrijwilligers onder het huidige statuut. Onduidelijk is nog of door differentiatie en aanpassing van de werkzaamheden kan leiden tot behoud van het statuut.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)**Vertegenwoordiging gemeente Eersel**

Burgemeester

Vestigingsplaats

Helmond

Doelstelling

In het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO) werken 21 gemeenten, politie, justitie, reclassering, kinderbescherming en (verslavings-)zorg samen bij de aanpak van complexe problematiek rond overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. Hun gezamenlijke doel is de veiligheid en leefbaarheid in Zuidoost-Brabant te verbeteren. Volgens de landelijke uitgangspunten zijn de kerntaken van een Zorg- en Veiligheidshuis als volgt: 1. Het faciliteren en regisseren van casusoverleggen waar complexe domeinoverstijgende casuïstiek met een hoog veiligheidsrisico wordt besproken. 2. Het functioneren als expertisecentrum voor multidisciplinaire zorg- en veiligheidsproblematiek en als vraagbaak voor ketenpartners en professionals. 3. Het signaleren van relevante trends en ontwikkelingen en (strategisch) adviseren van bestuurders en sleutelpartners.														
Relatie Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid														
Betrokkenen Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein (<i>Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022</i>)														
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 6.410,--														
Financiële gegevens verbonden partij <table> <tr> <td></td><td>01-01-2021</td><td>31-12-2021</td></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 90.902</td><td>€ 477.217</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 279.284</td><td>€ 165.378</td></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat 2021</td><td>€ 386.315</td><td></td></tr> </table>				01-01-2021	31-12-2021	Eigen vermogen	€ 90.902	€ 477.217	Vreemd vermogen	€ 279.284	€ 165.378	Exploitatieresultaat 2021	€ 386.315	
	01-01-2021	31-12-2021												
Eigen vermogen	€ 90.902	€ 477.217												
Vreemd vermogen	€ 279.284	€ 165.378												
Exploitatieresultaat 2021	€ 386.315													
Ontwikkelingen Met de Visie-ZVHBZO-2020-2022 is een perspectief gecreëerd voor de ontwikkeling van het ZVHBZO in de periode 2020- 2022. In deze visie zijn hiervoor doelstellingen geformuleerd en prioriteiten benoemd. Tegelijk verandert momenteel de wereld om ons heen ingrijpend en kan het nodig zijn om in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen. Daarom zal jaarlijks een plan worden opgesteld waarin de prioriteiten voor dat jaar worden uitgewerkt. Doel is om in 2022 een stabiele organisatie te vormen die een oplossingsgerichte bijdrage levert aan knelpunten in casuïstiek en voortdurend werkt aan optimalisering van de ketensamenwerking. Op die manier levert het ZVHBZO een waardevolle bijdrage aan een veiligere en leefbare regio.														
Risico's -														

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Algemeen bestuur: Wethouder
Vestigingsplaats Eindhoven
Doelstelling De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 406.467,-- (basis-, verzoek- en collectieve taken).

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 2.429.098	€ 3.256.823
Vreemd vermogen	€ 4.522.785	€ 5.149.541

Exploitatieresultaat 2021 € 1.045.965 (incl. mutaties reserves) (Bron: voorlopige jaarcijfers 2021)

Ontwikkelingen

- In het najaar van 2021 is de bestuurlijke evaluatie van het ROK (Regionaal Operationeel Kader) voor milieutoezicht opgeleverd. Parallel daaraan is gewerkt aan de verdere professionalisering van de uitvoering. Met name op het vlak van de interne organisatie, monitoring en planning zijn stappen voorwaarts gezet. Hierdoor zijn we er in geslaagd om in het najaar van 2021 de planning voor 2022 aan onze deelnemers te presenteren.
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) verschoven. Nu naar 1 januari 2023. De nieuwe wet leidt tot een stelselherziening met een grote impact op de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. Dit vraagt om regionale afstemming en samenwerking; vandaar dat de ODZOB in 2021 intensief heeft samengewerkt met haar deelnemers en andere ketenpartners. Het ODZOB-programma ter voorbereiding op de Omgevingswet heeft inmiddels de eerste (deel)projecten opgeleverd. Er is ook enige vertraging opgelopen door de verschuiving van de aanvangsdatum van de nieuwe wet. Dit betreft met name de opleidingsactiviteiten; deze verschuiven naar 2022.
- In 2021 zijn de voorbereidingen op de inrichting van de nieuwe VTH applicatie vertraagd. Deels door de vertraagde start van de Omgevingswet en deels door een (inmiddels vervallen) geschil met de leverancier.
- Het afgelopen jaar was er, mede naar aanleiding van het vervolg op het rekenkameronderzoek uit 2020, veel aandacht voor de (grip op de) samenwerking tussen de ODZOB en haar partners. Het in 2021 in gang gezette traject zal in 2022 zeker een vervolg krijgen.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

Strategische risico's

- Mogelijk uitstel omgevingswet
- Niet aantoonbaar kunnen realiseren doelstellingen efficiency, standaardisatie, uitvoeringsbeleid, uniformiteit

Informatie risico's

- Uitval systemen
- Ransomware
- Niet tijdige en niet volledige implementatie VTH-systeem

Financiële risico's

- Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen
- Niet actuele beheer en investeringsplannen voor apparatuur/ faciliteiten
- Toename regeldruk vanuit de overheid

Personeelsrisico's

- Mis-match personeel vs. Werk
- Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur

- Te lage productiviteit
- Inhuur op overhead door bv. ziekte
- Hoog volume op te nemen verlofdagen

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Dagelijks bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Grotere Kempische bedrijven willen graag uitbreiden, maar liever niet vertrekken uit de Kempen. Op de lokale terreinen mogen geen kavels groter dan 5.000 m² worden uitgeven (provinciaal beleid). De Kempen gemeenten zien bedrijven liever niet vertrekken naar bedrijventerreinen rondom de steden. Daarom ontwikkelen de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gezamenlijk een bedrijventerrein waar bedrijven >5.000 m² kunnen uitbreiden en doorgroeien. Behoud van werkgelegenheid en dus bevorderen van de leefbaarheid in de Kempen', is de hoofddoelstelling voor de realisatie van het Kempisch Bedrijvenpark.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid

Betrokkenen

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De betrokkenen participeren risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten worden gelijkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld. Actuele grondexploitatieberekeningen tonen aan dat exploitatie sluitende is. Er wordt geen voorziening voor negatieve exploitatie nodig geacht.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Geraamd eigen vermogen	€ 15.391.000	€ 15.776.000
Geraamd vreemd vermogen	€ 0	€ 0

Geraamd exploitatieresultaat 2023 € 385.000

Ontwikkelingen

- Van de uitgeefbare grond (69 ha) zijn nagenoeg alle kavels verkocht (94% medio 2022). Drie kavels zijn gereserveerd. De planning voor uitgifte in 2022 is 7,9 ha. In 2022 vindt de eerste winstuitkering aan de deelnemende gemeenten plaats. Eind 2022 wordt een besluit genomen over de liquidatie van de Gemeenschappelijke regeling.
- In het Woonbos zijn medio 2022 alle kavels verkocht en geleverd.

Risico's

Het belangrijkste risico was vertraging in de gronduitgifte. Aangezien alle kavels zijn verkocht of gereserveerd is dit risico niet meer aan de orde. Mogelijk leidt de huidige netcongestie wel nog tot vertraging in de verkoop. De gevolgen van deze netcongestie en hoelang dit probleem blijft is op dit moment nog niet bekend.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel														
Algemeen bestuur: De vereniging van aangeslotene														
Vestigingsplaats Oirschot														
Doelstelling De stichting heeft ten doel het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten, o.a. door het faciliteren van het regionaal inkoopbureau, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. In nauwe samenwerking met de aangesloten partijen regelt Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en -beheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT.														
Relaties Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.														
Betrokkenen Ruim 35 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.														
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 63.950,--														
Financiële gegevens verbonden partij <table> <tr> <td></td><td>01-01-2021</td><td>31-12-2021</td></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 974.598</td><td>€ 1.405.076</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.008.732</td><td>€ 1.139.797</td></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat 2021</td><td>€ 1.003.218</td><td></td></tr> </table>				01-01-2021	31-12-2021	Eigen vermogen	€ 974.598	€ 1.405.076	Vreemd vermogen	€ 1.008.732	€ 1.139.797	Exploitatieresultaat 2021	€ 1.003.218	
	01-01-2021	31-12-2021												
Eigen vermogen	€ 974.598	€ 1.405.076												
Vreemd vermogen	€ 1.008.732	€ 1.139.797												
Exploitatieresultaat 2021	€ 1.003.218													
Ontwikkelingen Bizob ziet het als taak om bij te dragen aan het verder professionaliseren en verbeteren van inkoopstrategieën, aanbestedingsmodellen en contractbeheer. Hiervoor neemt Bizob actief deel in aan verschillende landelijke initiatieven, zoals het traject 'Beter Aanbesteden', de vakgroep Inkoopmanagement EZ/Pianoo en de vakgroep aanbestedingsrecht Pianoo.														
Risico's De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten.														

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel		
Algemeen bestuur: Voltallige college Dagelijks bestuur: Burgemeester		
Vestigingsplaats Reusel-De Mierden		
Doelstelling Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke		

en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten kunnen beïnvloeden. De taakvelden bestaan uit SSC, P&O, VTH en Maatschappelijke Dienstverlening. Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 4.959.195,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 859.571	€ 295
Vreemd vermogen	€ 6.254.624	€ 14.610.973

Exploitatieresultaat 2021 -/- € 149.699

Ontwikkelingen

De toekomst van de Samenwerking tussen de Kempengemeenten is al enige jaren onderwerp van gesprek. Omdat de bewegingen die gemeenten willen maken op het gebied van samenwerking tot op heden verschillend waren is er vanuit de directie GRSK een intensief traject gestart om gemeenten op een lijn te krijgen ten aanzien van de toekomst voor de GRSK. Dit traject lijkt te resulteren in een andere focus binnen de samenwerking, namelijk die van autonome gemeenten en regie op gegevens. Door deze focus uit te werken binnen de GRSK ontstaat de mogelijkheid om de taken en bevoegdheden die belegd zijn binnen de GRSK opnieuw te verbinden met gemeenten. Hierdoor ontstaat een veranderingsopgave voor zowel de gemeenten als voor de GRSK. Deze zal een uitwerking moeten krijgen in de zin van personeel, financiën, juridisch, organisatorisch enzovoorts.

Risico's

Risico's op organisatieniveau

De Kempengemeenten hebben een strategische oriëntatie op de regionale samenwerking in gang gezet, welke een vervolg krijgt in de komende jaren. Daardoor is er op dit moment onzekerheid over de ontwikkeling van de samenwerking, die ook voor de GRSK-onzekerheden en risico's met zich brengt. Dat geldt ook voor de formatiewijzigingen. Daarbij is het op voorhand niet zeker dat de maatregelen die nu genomen worden later passen in de vorm van samenwerking waarvoor gemeenten uiteindelijk gaan kiezen. Het risico is het mogelijk ontstaan van frictiekosten bij aanpassing van het samenwerkingsverband.

Afdeling Staf en afdeling personeel en Organisatie

Bij deze afdelingen zijn geen bijzondere risico's vastgesteld die met de activiteiten van deze afdeling verband houden.

Afdeling SSC

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening

De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet).

<i>Afdeling VTH</i> De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog niet bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid. Verder werd de afdeling VTH met onverwachte vraag naar dienstverlening door de Stichting Groen Kempenland.														
9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Kempenplus														
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Algemeen bestuur: Wethouder														
Vestigingsplaats Bladel														
Doelstelling Het Participatiebedrijf heeft tot doel het behartigen van het gemeenschappelijk en afzonderlijk belang van de deelnemende gemeenten en de colleges op het gebied van de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening.														
Relatie Participatiebedrijf KempenPlus is per 1 juli 2019 ontstaan uit het sociale werkbedrijf WVK groep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst de Kempen. KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Participatiewet. De Participatiewet regelt de inkomensvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden maar beoogt zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te leiden naar zo regulier mogelijk werk. KempenPlus draagt bij aan de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers en aan het vinden van een passende baan voor cliënten. Enerzijds door bemiddeling naar de markt, al dan niet met een loonkostensubsidie en anderzijds zelf als werkgever.														
Betrokkenen Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden														
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 3.656.000,--														
Financiële gegevens verbonden partij <table> <tr> <td></td><td>01-01-2021</td><td>31-12-2021</td></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 8.339.000</td><td>€ 8.347.000</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 9.018.000</td><td>€ 7.919.000</td></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat 2021</td><td>€ 121.174</td><td></td></tr> </table>				01-01-2021	31-12-2021	Eigen vermogen	€ 8.339.000	€ 8.347.000	Vreemd vermogen	€ 9.018.000	€ 7.919.000	Exploitatieresultaat 2021	€ 121.174	
	01-01-2021	31-12-2021												
Eigen vermogen	€ 8.339.000	€ 8.347.000												
Vreemd vermogen	€ 9.018.000	€ 7.919.000												
Exploitatieresultaat 2021	€ 121.174													
Ontwikkelingen KempenPlus heeft de aandacht op de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers in 2021 vergroot. Helaas hebben niet alle trainingen door COVID19 plaats kunnen vinden. KempenPlus treedt als werkgever op voor mensen met een zodanige afstand tot de arbeidsmarkt als een baan bij een regulier bedrijf niet mogelijk is. Dat kan een permanente oplossing zijn maar de infrastructuur wordt ook steeds meer ingezet voor een tijdelijke periode als tussenstap naar een werkplek bij een regulier bedrijf. KempenPlus stuurt conform het voornemen in de begroting op de sociale toegevoegde waarde zonder de netto toegevoegde waarde te verwaarlozen. De omzetten liggen in 2021 lager dan geraamd, mede door COVID19. Dit heeft echter niet tot extra bijdragen van de gemeenten geleid omdat onder andere ook de lasten van gesubsidieerde medewerkers aanzienlijk lager zijn. De uitstroom van SW is hoger dan geraamd en de instroom														

van medewerkers met een loonkostensubsidie is lager dan geraamd. Dit laatste wordt mede veroorzaakt door COVID19.

Risico's

- Prijsrisico's.
- Kwantiteits- en kwaliteitsrisico's.
 1. hogere instroom cliënten door marktontwikkelingen (economische recessie) en daardoor hogere uitkeringslasten voor de gemeenten;
 2. afname van het aantal mensen met een SW indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers LKS (loonkostensubsidie) of beschut werk;
 3. arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af; De kans dat het eerste risico (meer cliënten) zich voordoet is door de coronacrisis sterk toegenomen. In de begroting van KempenPlus wordt ervan uitgegaan dat de uitstroom van de SW gecompenseerd wordt door de medewerkers met een loonkostensubsidie of in Beschut Werken. KempenPlus richt zich vooral op het plaatsen van medewerkers op een zo regulier mogelijke baan. Het risico bestaat dat de medewerkers die binnen de infrastructuur werken minder loonwaarde of productiviteit hebben en meer begeleiding nodig hebben.
- Risico's door de ontwikkelingen in de markt. Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:
 1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
 2. Aflopende contracten met de gemeenten;
 3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten;
 4. Meer instromers dan de markt aan kan waardoor de tarieven onder druk staan;
 5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering;
 6. Economische gevolgen van COVID-19;
 7. De fraude kan tot imagoschade leiden waardoor KempenPlus minder interessant wordt als partner.

Privaatrechtelijke verbondenheden

10. Brabant Water N.V.														
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering														
Vestigingsplaats Den Bosch														
Doelstelling Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.														
Betrokkenen Diverse aandeelhouders.														
Financieel belang Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,--														
Financiële gegevens verbonden partij <table> <tr> <td></td><td>01-01-2021</td><td>31-12-2021</td></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>674 mln.</td><td>685 mln.</td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>523 mln.</td><td>534 mln.</td></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat 2021</td><td>10,5 mln.</td><td></td></tr> </table>				01-01-2021	31-12-2021	Eigen vermogen	674 mln.	685 mln.	Vreemd vermogen	523 mln.	534 mln.	Exploitatieresultaat 2021	10,5 mln.	
	01-01-2021	31-12-2021												
Eigen vermogen	674 mln.	685 mln.												
Vreemd vermogen	523 mln.	534 mln.												
Exploitatieresultaat 2021	10,5 mln.													
Risico's Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.														

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Vertegenwoordiging De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Vestigingsplaats Den Haag		
Doelstelling De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Betrokkenen De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.		
Financieel belang Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.		

Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	5.097 mln.	5.062 mln.
Vreemd vermogen	155.262 mln.	143.995 mln.
Exploitatieresultaat 2021	236 mln.	
Risico's		
Het uit te keren dividend.		

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. GRONDBELEID

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het is dus niet leidend maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen.

Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditems, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden. In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 19 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De begroting 2023 is opgesteld met de beleidsuitgangspunten uit de nota grondbeleid. De uitgangspunten in de grondnota vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

Gronden voor woningbouw

Er is veel vraag naar woningen binnen alle kernen van de gemeente en naar grond voor bedrijven voor uitbreiding en nieuw vestiging. Als we kijken naar de ontwikkeling van nieuwe locaties kennen we momenteel een tweedeling. Enerzijds zijn we binnen het bestaand stedelijk gebied druk doende met het faciliteren van initiatiefnemers daar waar het gaat om inbreidings-, transformatie- en herstructureringslocaties. We zien dat deze locaties onvoldoende woningaantallen opleveren om te kunnen voldoen aan de behoefte. We zijn daarom gestart met een onderzoek met een analyse van onze dorpsranden om te beoordelen waar nieuwe uitleglocaties mogelijk zijn. Dit onderzoek is in de afrondende fase. Eind 2022 zal dit onderzoek aan de gemeenteraad worden aangeboden ter vaststelling. Vooruitlopende hierop zijn er inmiddels grondaankopen gedaan voor nieuwe uitbreidingslocaties in de kernen Eersel, Knegsel en Steensel. Voor de kernen Vessem, Duizel en Wintelre zal in 2023 gestart worden met woningbouw in de plannen Koemeersdijk laatste fase, Duizel Noord laatste fase en Postels Huufke. Voor deze kernen zijn we ook bezig met een onderzoek naar mogelijke nieuwe uitleglocaties. In 2023 gaan we ook weer verder met 20 à 25 locaties in de gemeente als het gaat om kleinschalige transformatie en inbreiding. Hierover is de afspraak gemaakt dat we elk half jaar de gemeenteraad bijpraten.

Gronden voor bedrijventerreinen

Alle gronden op Meerheide III, 2e fase, zijn uitgegeven. Dit betekent, dat Eersel momenteel geen direct uitgeefbare bedrijfsgronden meer beschikbaar heeft. Omdat ook alle gronden op het Kempisch Bedrijvenpark uitgegeven c.q. toegezegd zijn, is er door de Kempengemeenten een onderzoek gestart naar de wenselijk- en mogelijkheden voor nieuwe bedrijventerreinen; zowel voor grote kavels van meer dan 5.000 m² (vervolg Kempisch Bedrijven Park) als voor kavels voor zogenaamde lokale MKB van minder dan 5.000 m². De zoeklocaties spreiden zich over het hele grondgebied van de Kempengemeenten uit. Ook Eersel wordt hierin betrokken. Volgens planning wordt dit jaar (2022) het samenwerkingsverband Kempisch Bedrijven Park opgeheven. Een liquidatieplan is in voorbereiding. Met de gemeente Bladel wordt overleg gevoerd over de overdracht van taken, verplichtingen en openbare ruimten betreffende het Kempisch Bedrijven Park.

Het Algemeen Bestuur van het Kempisch Bedrijven Park heeft inmiddels bij de vaststelling van haar jaarrekening 2021 besloten om over te gaan tot een eerste winstuitkering aan de deelnemende gemeenten. Per gemeente is dat € 925.000,--.

Gronden algemene dienst

De gemeente heeft meerdere gronden in beheer, dit betreft onder andere pachtgronden. De pachtgronden worden verpacht aan plaatselijke agrariërs met als doel de gronden agrarisch te benutten. Verder kunnen we deze gronden strategisch inzetten in projecten die een maatschappelijk belang dienen. De verwachting is dat de pachtinkomsten de komende jaren redelijk stabiel blijven, door het besluit van de gemeenteraad om vast te houden aan circa 245 – 250 hectare pachtgrond in eigendom bij de gemeente. De oppervlakte van 245-250 ha. is exclusief circa 25 ha. erfpacht (conform nota grondbeleid).

In oppervlakten uitgedrukt ziet het pachtareaal van de gemeente er per mei 2022 als volgt uit:

- erfpacht landbouwgronden, 25.63.75 hectare, 4 overeenkomsten.
- meerjarige pacht landbouwgronden, 165.47.50 hectare;
- geliberaliseerde pachtpercelen: 73.84.53 hectare.

Financieel overzicht Bouwgrondexploitatie

Financiële positie

Conform de vastgestelde nota grondbeleid gemeente Eersel dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de jaarrekening (paragraaf grondbeleid) op basis van de IFLO methode zoals vastgelegd in de grondnota.

Vennootschapsbelasting (VpB) voor grondexploitatie

De gemeente Eersel is VpB-plichtig inzake de bouwgrondexploitaties. De aangiftes VpB inzake de bouwgrondexploitatie zijn tot en met 2021 ingediend. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste of ten gunste van de exploitatie. In de begroting wordt geen budget geraamd voor deze verplichting aangezien de VpB berekend wordt over een het positieve resultaat in de bouwgrondexploitatie, waarmee eveneens in de begroting voorzichtigheidshalve geen rekening wordt gehouden.

Bijgevoegde overzichten

In overzicht 1 ziet u het verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht 2 geeft weer:

1. De onderhanden bouwgrondexploitaties
2. Een samenvatting van de boekwaarden en de naar verwachting nog te maken kosten en de naar verwachting te behalen opbrengsten.

Begroting 2023								
Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie <i>overzicht 1</i>								
			(x € 1.000,-)				(x € 1.000,-)	
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SALDO RESERVE PER 1 januari	3.389	2.904	2.444	6.223	7.483	8.814	8.814	8.814
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat, vanaf 2022 geen rentetoevoeging meer)	61	0	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage van Alg.res.								
Mutatie voorziening wegens verliezen	386							
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouw grondexploitatie t-1)	1.470	1.940	3.779	1.260	1.331			
Af: inbreng landbouw grond Koemeer 2e fase	-102	0	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-2.300	-2.400	0	0	0	0	0	0
SALDO RESERVE PER 31 december	2.904	2.444	6.223	7.483	8.814	8.814	8.814	8.814
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouw grondexploitatie	1.940							
Saldo inclusief voorgestelde storting	4.844							
Minimale omvang budfer volgens grondnota	2.500							
Tekort (-) dan wel overschot (+)	2.344							
Voorstel tot afroaming t+1 (afgerond)	2.400							

Overzicht 2:

Samenvatting verloop bouwgrondexploitatie begroting 2023 met doorkijk													Overzicht 2
Complex	Raming 2022					Uitgaven vanaf 1 januari 2023							Resultaat
	Looptijd t/m	Boekwaarde 1-1-2022	Saldo uitg. - inkom.	Resultaat (+ = voordelig)	Boekwaarde 31-12-2022	Verwerving kosten	Bouwrijp. kosten	Overige kosten	Voorber./ onderzoek	Rente	Verkoop- opbrengsten	Beschik- porz.verliezen	vanaf 2023 (+ = voordelig)
Meerheide III	2024	193.756	-5.378.256	3.310.000	-1.874.500	0	643.439	76.698	177.108	-46.269	0	0	1.023.524
Steensel N	2022	464.858	78.045	-542.903	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Duizel NO	2024	1.147.696	374.133	350.000	1.871.828	0	1.227.856	92.956	306.100	51.449	5.118.127	0	1.567.938
Koemeersdijk	2025	2.278.516	306.848	0	2.585.363	0	728.346	67.258	189.833	121.045	2.237.021	1.454.825	0
Rosheuvel II	2022	-138.880	104.064	34.816	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boterbogten	2022	-208.241	143.159	65.082	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poelenloop	2022	-55.364	36.352	19.012	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eersel West	2023	50.437	55.390	0	105.828	40.000	273.000	21.556	9.891	1.925	452.200	0	0
Totaal		3.732.777	-4.280.265	3.236.008	2.688.519	40.000	2.872.641	258.468	682.932	128.150	7.807.348	1.454.825	2.591.462

II. FINANCIËLE BEGROTING

8. Overzicht van baten en lasten

Overzicht baten en lasten 2023	Totaal			Incidenteel			Structureel		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	6.831.987	2.244.881	-4.587.106			0	6.831.987	2.244.881	-4.587.106
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.374.808	244.585	-12.130.223			0	12.374.808	244.585	-12.130.223
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.396.114	189.631	-1.206.483			0	1.396.114	189.631	-1.206.483
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	6.013.599	4.755.751	-1.257.848		1.260.000	1.260.000	6.013.599	3.495.751	-2.517.848
PROGRAMMA 004 Milieu	4.264.932	4.126.384	-138.548			0	4.264.932	4.126.384	-138.548
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.815.907	175.199	-1.640.708			0	1.815.907	175.199	-1.640.708
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	3.715.253	109.321	-3.605.932			0	3.715.253	109.321	-3.605.932
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	2.002.628	126.680	-1.875.948			0	2.002.628	126.680	-1.875.948
PROGRAMMA 008 Economische structuur	717.173	463.074	-254.099			0	717.173	463.074	-254.099
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	1.810.023	228.672	-1.581.351			0	1.810.023	228.672	-1.581.351
Totaal programma's	40.942.424	12.664.178	-28.278.246	0	1.260.000	1.260.000	40.942.424	11.404.178	-29.538.246
Algemene dekkingsmiddelen	1.548.328	37.731.915	36.183.587			0	1.548.328	37.731.915	36.183.587
Overhead	6.010.256	214.606	-5.795.650	-116.902		116.902	6.127.158	214.606	-5.912.552
Heffing VPB	0		0			0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	40.000		-40.000			0	40.000	0	-40.000
Saldo van baten en lasten	48.541.008	50.610.699	2.069.691	-116.902	1.260.000	1.376.902	48.657.910	49.350.699	692.789
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid		25.000	25.000		25.000	25.000	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	160.057		-160.057			0	160.057	0	-160.057
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	1.653.922	375.000	-1.278.922	1.635.000	375.000	-1.260.000	18.922	0	-18.922
PROGRAMMA 004 Milieu	255.388	250.000	-5.388	250.000	250.000	0	5.388	0	-5.388
PROGRAMMA 005 Veiligheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	284.000	160.528	-123.472			0	284.000	160.528	-123.472
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	30.000	44.000	14.000	30.000	30.000	0	0	14.000	14.000
PROGRAMMA 008 Economische structuur			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	0	799.213	799.213			0	0	799.213	799.213
PROGRAMMA 011 Overhead	116.902		-116.902	116.902		-116.902	0	0	0
Sub-totaal mutaties reserves	2.500.269	1.653.741	-846.528	2.031.902	680.000	-1.351.902	468.367	973.741	505.374
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2023	51.041.277	52.264.440	1.223.163	1.915.000	1.940.000	25.000	49.126.277	50.324.440	-1.198.163
waarvan incidentele baten en lasten	1.915.000	1.940.000	25.000						
resteert structureel begrotingssaldo	49.126.277	50.324.440	1.198.163						

Overzicht baten en lasten 2024	Totaal			Incidenteel			Structureel		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	6.792.987	2.209.881	-4.583.106			0	6.792.987	2.209.881	-4.583.106
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.333.419	234.585	-12.098.834			0	12.333.419	234.585	-12.098.834
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.396.114	191.526	-1.204.588			0	1.396.114	191.526	-1.204.588
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	7.203.599	4.755.751	-2.447.848			0	7.203.599	4.755.751	-2.447.848
PROGRAMMA 004 Milieu	4.264.932	4.126.384	-138.548			0	4.264.932	4.126.384	-138.548
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.815.907	175.199	-1.640.708			0	1.815.907	175.199	-1.640.708
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	3.705.253	109.321	-3.595.932			0	3.705.253	109.321	-3.595.932
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	1.995.528	126.680	-1.868.848			0	1.995.528	126.680	-1.868.848
PROGRAMMA 008 Economische structuur	717.173	463.074	-254.099			0	717.173	463.074	-254.099
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	1.856.542	299.356	-1.557.186			0	1.856.542	299.356	-1.557.186
Totaal programma's	42.081.454	12.691.757	-29.389.697	0	0	0	42.081.454	12.691.757	-29.389.697
Algemene dekkingsmiddelen	1.733.777	37.646.925	35.913.148			0	1.733.777	37.646.925	35.913.148
Overhead	5.991.814	208.006	-5.783.808	-40.227		40.227	6.032.041	208.006	-5.824.035
Heffing VPB	0		0			0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	40.000	0	-40.000			0	40.000	0	-40.000
Saldo van baten en lasten	49.847.045	50.546.688	699.643	-40.227	0	40.227	49.887.272	50.546.688	659.416
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	185.057		-185.057			0	185.057	0	-185.057
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	18.922		-18.922			0	18.922	0	-18.922
PROGRAMMA 004 Milieu	255.388	250.000	-5.388	250.000	250.000	0	5.388	0	-5.388
PROGRAMMA 005 Veiligheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	319.000	160.528	-158.472			0	319.000	160.528	-158.472
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	0	799.213	799.213			0	0	799.213	799.213
PROGRAMMA 011 Overhead	40.227		-40.227	40.227		-40.227	0	0	0
Sub-totaal mutaties reserves	818.594	1.209.741	391.147	290.227	250.000	-40.227	528.367	959.741	431.374
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2024	50.665.639	51.756.429	1.090.790	250.000	250.000	0	50.415.639	51.506.429	1.090.790
waarvan incidentele baten en lasten	250.000	250.000	0						
resteert structureel begrotingssaldo	50.415.639	51.506.429	1.090.790						

Overzicht baten en lasten 2025	Totaal			Incidenteel			Structureel		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	6.792.487	2.209.881	-4.582.606			0	6.792.487	2.209.881	-4.582.606
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.333.419	306.585	-12.026.834			0	12.333.419	306.585	-12.026.834
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.396.114	193.469	-1.202.645			0	1.396.114	193.469	-1.202.645
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	8.608.424	6.210.576	-2.397.848			0	8.608.424	6.210.576	-2.397.848
PROGRAMMA 004 Milieu	4.264.932	4.126.384	-138.548			0	4.264.932	4.126.384	-138.548
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.797.747	175.199	-1.622.548			0	1.797.747	175.199	-1.622.548
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	3.724.253	109.321	-3.614.932			0	3.724.253	109.321	-3.614.932
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	1.978.031	111.583	-1.866.448			0	1.978.031	111.583	-1.866.448
PROGRAMMA 008 Economische structuur	717.173	463.074	-254.099			0	717.173	463.074	-254.099
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	1.853.570	303.765	-1.549.805			0	1.853.570	303.765	-1.549.805
Totaal programma's	43.466.150	14.209.837	-29.256.313	0	0	0	43.466.150	14.209.837	-29.256.313
Algemene dekkingsmiddelen	1.923.645	37.780.607	35.856.962			0	1.923.645	37.780.607	35.856.962
Overhead	5.925.578	208.006	-5.717.572			0	5.925.578	208.006	-5.717.572
Heffing VPB	0		0			0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	40.000		-40.000			0	40.000	0	-40.000
Saldo van baten en lasten	51.355.373	52.198.450	843.077	0	0	0	51.355.373	52.198.450	843.077
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	210.057		-210.057			0	210.057	0	-210.057
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	18.922		-18.922			0	18.922	0	-18.922
PROGRAMMA 004 Milieu	5.388		-5.388			0	5.388	0	-5.388
PROGRAMMA 005 Veiligheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	354.000	160.528	-193.472			0	354.000	160.528	-193.472
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten	0	799.213	799.213			0	0	799.213	799.213
PROGRAMMA 011 Overhead	13.493		-13.493			0	13.493	0	-13.493
Sub-totaal mutaties reserves	601.860	959.741	357.881	0	0	0	601.860	959.741	357.881
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2025	51.957.233	53.158.191	1.200.958	0	0	0	51.957.233	53.158.191	1.200.958
waarvan incidentele baten en lasten	0	0	0						
resteert structureel begrotingssaldo	51.957.233	53.158.191	1.200.958						

Overzicht baten en lasten 2026	Totaal			Incidenteel			Structureel		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen	6.794.487	2.209.881	-4.584.606			0	6.794.487	2.209.881	-4.584.606
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.333.419	306.585	-12.026.834			0	12.333.419	306.585	-12.026.834
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	1.396.114	195.460	-1.200.654			0	1.396.114	195.460	-1.200.654
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	7.133.599	4.755.751	-2.377.848			0	7.133.599	4.755.751	-2.377.848
PROGRAMMA 004 Milieu	4.264.932	4.126.384	-138.548			0	4.264.932	4.126.384	-138.548
PROGRAMMA 005 Veiligheid	1.797.747	175.199	-1.622.548			0	1.797.747	175.199	-1.622.548
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	3.715.253	109.321	-3.605.932			0	3.715.253	109.321	-3.605.932
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie	1.978.031	111.583	-1.866.448			0	1.978.031	111.583	-1.866.448
PROGRAMMA 008 Economische structuur	717.173	463.074	-254.099			0	717.173	463.074	-254.099
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie	1.890.459	301.145	-1.589.314			0	1.890.459	301.145	-1.589.314
Totaal programma's	42.021.214	12.754.383	-29.266.831	0	0	0	42.021.214	12.754.383	-29.266.831
Algemene dekkingsmiddelen	2.048.662	35.088.616	33.039.954			0	2.048.662	35.088.616	33.039.954
Overhead	5.864.320	208.006	-5.656.314	-26.493		26.493	5.890.813	208.006	-5.682.807
Heffing VPB	0		0			0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	40.000		-40.000			0	40.000	0	-40.000
Saldo van baten en lasten	49.974.196	48.051.005	-1.923.191	-26.493	0	26.493	50.000.689	48.051.005	-1.949.684
Toevoeging en onttrekking reserves per programma									
PROGRAMMA 000 Sociale voorzieningen			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 001 Maatsch. dienstverl. en gezondheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 002 Onderwijs en educatie	235.057		-235.057			0	235.057	0	-235.057
PROGRAMMA 003 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	18.922		-18.922			0	18.922	0	-18.922
PROGRAMMA 004 Milieu	5.388		-5.388			0	5.388	0	-5.388
PROGRAMMA 005 Veiligheid			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 006 Verkeer en vervoer	389.000	160.528	-228.472			0	389.000	160.528	-228.472
PROGRAMMA 007 Cultuur, sport en recreatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 008 Economische structuur			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 009 Bestuur en organisatie			0			0	0	0	0
PROGRAMMA 010 Algemene baten en lasten		799.213	799.213			0	0	799.213	799.213
PROGRAMMA 011 Overhead	26.493		-26.493	26.493		-26.493	0	0	0
Sub-totaal mutaties reserves	674.860	959.741	284.881	26.493	0	-26.493	648.367	959.741	311.374
Totaal geraamd resultaat primitieve begroting 2026	50.649.056	49.010.746	-1.638.310	0	0	0	50.649.056	49.010.746	-1.638.310
waarvan incidentele baten en lasten	0	0	0						
resteert structureel begrotingssaldo	50.649.056	49.010.746	-1.638.310						

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanaf begrotingsjaar 2014 is het wijzigingsbesluit BBV (d.d. 25 juni 2013) van toepassing waarbij onder meer artikel 19.3 lid c is aangepast. Deze aanpassing betekent dat het verplicht is gesteld om per programma de incidentele baten en lasten in beeld te brengen. De belangrijkste posten dienen ten minste te worden gespecificeerd en de overige posten kunnen ook als totaalbedrag worden opgenomen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht.

INCIDENTELE BATEN

Overzicht meerjarige incidentele lasten en baten										
Progr.	omschrijving	Mutatie reserves	Lasten 2023	Baten 2023	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026
1	Beschikking over algemene reserve ten behoeve van preventieakkoord	ja		25.000						
3	Storting in br compensatie landbouwgronden	ja	375.000							
3	Beschikking over Algemene reserve ten behoeve van stroting in br compensatie landbouwgronden	ja		375.000						
	Winstneming bouwgrondexploitatie			1.260.000						
3	Storting in bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie	ja	1.260.000							
4	Storting in bestemmingsreserve duurzaamheid	ja	250.000		250.000					
4	Beschikking over algemene reserve ten behoeve van storting in br duurzaamheid	ja		250.000		250.000				
7	Storting in br kunstfonds	ja	30.000							
7	Beschikking over algemene reserve ten behoeve van storting in br kunstfonds	ja		30.000						
11	Incidentele baten GRSK / Kempenplus		-116.902		-40.227				-26.493	
11	Storting in algemene reserve, incidentele baten GRSK/ Kempenplus	ja	116.902		40.227				26.493	
	Totaal		1.915.000	1.940.000	250.000	250.000	0	0	0	0
	Lasten			-1.915.000		-250.000		0		0
	Saldo			25.000		0		0		0

Programma 1

Onttrekking aan de algemene reserve

Deze beschikking ad € 25.000,-- in 2023 is ter dekking van de lasten van het preventieakkoord. Dit Kempenbrede akkoord heeft als doel de gezondheid van inwoners van de Kempen te bevorderen.

Programma 3

Compensatie landbouwgronden

Doordat project Vogelakkers (inzaaien akkers ten behoeve van biodiversiteit) structureel wordt uitgevoerd is hiervoor ca. 5 hectare landbouwgrond ingezet. Ter compensatie hiervan wordt € 375.000,-- gestort in de bestemmingsreserve landbouwgronden om het areaal landbouwgronden weer op peil te kunnen brengen. (ten laste van algemene reserve).

Bouwgrondexploitatie

Conform de POC-methode (percentage of completion) wordt binnen de gesloten exploitatie van de bouwgrondexploitatie winst genomen. Deze winst van de bouwgrondexploitatie wordt geraamd op € 1.260.000,-- positief (zie ook de storting). Dit resultaat wordt aangemerkt als incidentele bate en wordt gestort in de algemene reserve bouwgrondexploitatie.

Programma 4

Onttrekking algemene reserve ten behoeve van storting bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds.

Conform raadsbesluit van 25 augustus 2020 wordt voor de jaren 2021 tot en met 2024 € 250.000,-- per jaar vanuit de algemene reserve toegevoegd aan de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds ten behoeve van duurzaamheidsprojecten.

Programma 7

Storting in bestemmingsreserve Kunstfonds

Ten laste van de algemene reserve wordt € 30.000,-- gestort in de bestemmingsreserve kunstfonds om in de toekomst kunstprojecten uit te kunnen dekken.

Programma 11Samenwerking Kempengemeenten en Kempenplus

Conform de begrotingen 2023 van Kempenplus en GRSK zijn er incidentele negatieve lasten (nagenoeg geheel veroorzaakt door onderuitputting kapitaallasten GRSK). Deze negatieve lasten worden gestort in de algemene reserve vrij besteedbaar.

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves

Vanaf begrotingsjaar 2014 is het wijzigingsbesluit BBV (d.d. 25 juni 2013) van toepassing waarbij onder meer artikel 19.3 uitgebreid met lid d. Deze uitbreiding betekent dat er een overzicht verplicht is gesteld om de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in beeld te brengen. Hierdoor wordt het inzichtelijker gemaakt om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht.

BATEN: STRUCTURELE BESCHIKKINGEN OVER RESERVES (€ 973.741,--)

Programma 6

Onttrekking aan de reserve "Rehabilitatie wegen" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De onttrekking wegens kapitaallasten wordt voor 2023 geraamd op € 160.528,--.

Programma 7

Onttrekking aan de bestemmingsreserve "Kunstfonds"

De beschikking over deze reserve ten behoeve van kunstproject Landart wordt geraamd op € 14.000,-- voor 2023.

Programma 10

Onttrekking aan de bestemmingsreserve "kapitaaldeckingsreserve" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De beschikking over deze reserve wordt voor 2023 geraamd op € 799.213,-- per jaar en heeft volledig betrekking op de dekking van de structurele kapitaallasten welke voortvloeien uit het toepassen van de bruto-methode.

LASTEN: STRUCTURELE TOEVOEGINGEN AAN RESERVES (€ 468.367,--)

Programma 2

Toevoeging aan de bestemmingsreserve "Decentralisatie onderwijs" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De storting 2023 in deze bestemmingsreserve wordt geraamd op € 160.057,-- . Via deze reserve worden de verschillen tussen de kapitaallasten op grond van het vastgesteld Integraal Huisvestingsplan én de kapitaallasten van de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaren vastgesteld budget verrekend.

Programma 3

Storting in de bestemmingsreserve "Egalisatie bebossing"

De storting in deze reserve wordt voor 2023 geraamd op € 8.922,-- per jaar. Het geraamde positieve exploitatiesaldo van het beheer van bossen en natuurterreinen wordt toegevoegd aan deze reserve.

Storting in de bestemmingsreserve "bovenwijkse voorzieningen"

Vanuit de anterieure overeenkomsten wordt de geraamde baten voor bovenwijkse voorzieningen gestort in de bestemmingsreserve "bovenwijkse voorzieningen".

Programma 4

Zoals met uw raad is gecommuniceerd in de 1^e bestuursrapportage 2019 wordt in 2023 40% van de geraamde SDE subsidie gestort in de bestemmingsreserve SDE subsidie. Dit bedrag wordt begroot op € 5.388,--.

Programma 6

Toevoeging aan de reserve "Rehabilitatie wegen" (gerelateerd aan kapitaallasten)

De storting in deze reserve wordt voor 2023 geraamd op € 284.000,-- en neemt vanaf het jaar 2024 toe met € 35.000,-- per jaar.

FINANCIËLE POSITIE

2. Financiële positie

Deze uiteenzetting van de financiële positie gaat in op het begrotingsbeleid, de arbeidskosten, de investeringen, het verloop van de reserves en de meerjarenraming.

2.1 Begrotingsbeleid

2.1.1 Uitgangspunten

De begroting 2023 is opgesteld op basis van bestaand beleid, waaronder wordt verstaan het beleid van de door uw raad genomen beslissingen volgens de begroting 2022-2025 en de vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met 5 juli 2022.

Daarnaast hebben ook de jaarrekeningcijfers 2021 en de op 5 juli 2022 behandelde voorjaarsnota 2023-2026 (inclusief de raadsinformatiebrief "Financiële gevolgen meicirculaire 2022", allen eveneens als basis gediend voor de samenstelling van de begroting 2023-2026.

Ons college heeft met name hetgeen is besproken tijdens de raadsvergadering van 5 juli 2022 (behandeling van de voorjaarsnota 2023-2026) vertaald in de voorliggende begroting 2023-2026.

Verder is rekening gehouden met de volgende basisgegevens (conform de uitgangspunten van de voorjaarsnota 2023-2026):

Raming aantal inwoners per 1-1-2023	:	20.050
Raming aantal woonruimten per 1-1-2023	:	9.124
Salarisstijging personeelskosten	:	4,52% (0,32% bijstelling 2022 + 0,5% periodieke verhogingen en geraamde ontwikkeling cao/pensioenpremie in 2023: 3,7%)
Prijsstijging	:	2,00% (t.o.v. prijspeil 2022)
Rente financieringstekort	:	1,25%
Rente investeringsprogramma	:	1,25%
Rente eigen financieringsmiddelen	:	0,00%

Dit hoofdstuk gaat nader in op de wijzigingen die zich hebben voorgedaan nadat de begroting 2022-2025 is vastgesteld en die van invloed zijn geweest op de jaarschijf 2023 en de jaren 2024 tot en met 2026. Een aantal van deze wijzigingen is al door de raad op 5 juli 2022 behandeld bij de voorjaarsnota 2023-2026 en bij (structurele) begrotingswijzigingen 2022.

Hierdoor wordt de ontwikkeling geschetst van het saldo 2023 en de gevolgen voor de meerjarenramingen, inclusief een korte weergave van de cijfers uit de voorjaarsnota 2023-2026 (inclusief bovengenoemde raadsinformatiebrief).

2.1.2 Voorjaarsnota en begrotingsproces 2023-2026

In de voorjaarsnota 2023-2026 bedragen de afgeronde begrotingssaldi ná de a, b en voorgestelde c-prioriteiten afgerond voor het jaar 2023 -/- € 32.000,-- en voor het jaar 2026 -/- € 2.319.000,--. Op 16 juni 2022 zijn middels een raadsinformatiebrief de financiële mutaties weergegeven over de gevolgen van de meicirculaire 2022.

De begrotingssaldi ná deze bijstelling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldi conform voorjaarsnota 2023-2026 ná a, b en voorgestelde c-prioriteiten (zie blz. 12 VJN 2023-2026).	-32.080	-513.226	-1.028.259	-2.319.299
Netto-effect meicirculaire 2022 (conform raadsinformatiebrief 16-6-2022)	1.426.931	1.778.636	2.409.937	920.791
Geactualiseerd saldi 2023-2026 (incl. meicirculaire 2022)	1.394.851	1.265.410	1.381.678	-1.398.508

Vervolgens heeft de gemeenteraad op 5 juli 2022 de voorjaarsnota 2023-2026 behandeld. Deze richtinggevende voorjaarsnota 2023-2026 heeft het college vervolgens vertaald in de voorliggende begroting 2023-2026.

2.1.3 Samenstelling begroting 2023-2026

De saldi uit voorgaande tabel in paragraaf 2.1.2 zijn tijdens het begrotingsproces gedaald.

Volledigheidshalve wordt hierbij aangetekend dat de exploitatiesaldi uit de voorjaarsnota 2023-2026 waren gebaseerd op een *doorkijk op hoofdlijnen* en de begrotingssaldi 2023-2026 vormen een uitkomst van de *totale* begroting 2023-2026.

Uit het volgende overzicht blijken de verschillen per jaar tussen het geactualiseerd beeld (paragraaf 2.1.2 en de volledige begrotingscijfers 2023-2026:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Geactualiseerd beeld voorjaarsnota (incl. ontwikkelingen, gevolgen meicirculaire 2022)	1.394.851	1.265.410	1.381.678	-1.398.508
Uitkomst exploitatiebegroting 2023-2026	1.223.163	1.090.790	1.200.958	-1.638.310
Verschillen voorjaarsnota (incl. coalitieakkoord)/uitkomst exploitatiebegroting	-171.688	-174.620	-180.720	-239.802

Deze verschillen zijn het saldo van diverse positieve en negatieve effecten vanuit het begrotingsproces. Enkele belangrijke mee- en tegenvallers voor de eerste en de laatste jaarschijf worden in de volgende tabel weergegeven, waaruit tevens blijkt of er sprake is van een incidenteel of structureel effect. Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat onderstaande belangrijke mutaties dus *niet* waren verwerkt in de cijfers van de voorjaarsnota 2023-2026, maar wél verwerkt zijn in de voorliggende begroting 2023-2026.

Omschrijving	2023	2026
Positieve effecten:		
OZB areaal uitbreiding	40.000	40.000
Bijstelling bouwleges	32.000	82.000
Bijstelling leges reisdocumenten	29.000	24.000
Bijstelling subsidie Kempenmuseum*	17.000	
Lagere kapitaallasten zwembad	10.000	23.000
Subtotaal positieve effecten	128.000	169.000
Negatieve effecten:		
Schrappen geraamde OZB verhoging 2023 van 1,5%	-60.000	-60.000
Hogere geraamde lasten leerlingenvervoer	-89.000	-89.000
Budget voor integratie wethouder	0	-30.000
Bijstelling subsidie Kempenmuseum*		-38.000
Hogere storting onderhoudsvoorziening gebouwen	-57.000	-57.000
Indexatie budgetten wegen	-30.000	-30.000
Diverse: hogere indexering budgetten / kleine mutaties	-64.000	-104.000
Subtotaal negatieve effecten	-283.000	-408.000
Totaal saldo negatieve effecten uit het begrotingsproces 2023-2026	-172.000	-239.000

*In het raadsvoorstel Kempenmuseum wat in mei 2022 in de raad is besproken is rekening gehouden met een € 80.500,- structureel. In de voorjaarsnota 2023-2026 was rekening gehouden met een aflopende subsidie. Deze correctie wordt hier nu nog doorgevoerd.

Voor een nadere detaillering wordt op deze plaats ook verwezen naar de analyse van de belangrijkste financiële afwijkingen 2023 ten opzichte van ramingen 2022 per productgroep (zie het onderdeel "Wat mag het kosten" bij ieder programma).

Zoals al in de inleiding is aangegeven zien de totale inkomsten en uitgaven (inclusief de stelposten) en de saldi voor de periode 2023-2026 er als volgt uit:

	2023	2024	2025	2026
Inkomsten	52.264.440	51.756.429	53.158.191	49.010.746
Uitgaven	51.041.277	50.665.639	51.957.233	50.649.056
Exploitatiesaldi	+1.223.163	+1.090.790	+1.200.958	-1.638.310
Waarvan incidenteel	25.000	-	-	-
Structurele saldi	+1.198.163	+1.090.790	+1.200.958	-1.638.310

2.1.4 Incidentele toevoeging exploitatiesaldo 2023 aan de algemene reserve

Het begrotingsoverschot voor 2023 bedraagt € 1.223.163,-- en is, evenals voorgaande jaren, toegevoegd aan de algemene reserve.

2.1.5 Verschillenanalyse programmabegroting 2023/2022

De belangrijkste verschillen tussen de voorliggende ontwerpbegroting 2023 en de begroting 2022 (per productgroep), worden per programma aangegeven bij het onderdeel "Wat mag het kosten" (zie exploitatieoverzicht met toelichting verschillen).

2.2 Arbeidskosten

Formatie

Bij de berekening van de arbeidskosten is voor de begroting 2023 uitgegaan van een reguliere formatie van 99,56 fte (exclusief college en exclusief voorgestelde capaciteitsuitbreiding in de raad van september jl.). Deze arbeidskosten zijn ook meegenomen in de kostenverdeling of rechtstreeks geraamd op de functionele begrotingspost c.q. productgroep dan wel geraamd in het nieuwe programma "Overheadkosten".

Voorziening wachtgelden ex-wethouders/Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders

Met betrekking tot de wachtgeldverplichtingen (voormalige) wethouders is - op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - een voorziening aanwezig. Bij de jaarrekening wordt telkens door de accountant getoetst of het volume van deze voorziening toereikend is om aan de (toekomstige) verplichtingen te voldoen (conform BBV-voorschriften) en indien nodig wordt de voorziening hierop aangepast.

2.3 Investerings

De gemeente is een inkomensbestedende organisatie. Dit komt ook tot uitdrukking in de vele investeringen die door de gemeente worden gedaan. Deze investeringen zijn bij de totstandkoming van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2004 gesplitst in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Investerings met een economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn of waar de gemeente inkomsten mee kan genereren (bijvoorbeeld rioolheffing). Indien een investering niet voldoet aan bovenstaande criteria dan betreft het een investering met een maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen).

Ten aanzien van de activering van investeringen met een economisch nut werd in 2004 in het Besluit Begroting en Verantwoording BBV aangegeven dat deze geactiveerd moeten worden. De andere investeringen mochten geactiveerd worden. Door deze vrijheid om wel of niet te activeren bestaan er inmiddels grote verschillen in de wijze waarop gemeenten hiermee omgaan. Vanaf begrotingsjaar 2017 zijn de artikelen 59 en 64 gewijzigd, zodat investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, beide moeten worden geactiveerd (en over de verwachte toekomstige gebruiksduur dienen te worden afgeschreven). De enige uitzondering op het verplicht activeren zijn kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde, die niet mogen worden geactiveerd (artikel 59, lid 2).

Tevens is er in het nieuwe BBV (vanaf begroting 2017) ook bepaald dat de bijdragen van derden verplicht in mindering moeten worden gebracht op de bruto-investering.

In de "Financiële verordening gemeente Eersel" is als uitgangspunt vastgelegd dat op investeringen groter dan € 25.000,-- wordt afgeschreven.

Kredietvotingen

Met het vaststellen van de programmabegroting autoriseert de raad het college tot het doen van uitgaven per programma tot de bedragen van het 'overzicht van baten en lasten' (zie paragraaf 1 van de financiële begroting). In de programma's zijn ook de investeringsplannen voor het begrotingsjaar 2022 opgenomen, welke voor meerdere jaren lasten met zich mee kunnen brengen. Door het vaststellen van de begroting 2022-2025 worden - evenals voorgaande jaren - ook de investeringsplannen voor het begrotingsjaar geautoriseerd.

2.4 Reserves en voorzieningen

Bij de berekening van de stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2023 is uitgegaan van de rekeningcijfers 2021, vermeerderd c.q. verminderd met geraamde mutaties in het jaar 2022 op grond van door uw raad genomen besluiten. Vervolgens is rekening gehouden met de voorgestelde dekkingsmaatregelen zoals opgenomen in de voorliggende begroting 2023-2026 c.q. meerjarig investeringsprogramma 2023-2026.

Verder is rekening gehouden met wat ter zake in de voorjaarsnota 2023-2026 is verwoord.

Reserves

De reserves kunnen worden verdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves. De totale reservepositie van de gemeente Eersel is per 1 januari 2023 als volgt geraamd:

Algemene reserves:

- algemene reserve	15.350.240	
- algemene bedrijfsreserve (bouwgrondexploitatie)	6.222.508	
- bovenwijkse voorzieningen	<u>284.525</u>	
		21.857.272
Bestemmingsreserves		<u>26.865.000</u>
Totaal reserves per 1-1-2023		48.722.272

Hieronder wordt specifiek ingegaan op de mutaties in de algemene reserve in de planperiode 2022-2026. Deze zijn van belang zijn om een beeld te krijgen van de financiële positie van de gemeente.

Algemene reserve

Met betrekking tot de reservepositie kan worden opgemerkt dat de algemene reserve per 1 januari 2027 wordt geraamd op afgerond € 5,0 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met meerjarig-investeringsprogramma (MIP) 2023-2026. Met geraamde resultaten vanaf 2022 wordt geen rekening gehouden. De algemene reserve is van belang voor de bepaling van het weerstandsvermogen. Gezien de risico's die we als gemeente lopen wordt jaarlijks rekening gehouden met een minimale buffer voor de algemene reserve. Bij de berekening van het beschikbare bedrag voor het MIP 2023-2026 in de voorjaarsnota 2023-2026 is rekening gehouden met de vastgestelde minimale buffer van € 4,5 miljoen,-- (inclusief € 1.000.000,-- buffer voor prijsstijgingen lopende kredieten).

In onderstaand overzicht is het verloop van *de vrij besteedbare algemene reserve* weergegeven. Het overzicht is opgesteld op basis van de jaarrekening 2021, de begroting 2022 en de voorliggende begroting 2023-2026.

Daarnaast zijn in het overzicht verwerkt:

- de onttrekkingen en stortingen op basis van de begroting 2022 en raadsbesluiten;
- de onttrekkingen en stortingen welke - mede op grond van voorjaarsnota en het coalitieakkoord - worden voorgesteld ten behoeve van de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026 (inclusief eenmalige investeringen 2023-2026 zoals opgenomen in het investeringsprogramma 2023-2026).

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo per 1-1-2022:(incl. resultaatbestemming 2021)	27.573.550	15.350.240	6.902.142	6.128.369	5.409.862
<u>Begroting 2022 / raadsbesluiten</u>					
<i>Onttrekkingen (investerings)</i>					
- Nog uit te geven restantkredieten tot en met besluiten 5 juli 2022	-12.455.116				
<i>Mutaties overige</i>	231.806				
	15.350.240	15.350.240	6.902.142	6.128.369	5.409.862
<u>Begroting 2023</u>					
<i>Onttrekkingen (investerings)</i>					
Sociale voorzieningen					
- Geen					
Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid					
- Geen					
Onderwijs en educatie					
- Geen					
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting					
- Omgevingsvisie 3.0		-120.000			
- Plan bos en boom excl. restwaarde grond		-130.000	-111.000	-111.000	-112.000
- Plan bos en boom restwaarde grond		-72.000	-141.000	-141.000	-168.000
- Visie Akkers van Eersel		-50.000			
Milieu					
Geen					
Veiligheid					
- Geen					
Verkeer en vervoer					
- Vervangen verharding Broekstraat		-150.000			
Herinrichting Carquefouplein		-531.000			
Vervangen verharding Willibrordusstraat		-221.000			
Rehabilitatie Hoogeloonsedijk			-126.000		
Rehabilitatie fietspad Zandstraat (ged.Run-Nedermolen)			-75.000		
Reconstructie Magrietlaan Wintelre			-50.000		
Steensel weer één dorp 3 ^e fase (Eindhovenseweg)				-457.000	
Rehabilitatie Mzik (zijstraat Domineespad)				-23.000	
Reconstructie Busvelden/Driehuizen					-188.000
Cultuur, sport en recreatie					
- Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden		-30.000			
- Nieuw zwembad		-6.060.000			
Economische structuur					
- Projecten vrijetijdseconomie		- 196.000	-61.000		
- Innovatie		-75.000			
Bestuur en organisatie					
- Uitvoering coalitieakkoord		-250.000			
Overheadkosten					
- Geen					
<i>Onttrekkingen (exploitatie)</i>					
Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid					
- Preventieakkoord jeugd (2 ^e berap 2021)		-25.000			
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting					
- Storting in bestemmingsreserve compensatie landbouwgronden (Vogelakkers)		-375.000			

	2022	2023	2024	2025	2026
Milieu					
- Storting in duurzaamheidsfonds		-250.000	-250.000		
Cultuur, sport en recreatie					
- Storting in kunstfonds		-30.000			
Overheadkosten					
- Incidenteel bijdrage SK		28.902	40.227	13.493	26.493
- Incidenteel bijdrage Kempenplus		88.000			
Saldo per 31-12	15.350.240	6.902.142	6.128.369	5.409.862	4.968.355

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

Bij de bouwgrondexploitatie is sprake van een afzonderlijke algemene reserve, welke ultimo 2023 wordt geraamd op € 4.945.437,-- (excl. begroot resultaat 2023 en voorstel tot afoming bij jaarrekening 2022). Voor het meerjarig verloop van de algemene reserve bouwgrondexploitatie wordt op deze plaats verwezen naar paragraaf 7: Grondbeleid.

2.5 Geprognosticeerde balans

In het gewijzigde BBV wordt vanaf begrotingsjaar 2017 een meerjarig geprognosticeerde balans voorgeschreven. Deze balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. In de balans is rekening gehouden met de geplande investeringen uit het meerjarig investeringsprogramma 2023-2026.

ACTIVA

BALANS	per 1 januari 2022	per 31 december 2022	per 31 december 2023	per 31 december 2024	per 31 december 2025	per 31 december 2026
Vaste activa	52.023.912	71.244.119	77.943.167	81.683.571	90.516.362	90.879.048
Vlottende activa (voorraad bouwgronden)	1.735.049	1.233.695	1.029.879	417.013	0	0
Totaal activa	53.758.961	72.477.814	78.973.046	82.100.584	90.516.362	90.879.048
Financieringstekort/overschot	27.609.683	2.692.777	-10.065.353	-14.890.475	-24.252.782	-27.229.795
Totaal generaal	81.368.644	75.170.591	68.907.693	67.210.109	66.263.580	63.649.253

PASSIVA

BALANS	per 1 januari 2022	per 31 december 2022	per 31 december 2023	per 31 december 2024	per 31 december 2025	per 31 december 2026
<u>Eigen vermogen</u>						
1. Reserves:						
* Algemene reserves	31.594.165	21.857.272	15.618.337	16.176.026	15.457.519	15.016.012
* Bestemmingsreserves	20.928.665	26.865.000	26.702.626	26.346.814	25.972.563	25.661.874
	52.522.830	48.722.272	42.320.963	42.522.840	41.430.082	40.677.886
<u>Vreemd vermogen</u>						
2. Voorzieningen	20.945.814	19.354.986	20.300.063	19.207.269	20.160.165	19.104.701
3. Langlopende schulden:						
* Onderhandse leningen	7.900.000	7.093.333	6.286.667	5.480.000	4.673.333	3.866.666
	7.900.000	7.093.333	6.286.667	5.480.000	4.673.333	3.866.666
Totaal vaste financierings- middelen	81.368.644	75.170.591	68.907.693	67.210.109	66.263.580	63.649.253
Totaal generaal	81.368.644	75.170.591	68.907.693	67.210.109	66.263.580	63.649.253

3. Meerjaren investeringsprogramma 2023-2026

Het meerjareninvesteringsprogramma 2023-2026 is enerzijds gebaseerd op het concept, zoals dat bij de behandeling van de voorjaarsnota 2023-2026 op 5 juli 2022 is besproken in de gemeenteraad, en anderzijds heeft ook het coalitieakkoord 2022-2026 als uitgangspunt gediend (zie ook de toelichting in paragraaf 2.3 van het hoofdstuk de “Financiële begroting”).

Programma	Vervanging (V)/ Nieuw (N)	Omschrijving	Uitgaven per jaar x € 1.000				Totale uitgaven x € 1.000	Totale inkomsten x € 1.000	waarvan dekking AR	Afschr. termijn	Netto lasten (kapitaal- en exploitatiekosten)				Alg. res. 2023 x € 1.000
			2023	2024	2025	2026					2023	2024	2025	2026	
3	N	Omgevingsvisie 3.0	120				120	120	120	1					120
3	N	Plan Bos & Boom - excl. grond (incl. bijbehorende exploitatiekosten)	232	206	206	215	859	859	463	15					129
3	N	Plan Bos & Boom - grond (incl. bijbehorende exploitatiekosten)	946	442	442	504	2.334	2.044	522	0	1.465	2.146	2.826	3.611	72
3	N	Omgevingsplan				200	200			5				41.250	
3	N	Anticiperende verwervingen (cfm nota grondbeleid)	2.000				2.000	2.000		0					
3	N	Vorbereidingskosten nieuwe grondexploitaties	50				50	50		0					
3	N	Visie Akkers van Eersel	50				50	50	50	1					50
3	N	Afvalbakken en elektrische auto voor honden uitlaatroutes	115				115			8	15.094	15.633	15.453	15.273	
4	N	Renovatie drukriolering	356	386	284	0	1.026	1.025	0	15					
4	V	Rioolvervanging Smitseind	50	525	0	0	575	575	0	60					
4	V	Vervangen hoofdgemalen	64	18	35	0	117	117	0	15					
4	N	Klimaatadaptatie Haagdoorn	0	0	75	750	825	825	0	60					
4	N	Aanleg waterberging nabij St. Willibrordus. Eersel	135				135	135							
4	N	Energiereductie & zon-op-dak	168	168			336	336		1					
4	N	Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen	162	192	671	40	1.065	1.065	0	div.					
4	N	Steensel weer één dorp 3e fase (Eindhoveneweg) RIOOL	0	0	1.380	0	1.380	1.380		60					
4	N	reconstructie Kerkstraat (Carguefouplein-Hoolstraat) RIOOL	360	0	0	0	360	360		60					
4	N	Herinrichting Carquefouplein RIOOL	144	0	0	0	144	144		60	0	0	0	0	
4	N	Aanleg geluidswal Oeyenbos	40	150	150	150	490			60	917	4.597	8.932	13.237	
4	N	Aanleg geluidswal Oeyenbos (grondaankoop)	56				56			0	350	700	700	700	
4	N	Reconstructie Den Heuvel, Knegsel, RIOOL	50	433			483	483		60					
4	N	Rehabilitatie kuilenhurk-De Hoefseweg RIOOL	120	130			250	250		60					

Programma	Vervanging (V)/ Nieuw (N)	Omschrijving	Uitgaven per jaar x € 1.000				Totale uitgaven x € 1.000	Totale inkomsten x € 1.000	waarvan dekking AR	Afschr. termijn	Netto lasten (kapitaal- en exploitatiekosten)				Alg. res. 2023 x € 1.000
			2023	2024	2025	2026					2023	2024	2025	2026	
6	V	Vervangen verharding Broekstraat	450	0	0	0	450	450	150	60	0	0	0	0	150
6	N	Aanleg looproute voor mensen met een beperking op de Markt en Hint. In combinatie met groot onderhoud	0	667	0	0	667	322	0	40	0	10.781	12.830	12.722	
6	N	Vervangen verharding/reconstructie Schadevijkstraat	1.346	0	0	0	1.346	1.346	0	25					
6	N	Steensel weer één dorp 3e fase (Eindhovenseweg) WEGEN	0	0	1.060	0	1.060	1.060	457	25					
6	N	rehabilitatie Lage Heide (ged. Stokkelen - Boevenheuvel)	360	0	0	0	360	360	0	60					
6	N	rehabilitatie Muzik (zijstraat Domineespad)	0	0	68	0	68	68	23	60	0	0	0	0	
6	N	rehabilitatie ing. van Meelweg (gedeeltelijk)	0	0	135	0	135	135		60					
6	N	rehabilitatie Hoogeloonsedijk	0	390	0	0	390	390	126	60	0	0	0	0	
6	N	rehabilitatie Biemeren	0	0	1.050	0	1.050	1.050	0	60					
6	N	rehabilitatie fietspad Zandstraat (ged Run-Nedermolen)	0	150	0	0	150	150	75	60	0	0	0	0	
6	N	rehabilitatie Hazenstraat (buiten bebouwde kom)	0	0	600	0	600	600		60					
6	N	reconstructie Kerkstraat (Carguefouplein-Hoolstraat) WEGEN	240	0	0	0	240	240	0	60					
6	N	Herinrichting Carquefouplein WEGEN	704	0	0	0	704	704	531	25	0	0	0	0	531
6	N	Rehabilitatie kuilenhurk-De Hoefseweg WEGEN		837			837	837		60					
6	N	Verkeersveiligheidsplan	45	0	0	0	45	0	0	25	2.081	2.340	2.318	2.295	
6	V	Vervanging materieel buitendienst (gladheidsbestr.)	0	33	0	0	33	0	0	7	0	4.920	5.068	5.009	
6	N	Fietsvoorziening Buivensedreef Kneegsel	0	0	910	0	910	210	0	25	0	0	32.375	36.400	
6	N	Fietsviaduct Haagdoorn-Meerheide	0	0	2.400	0	2.400	1.250		25	0	0	53.188	59.800	
6	V	Vervangen verharding Willibrordusstraat, Wintelre	566	0	0	0	566	566	221	60	0	0	0	0	221
6	N	Rode fietsstroken Rouwen	575	0	0	0	575	177	0	25	18.408	20.696	20.497	20.298	
6	N	Rode fietsstroken Dalemsedijk	0	105	0	0	105	31	0	25	0	3.423	3.848	3.811	

Programma	Vervanging (V)/ Nieuw (N)	Omschrijving	Uitgaven per jaar x € 1.000				Totale uitgaven x € 1.000	Totale inkomsten x € 1.000	waarvan dekking AR	Afschr. termijn	Netto lasten (kapitaal- en exploitatiekosten)				Alg. res. 2023 x € 1.000
			2023	2024	2025	2026					2023	2024	2025	2026	
6	N	Rode fietsstroken Boksheidsdijk/zandhoefseweg	0	0	570	0	570	175	0	25	0	0	18.269	20.540	
6	N	Fietsverbinding F67 - De Kempenroute	50	412			462			25	2.313	121.655	123.999	123.768	
6	V	Asfalteren fietspad Hoogcasteren		137			137			25		6.336	7.124	7.056	
6	N	Reconstructie Busvelden/Driehuizen				564	564	564	188	60					
6	N	Reconstructie Den Heuvel, Knegsel, WEGEN		322			322	322		60					
6	N	Asfalteren fietspaden Postelseweg		50	645		695			25		2.313	32.431	36.115	
6	N	Evenemententerrein/Gildeterrein achter de Markt	165	0	0	0	165	0	0	25	7.631	8.580	8.498	8.415	
6	N	opwaarderen fietspad Zandstraat (Nedermolen- Steensel)	0	0	480	0	480	240	0	25	0	0	11.100	12.480	
6	N	aanleg fietspad Steensel-Heers (ged. Zandstraat- gemeentegrens Veldhoven)	0	246	0	0	246	103	0	25	0	6.614	7.436	7.365	
6	N	Fietsvoorziening Domineespad Duizel	990	0	0	0	990	0		25	45.788	51.480	50.985	50.490	
6	N	Aanpassing parkeerplaatsen en groen Duizelseweg Eersel	145	0	0	0	145	0	0	25	6.706	7.540	7.468	7.395	
6	V	Reconstructie Margrietlaan Wintelre		290			290	290	50	60					
7	N	Renovatie buitensportaccommodaties		40		350	390			40		1.250	1.488	12.413	
7	N	Nieuw zwembad Eersel (dit krediet wordt reeds in september 2022 aan uw raad voorgelegd, derhalve is ten tijde van de begrotingsvaststelling hierover reeds een besluit genomen)	9.976	0	0	0	9.976	7.800	7.057	40	55.127	54.834	54.540	54.247	6.060
7	N	Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden	30				30	30	30	1					30
7	N	Onderhoud sportvelden	152				152	27		6	5.114	5.635	5.375	5.114	0
8	N	Projecten Vrijtijdseconomie	216	81	0	0	297	297	257	1					196
8	N	Innovatie	75				75	75	75	1					75
9	N	Uitvoering coalitieakkoord (dit krediet wordt reeds in september 2022 aan uw raad voorgelegd, derhalve is ten tijde van de begrotingsvaststelling hierover reeds een besluit genomen)	250				250	250	250	1					250
11	V	Vervanging materieel buitendienst (overig)	147	25	173	87	432	0		8	19.294	23.264	45.857	57.818	
		Totaal	21.700	6.435	11.334	2.860	42.329	31.938	10.645		180.288	354.737	532.605	617.622	7.884

Toelichting investeringsprogramma 2023-2026

Algemeen

Onderstaande toelichting op het investeringsprogramma betreft een cijfermatige onderbouwing, waarbij met name de dekkingsmiddelen worden aangegeven (de beschikkingen over de algemene reserve en de netto kapitaal- en exploitatielasten worden in afzonderlijke kolommen weergegeven, zodat deze niet afzonderlijk worden toegelicht). Indien er sprake is van een te activeren nieuwe- en vervangingsinvestering met daaruit voortvloeiende kapitaallasten, is rekening gehouden met eventueel vrijvallende kapitaallasten zodat in die gevallen enkel de extra kapitaallasten zijn opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma. De totaal geraamde kapitaallasten/exploitatielasten voor de jaren 2023 tot en met 2026 zijn in de exploitatie als stelpost opgenomen (programma 10).

Voor een inhoudelijke toelichting voor de investeringen 2023 wordt verwezen naar het desbetreffende programma en de formats in de voorjaarsnota 2023-2026.

Programma 3: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- *Plan bos en boom (incl. grond)*

Bij deze investering over de komende 4 jaren wordt er totaal rekening gehouden met € 1.723.000,-- aan externe bijdragen (subsidies).

- *Anticiperende verwervingen (conform nota grondbeleid) en voorbereidingskosten nieuwe grondexploitaties.*

De verwervingen en kosten worden als materieel vaste activa in de balans verwerkt tot het moment dat de grond in exploitatie wordt genomen. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig.

Programma 4: Milieu

- *Renovatie drukriolering. Totaal € 1.026.000,--*
- *Rioolvervanging Smitseind. Totaal € 575.000,--.*
- *Vervangen hoofdgemalen. Totaal € 117.000,--.*
- *Klimaatadaptatie Haagdoorn. Totaal € 825.000,--*
- *Aanleg waterberging nabij St. Willibrordus Eersel. Totaal € 135.000,--*
- *Steensel weer één dorp 3e fase. Totaal € 1.380.000,--*
- *Reconstructie Kerkstraat (Carquefouplein-Hoolstraat). Totaal € 360.000,--*
- *Herinrichting Carquefouplein. Totaal € 144.000,--*
- *Reconstructie Den Heuvel, Knegsel. Totaal € 483.000,--*
- *Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefse weg. Totaal € 250.000,--*

Deze investeringen zijn opgenomen op grond van de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2021 wat in 2018 financieel is geactualiseerd.

- *Aanleg geluidswal Oeyenbos (grondaankoop). Totaal € 56.000,--*

De grondaankoop wordt als materieel vaste activa in de balans verwerkt en hierop wordt niet afgeschreven. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig.

- *Energiereductie & zon-op-dak. Totaal € 336.000,--*

Voor de dekking van deze investering is in augustus 2020 besloten om voor de jaren 2021 t/m 2024 € 250.000,-- per jaar te storten in de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds. Deze investering wordt gedekt uit deze bestemmingsreserve.

- *Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen. Totaal € 1.065.000,--*

Deze investeringen zullen op basis van nog te maken afspraken bij de gebruikers in rekening worden gebracht.

Programma 6: Verkeer en vervoer

- *Vervangen verharding Broekstraat. Totaal € 450.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 300.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Aanleg looproute voor mensen met een beperking op de Markt en Hint. Totaal € 667.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 322.000,-- gedekt uit de onderhoudsvoorziening wegen. Het restant komt ten laste van de exploitatie.

- *Vervangen verharding / reconstructie Schadewijkstraat. Totaal € 1.346.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 1.062.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen.

- *Steensel weer één dorp 3e fase. Totaal € 1.060.000,--*

De geraamde investering komt voor € 603.000,-- uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Rehabilitatie Lage Heide (ged. Stokkelen - Boevenheuvel). Totaal € 360.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Rehabilitatie Mozik (zijstraat Domineespad). Totaal € 68.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 45.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Rehabilitatie Ing. Van Meelweg (gedeeltelijk). Totaal € 135.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Rehabilitatie Hoogeloonsedijk. Totaal € 390.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 264.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Rehabilitatie Biemerren. Totaal 1.050.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Rehabilitatie Fietspad Zandstraat (ged. Run – Nedermolen). Totaal € 150.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 75.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Rehabilitatie Hazenstraat (buiten bebouwde kom). Totaal € 600.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Reconstructie Kerkstraat (Carquefouplein – Hoolstraat). Totaal € 240.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Herinrichting Carquefouplein. Totaal € 704.000,--*

De geraamde investering wordt voor € 173.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg. Totaal € 837.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Fietsvoorziening Buivensedreef Knegsel. Totaal € 910.000,--*

Deze investering wordt voor € 210.000,-- gedekt door een externe bijdrage. Het restant komt ten laste van de exploitatie (kapitaallasten).

- *Fietsviaduct Hoogdoorn-Meerheide. Totaal € 2.400.000,--*

Deze investering wordt voor € 1.250.000,-- gedekt uit externe bijdragen. Het restant komt ten laste van de exploitatie.

- *Vervangen verharding Willibrordusstraat Wintelre. Totaal € 566.000,--*

Deze investering wordt voor € 566.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Rode fietsstroken Rouwven, Dalemse dijk en Boksheidedijk/Zandhoefseweg. Totaal € 1.250.000,--*

De geraamde investeringen worden voor € 383.000,-- gedekt uit de voorziening planmatig onderhoud wegen. Het restant komt ten laste van de exploitatie.

- *Reconstructie Busvelden/Driehuizen. Totaal € 564.000,--*

Deze investering wordt voor € 376.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

- *Reconstructie Den Heuvel, Knegsel. Totaal € 322.000,--*

Deze investering wordt gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten).

- *Opwaarderen fietspad Zandstraat (Nedermolen-Steensel). Totaal € 480.000,--*

Deze investering wordt voor € 240.000,-- gedekt uit een externe bijdrage. Het restant komt ten laste van de exploitatie.

- *Aanleg fietspad Steensel-Heers (ged. Zandstraat-gemeentegrens Veldhoven). Totaal € 246.000,--*

Deze investering wordt voor € 103.000,-- gedekt uit een externe bijdrage. Het restant komt ten laste van de exploitatie.

- *Reconstructie Margrietlaan Wintelre. Totaal € 290.000,--*

Deze investering wordt voor € 240.000,-- gedekt uit de reserve rehabilitatie wegen (kapitaallasten). Het restant komt ten laste van de algemene reserve.

Programma 7: Cultuur, sport en recreatie

- *Nieuw zwembad Eersel. Totaal € 9.976.000,--*

De geraamde investering wordt gedekt voor € 1.900.000,-- gedekt uit bestemmingsreserve zwembad. Voor € 7.800.000,-- vindt dekking plaats uit de algemene reserve, waarnaast € 1.157.000,-- ten laste van de algemene reserve gestort wordt in de kapitaaldeckingsreserve Rente. Het resterende deel van de investering (€ 2.176.000,--) wordt geactiveerd en leidt tot kapitaallasten in de exploitatiebegroting.

- *Onderhoud sportvelden. Totaal € 152.000,--*

Deze investering wordt voor € 27.000,-- gedekt uit een externe bijdrage. Het restant wordt gedekt uit de exploitatie.

Programma 8: Economische structuur

- *Projecten vrijetijdseconomie. Totaal € 297.000,--*

Deze investering wordt voor € 40.000,-- gedekt door een externe bijdrage. Het restant wordt gedekt uit de algemene reserve.

4. Meerjarenbegroting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij de meerjarenramingen uitgegaan van een periode van vier jaren. Dus kunnen de meerjarenramingen worden beschouwd als een financiële vertaling van het aanvaard beleid gedurende de komende vier jaren.

Zo wordt met name inzicht verkregen of er voldoende middelen zijn om een meerjarig investeringsprogramma tot uitvoering te brengen.

4.1 Algemene uitgangspunten

Evenals bij de systematiek van de berekening van de algemene uitkering is bij de begroting voor de jaren 2024-2026 geen rekening gehouden met algemene loon- en prijsstijgingen. De meerjarenramingen zijn dus berekend op het systeem van constante lonen en prijzen.

Bij de berekening van de kapitaallasten voortvloeiende uit het investeringsschema is uitgegaan van 1,25% rente en is bij de stelpost onderuitputting – conform de financiële verordening – voor het eerste jaar rekening gehouden met een half jaar rentelasten.

Verder is uitgegaan van aanvaard beleid inclusief alle begrotingswijzigingen tot en met de raad van 5 juli 2022 en de jaarrekeningcijfers 2021.

4.2 Verloop meerjarenramingen 2023-2025

De begroting 2023-2026 heeft voor de afzonderlijke jaren de volgende saldi:

2023	+€ 1.223.163,--
2024	+€ 1.090.790,--
2025	+€ 1.200.958,--
2026	-€ 1.638.310,--

In onderstaand overzicht worden de wijzigingen ten opzichte van de vorige jaarschijf weergegeven.
N.B.: + = positief effect ten opzichte van vorig jaar; - = negatief effect ten opzichte van vorig jaar.

Omschrijving	Verschil 2024 t.o.v. 2023	Verschil 2025 t.o.v. 2024	Verschil 2026 t.o.v. 2025
Beginsaldo (=eindsaldo vorig begrotingsjaar)	1.223.163	1.090.790	1.200.958
Mutaties t.o.v. vorig begrotingsjaar			
Productgroepen:			
➤ Inkomens	-2.000	-2.000	-2.000
➤ Inwoners met een migratieachtergrond	6.000	2.500	0
➤ Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten		72.000	
➤ Sociaal cultureel werk	6.389		
➤ Wettelijke onderwijstaken	-23.105	-23.057	-23.009
➤ Bouwen en wonen	50.000	50.000	
➤ Woonomgeving en leefmilieu	20.000		
➤ Planologie			20.000
➤ Brandveiligheid, hulpverl. en rampenbestr.		18.160	
➤ Bereikbaarheid	-35.000	-35.000	-35.000
➤ Verkeersveiligheid	10.000	-19.000	9.000
➤ Sport en recreatie	-2.400	2.400	
➤ Kunst en cultuur	-4.500		
➤ Bestuursorganen	-3.500	4.000	-37.500
➤ Maatschappelijke registratie	27.665	3.381	-2.009
➤ Algemene dekkingsmiddelen	-270.439	-56.186	-2.777.008
➤ Overheadkosten	88.517	92.970	8.258
Totaal	1.090.790	1.200.958	-1.638.310

Voor zover de meerjarenramingen 2024 tot en met 2026 aanzienlijk afwijken wordt dit hieronder per productgroep nader toegelicht.

Oudere, chronisch zieken en gehandicapten

Vanaf 2025 heeft het rijk de algemene uitkering gekort aangezien gemeenten dan de eigen bijdrage voor de Wmo kunnen verhogen. Vooralsnog wordt dit budgettair neutraal geraamd door de geraamde eigen bijdrage met hetzelfde bedrag vanaf 2025 te verhogen.

Productgroep wettelijke onderwijstaken

Vanaf 2023 wordt de storting de voorziening decentralisatie onderwijshuisvesting jaarlijks verhoogd met € 25.000,-- . Gelet op de nu al bekende investeringsvraagstukken is het de verwachting dat het onderwijsbudget op korte termijn niet meer toereikend zal zijn. Om die reden wordt nu (vooruitlopend op het nieuwe IHP) een trapsgewijze verhoging van het onderwijsbudget voorgesteld. Dit conform hetgeen is aangegeven in de voorjaarsnota 2023-2026.

Productgroep Bouwen en wonen

Het voordeel betreft de afbouw van de eenmalige extra capaciteit voor BOA's in 2023 en 2024.

Productgroep Woonomgeving en leefmilieu

Het voordeel betreft het wegvallen in 2024 van het eenmalige extra budget in 2023 inzake onderhoud van speelvoorzieningen.

Productgroep Planologie

Het voordeel betreft het wegvallen in 2026 van het extra budget in 2023 tot en met 2025 inzake het omgevingsplan. Dit conform de voorjaarsnota 2023-2026.

Brandveiligheid, hulpverl. en rampenbestr.

Het voordeel betreft het wegvallen in 2025 van het extra budget in 2023 en 2024 inzake eenmalige extra lasten van de veiligheidsregio Zuidoost Brabant. Dit conform de voorjaarsnota 2023-2026.

Productgroep Bereikbaarheid

Het nadeel wordt geheel veroorzaakt door de jaarlijks extra toenemende storting voor vervanging wegen met € 35.000,-- per jaar.

Productgroep Verkeersveiligheid

De meerjarige mutaties in deze productgroep hebben volledig betrekking op investeringen in het materieel voor gladheidsbestrijding. Investerings < € 25.000,-- worden niet geactiveerd en komen volledig ten laste van de exploitatie. Deze mutaties zijn conform de voorjaarsnota 2023-2026.

Productgroep Bestuursorganen

De mutatie binnen deze productgroep heeft voornamelijk betrekking op een raming voor de reïntegratiemiddelen voor ex-wethouders in 2026.

Productgroep Maatschappelijke registratie

De mutaties hebben betrekking op de verlenging van de geldigheidsperiode van rijbewijzen en reisdocumenten van 5 jaar naar 10 jaar waardoor er fluctuaties zitten in de opbrengsten.

Productgroep Algemene dekkingsmiddelen

Mutatie in de OZB opbrengst conform de in de begroting 2022 geraamde verhoging voor 2024 en 2025.

2024	€ +	60.000,--
2025	€ +	60.000,--

Mutaties in algemene uitkering uit het gemeentefonds:

2024	€ -	657.240,--
2025	€ +	114.182,--
2026	€ -	2.245.741,--

Mutaties in kapitaal- en exploitatielasten meerjarig-investeringsprogramma 2023-2026:

2024	€ -	174.449,--
2025	€ -	177.868,--

2026 € - 85.017,--

Mutaties in stelposten (zie voor toelichting "Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en stelposten"):

2024 € + 501.250,--

2025 € - 52.500,--

2026 € - 446.250,--

Productgroep Overheadkosten

De mutaties binnen deze productgroep worden grotendeels veroorzaakt door de bijdrage aan de Samenwerking Kempengemeenten conform de begroting SK (uitvoeringskosten MD/VTH/SSC/P&O) en de bijdrage aan Kempenplus (conform de begroting Kempenplus). Deze mutaties zijn:

2024 € + 103.117,--

2025 € + 79.970,--

2026 € + 21.258,--

BIJLAGE

Bijlage A: Meerjaren overzicht en voorzieningen, incl. toelichtingen

Staat van reserves en voorzieningen 2022-2026							
Naam reserve/voorziening	2022			2023			Saldo aan het einde van het dienstjaar
	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen Stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen Stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	
Wordt in 2022 opgegeven							
A1. Reserves							
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	3.170.092	0	3.170.092	0	1.223.163	0	1.223.163
Algemene reserve	22.854.618	4.718.932	12.223.310	15.350.240	0	8.448.098	6.902.142
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	1.940.000	3.778.910	1.940.000	3.778.910	1.260.000	3.778.910	1.260.000
- Algemene reserve grondexploitatie	2.903.598	1.940.000	2.400.000	2.443.598	3.778.910	0	6.222.508
- Reserve Bovenwijkse voorzieningen	334.525	0	50.000	284.525	10.000	284.000	10.525
Subtotaal A1.	31.202.832	10.437.842	19.783.402	21.857.272	6.272.073	12.511.008	15.618.337
A2. Bestemmingsreserves							
<i>Algemeen:</i>							
Kunst	16.806	0	0	16.806	30.000	14.000	32.806
Infrastructurale maatregelen / Duurzaam Veilig	2.873	0	2.873	0	0	0	0
Uitvoering DOP's	1.842	0	1.842	0	0	0	0
Compensatie bossen	0	36.000	0	36.000	0	0	36.000
Rood met groenfond	490.595	0	32.377	458.218	0	0	458.218
Tennisvereniging Eresloch	50.000	0	50.000	0	0	0	0
Rehabilitatie wegen	1.697.169	249.000	141.306	1.804.863	284.000	160.528	1.928.335
decentralisatie onderwijshuisvesting	1.355.256	112.310	0	1.467.566	160.057	0	1.627.623
Compensatie landbouwgronden	930.796	128.250	40.544	1.018.502	375.000	0	1.393.502
Egalisatie bebossing	121.104	4.403	0	125.507	8.922	0	134.429
Stimulering woningmarkt	734	0	734	0	0	0	0
Facilitaire zaken	1.103	0	1.103	0	0	0	0
Duurzaamheid	1.952	0	1.952	0	0	0	0
Afvalverwijdering	415.248	0	0	415.248	0	0	415.248
Innovatie en uitvoering toekomstvisie	32	0	32	0	0	0	0
Gebiedsimpuls N69	6.640	0	6.640	0	0	0	0
BR sociaal domein	2.041.329	0	0	2.041.329	0	0	2.041.329
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	888.494	100.000	654.262	334.232	0	134.000	200.232
BR SDE subsidie	23.522	6.193	0	29.715	5.388	0	35.103
BR Gelden tbv toeristische sector	140.155	0	134.345	5.810	0	0	5.810
BR verduurzaming zwembad de Albatros	2.004.509	0	2.004.509	0	0	0	0
BR verenigingsfonds sociale woningbouw	163.744	0	0	163.744	0	0	163.744
BR duurzaamheidsfonds	291.889	250.000	368.889	173.000	250.000	168.000	255.000
Kapitaaldeckingsreserve Afschrijving	9.574.092	8.517.035	716.347	17.374.780	0	712.339	16.662.441
Kapitaaldeckingsreserve Rente	1.100.115	397.154	97.590	1.399.679	0	86.874	1.312.805
Subtotaal A2.	21.319.999	9.800.345	4.255.345	26.865.000	1.113.367	1.275.741	26.702.626
Totaal reserves (A1 + A2):	52.522.831	20.238.187	24.038.746	48.722.272	7.385.440	13.786.749	42.320.963
B1. Voorzieningen							
- Voorziening gewezen wethouders	284.347	36.290	0	320.637	0	0	320.637
- Voorziening dubieuze debiteuren	40.496	0	0	40.496	0	0	40.496
- Voorziening Personele gevolgen organisatieontw.	109.277	0	104.800	4.477	0	0	4.477
- Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	2.910.537	0	56.902	2.853.635	0	58.040	2.795.595
- Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	0	0	0	0	0	0	0
- voorziening toekomstige expl.verliezen	1.997.728	0	542.903	1.454.825	0	0	1.454.825
Subtotaal B1.	5.342.384	36.290	704.605	4.674.070	0	58.040	4.616.030
B2. Onderhoudsvoorzieningen							
* Gemeenschapshuizen, sportaccommodaties en gebouwen	1.961.959	456.708	1.884.848	533.819	513.467	438.571	608.715
* <i>Inventaris sportgebouwen</i>	84.210	18.399	41.042	61.567	18.175	44.232	35.510
- renovatie tennisbanen	346.674	23.628	237.853	132.449	25.778	158.189	38
- Renovatie kunstgrasvelden	0	10.000	0	10.000	10.000	0	20.000
- Gemeentehuis stoffering	100.288	9.400	54.034	55.654	9.400	20.900	44.154
- onderhoudsvoorziening wegen	2.367.992	824.360	919.872	2.272.480	840.847	96.369	3.016.958
- onderhoud wegen degeneratievergoeding	259.121	10.000	25.000	244.121	10.000	25.000	229.121
- Openbare verlichting	545.722	119.998	119.998	545.722	122.398	118.225	549.895
- onderhoudsvoorziening riolering	11.935.191	415.191	70.453	12.279.929	354.538	0	12.634.467
Subtotaal B2.	17.601.157	1.887.684	3.353.100	16.135.741	1.904.603	901.486	17.138.858
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	22.943.542	1.923.974	4.057.705	20.809.811	1.904.603	959.526	21.754.888
TOTAAL GENERAAL:	75.466.373	22.162.161	28.096.451	69.532.083	9.290.043	14.746.275	64.075.851

Staat van reserves en voorzieningen 2022-2026							
Naam reserve/voorziening	2024			2025			
	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen Stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen Stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves							
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	1.223.163	0	0	1.223.163	0	0	1.223.163
Algemene reserve	6.902.142	0	773.773	6.128.369	0	718.507	5.409.862
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	1.260.000	1.331.462	1.260.000	1.331.462	0	1.331.462	0
- Algemene reserve grondexploitatie	6.222.508	1.260.000	0	7.482.508	1.331.462	0	8.813.970
- Reserve Bovenwijkse voorzieningen	10.525	0	0	10.525	0	0	10.525
Subtotaal A1.	15.618.337	2.591.462	2.033.773	16.176.026	1.331.462	2.049.969	15.457.519
A2. Bestemmingsreserves							
Algemeen:							
Kunst	32.806	0	0	32.806	0	0	32.806
Infrastructuurle maatregelen / Duurzaam Veilig	0	0	0	0	0	0	0
Uitvoering DOP's	0	0	0	0	0	0	0
Compensatie bossen	36.000	0	0	36.000	0	0	36.000
Rood met groenfond	458.218	0	0	458.218	0	0	458.218
Tennisvereniging Eresloch	0	0	0	0	0	0	0
Rehabilitatie wegen	1.928.335	319.000	160.528	2.086.807	354.000	160.528	2.280.279
decentralisatie onderwijshuisvesting	1.627.623	185.057	0	1.812.680	210.057	0	2.022.737
Compensatie landbouwgronden	1.393.502	0	0	1.393.502	0	0	1.393.502
Egalisatie bebossing	134.429	8.922	0	143.351	8.922	0	152.273
Stimulering woningmarkt	0	0	0	0	0	0	0
Facilitaire zaken	0	0	0	0	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0	0	0	0
Afvalverwijdering	415.248	0	0	415.248	0	0	415.248
Innovatie en uitvoering toekomstvisie	0	0	0	0	0	0	0
Gebiedsimpuls N69	0	0	0	0	0	0	0
BR sociaal domein	2.041.329	0	0	2.041.329	0	0	2.041.329
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	200.232	0	0	200.232	0	0	200.232
BR SDE subsidie	35.103	5.388	0	40.491	5.388	0	45.879
BR Gelden tbv toeristische sector	5.810	0	0	5.810	0	0	5.810
BR verduurzaming zwembad de Albatros	0	0	0	0	0	0	0
BR vereveningsfonds sociale woningbouw	163.744	0	0	163.744	0	0	163.744
BR duurzaamheidsfonds	255.000	250.000	168.000	337.000	0	0	337.000
Kapitaaldeckingsreserve Afschrijving	16.662.441	0	712.339	15.950.102	0	712.339	15.237.763
Kapitaaldeckingsreserve Rente	1.312.805	0	83.312	1.229.493	0	79.751	1.149.742
Subtotaal A2.	26.702.626	768.367	1.124.179	26.346.814	578.367	952.618	25.972.563
Totaal reserves (A1 + A2):	42.320.963	3.359.829	3.157.952	42.522.840	1.909.829	3.002.587	41.430.082
B1. Voorzieningen							
- Voorziening gewezen wethouders	320.637	0	0	320.637	0	0	320.637
- Voorziening dubieuze debiteuren	40.496	0	0	40.496	0	0	40.496
- Voorziening Personele gevolgen organisatieontw.	4.477	0	0	4.477	0	0	4.477
- Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	2.795.595	0	58.040	2.737.555	0	58.040	2.679.515
- Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	0	0	0	0	0	0	0
- voorziening toekomstige expl.verliezen	1.454.825	0	0	1.454.825	0	1.454.825	0
Subtotaal B1.	4.616.030	0	58.040	4.557.990	0	1.512.865	3.045.125
B2. Onderhoudsvoorzieningen							
* Gemeenschapshuizen, sportaccommodaties en gebouwen	608.715	513.467	605.419	516.763	513.467	556.222	474.009
* Inventaris sportgebouwen	35.510	18.175	39.205	14.480	18.175	47.801	-15.146
* renovatie tennisbanen	38	25.778	0	25.816	25.778	0	51.594
* Renovatie kunstgrasvelden	20.000	10.000	0	30.000	10.000	0	40.000
* Gemeentehuis stoffering	44.154	9.400	26.924	26.630	9.400	0	36.030
* onderhoudsvoorziening wegen	3.016.958	840.847	2.120.411	1.737.394	840.847	142.246	2.435.995
* onderhoud wegen degeneratievergoeding	229.121	10.000	25.000	214.121	10.000	25.000	199.121
* Openbare verlichting	549.895	122.398	122.398	549.895	122.398	122.398	549.895
* onderhoudsvoorziening riolering	12.634.467	354.538	0	12.989.005	354.538	0	13.343.543
Subtotaal B2.	17.138.858	1.904.603	2.939.357	16.104.104	1.904.603	893.667	17.115.041
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	21.754.888	1.904.603	2.997.397	20.662.094	1.904.603	2.406.532	20.160.165
TOTAAL GENERAAL:	64.075.851	5.264.432	6.155.349	63.184.934	3.814.432	5.409.119	61.590.247

Staat van reserves en voorzieningen 2022-2026				
Naam reserve/voorziening	2026			
	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen Stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
A1. Reserves				
Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	1.223.163	0	0	1.223.163
Algemene reserve	5.409.862	0	441.507	4.968.355
Saldo van baten en lasten grondexploitatie	0	0	0	0
- Algemene reserve grondexploitatie	8.813.970	0	0	8.813.970
- Reserve Bovenwijkse voorzieningen	10.525	0	0	10.525
Subtotaal A1.	15.457.519	0	441.507	15.016.012
A2. Bestemmingsreserves				
<i>Algemeen:</i>				
Kunst	32.806	0	0	32.806
Infrastructurele maatregelen / Duurzaam Veilig	0	0	0	0
Uitvoering DOP's	0	0	0	0
Compensatie bossen	36.000	0	0	36.000
Rood met groenfond	458.218	0	0	458.218
Tennisvereniging Eresloch	0	0	0	0
Rehabilitatie wegen	2.280.279	389.000	160.528	2.508.751
decentralisatie onderwijshuisvesting	2.022.737	235.057	0	2.257.794
Compensatie landbouwgronden	1.393.502	0	0	1.393.502
Egalisatie bebossing	152.273	8.922	0	161.195
Stimulering woningmarkt	0	0	0	0
Facilitaire zaken	0	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0
Afvalverwijdering	415.248	0	0	415.248
Innovatie en uitvoering toekomstvisie	0	0	0	0
Gebiedsimpuls N69	0	0	0	0
BR sociaal domein	2.041.329	0	0	2.041.329
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	200.232	0	0	200.232
BR SDE subsidie	45.879	5.388	0	51.267
BR Gelden tbv toeristische sector	5.810	0	0	5.810
BR verduurzaming zwembad de Albatros	0	0	0	0
BR vereveningsfonds sociale woningbouw	163.744	0	0	163.744
BR duurzaamheidsfonds	337.000	0	0	337.000
Kapitaaldeckingsreserve Afschrijving	15.237.763	0	712.339	14.525.424
Kapitaaldeckingsreserve Rente	1.149.742	0	76.189	1.073.553
Subtotaal A2.	25.972.563	638.367	949.056	25.661.874
Totaal reserves (A1 + A2):	41.430.082	638.367	1.390.563	40.677.886
B1. Voorzieningen				
- Voorziening gewezen wethouders	320.637	0	88.106	232.531
- Voorziening dubieuze debiteuren	40.496	0	0	40.496
- Voorziening Personele gevolgen organisatieontw.	4.477	0	0	4.477
- Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	2.679.515	0	58.040	2.621.475
- Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	0	0	0	0
- voorziening toekomstige expl.verliezen	0	0	0	0
Subtotaal B1.	3.045.125	0	146.146	2.898.979
B2. Onderhoudsvoorzieningen				
* Gemeenschapshuizen, sportaccommodaties en gebouwen	474.009	513.467	928.495	58.981
* <i>Inventaris</i>	-15.146	18.175	14.039	-11.010
- renovatie tennisbanen	51.594	25.778	0	77.372
- Renovatie kunstgrasvelden	40.000	10.000	0	50.000
- Gemeentehuis stoffering	36.030	9.400	0	45.430
- onderhoudsvoorziening wegen	2.435.995	840.847	1.723.989	1.552.853
- onderhoud wegen degeneratievergoeding	199.121	10.000	25.000	184.121
- Openbare verlichting	549.895	122.398	122.398	549.895
- onderhoudsvoorziening riolering	13.343.543	354.538	0	13.698.081
Subtotaal B2.	17.115.041	1.904.603	2.813.921	16.205.723
Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	20.160.165	1.904.603	2.960.067	19.104.701
TOTAAL GENERAAL:	61.590.247	2.542.970	4.350.630	59.782.588

<u>Naam reserve</u>	<u>Doel</u>	<u>Functie</u>	<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Algemene reserve	Deze reserve maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen en dient als buffer voor het opvangen van niet-structurele financiële risico's. Doordat de rente wordt bijgeschreven hebben beschikkingen geen consequenties voor de exploitatie en is deze dus vrij besteedbaar.	Bufferfunctie	Minimum 3.500.000
Algemene reserve grondexploitatie	Deze reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van de financiële risico's, die kunnen voortvloeien uit de bouw grondexploitatie.	Bufferfunctie	Minimum 2.500.000
Bovenwijkse voorzieningen	Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van voorzieningen, betrekking hebbende op méér dan één bouw grondexploitatieplan.	Bestedingsfunctie	
Kunst	Reserve bedoeld voor dekking van uitgaven als gevolg van door de raad vastgestelde werkplannen mbt beeldende kunst. Voeding gebeurt door middel van een jaarlijkse vaste storting ten laste van de exploitatie.	Bestedingsfunctie	
Compensatie bossen	Deze reserve is bedoeld om het areaal bossen op het bestaande peil te houden (exclusief uitbreiding inzake plan Bos & Boom). Indien er een bosperceel wordt verkocht, zal de opbrengst worden gestort in deze bestemmingsreserve. Met deze middelen kan dan te zijner tijd een bosperceel worden teruggekocht.	Bestedingsfunctie	
Rood met Groenfonds	Deze reserve dient ter verwerving van gronden en het ontwikkelen en uitvoeren van plannen ter verbetering van de kwaliteit van het landschap (groen). Voeding gebeurt door middel van een bedrag per m2 uitgegeven grond voor stedelijke functies (rood) die ten koste gaan van het buitengebied. Als basis voor deze plannen geldt het landschapsonwikkelingsplan en de nota "Rood met groen".	Bestedingsfunctie	
Rehabilitatie wegen	Deze reserve heeft ten doel het dekken van de kapitaallasten van het vervangen van wegen. Het vervangen van wegen is niet opgenomen in het onderhoudsplan ten behoeve van de voorziening onderhoud wegen.	Financieringsfunctie	
Decentrale onderwijshuisvesting	Deze reserve is ingesteld om de verschillen tussen kapitaallasten op grond van het vastgestelde IHP en de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaar vastgestelde budget te verrekenen. Iedere vier jaar wordt het IHP geactualiseerd en wordt het budget opnieuw vastgesteld en vindt eventuele afroning/aanvulling van het saldo plaats.	Egalisatiefunctie	
Compensatie landbouwgronden	Deze reserve heeft als doel het in de grondnota genoemde minimale areaal aan landbouw grond te waarborgen. Noodzakelijke aankopen kunnen hieruit worden betaald.	Bestedingsfunctie	
Egalisatie bebossing	Deze bestemmingsreserve is bedoeld om toekomstige verliezen op te vangen. Het exploitatiesaldo terzake van het beheer van bossen en natuurterreinen wordt jaarlijks ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht, waardoor fluctuaties in de exploitatie worden geneutraliseerd, een en ander met inachtneming van het voor deze reserve vastgestelde maximum van 150.000,-. Het college is bevoegd om mutaties die samenhangen met de doelstelling van deze reserve zonder separaat raadsbesluit te verwerken.	Egalisatiefunctie	Maximum 150.000
Afvalverwijdering	Deze bestemmingsreserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 om toekomstige incidentele tekorten op de afvalstoffenheffing op te kunnen vangen	Bufferfunctie	
Sociaal domein	Reserve dient als egalisatie om de forse schommelingen in de rijksuitkering als ook de uitgaven in de jaarrekening op te vangen. Aangezien hier sprake is van een open-eind-regeling waarbij de uitgaven fors kunnen oplopen, kunnen de kosten worden geëgaliseerd.	Bufferfunctie	
Kwaliteitsverbetering buitengebied	Bij de vaststelling van de structuurvisie op 3 april 2012 is besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen en te vullen met de provinciale teruggave van Ruimte-voor-ruimte gelden en met inkomsten uit de verplichte bijdragen voor landschapsinvestering bij projecten in het buitengebied. De uitgaven uit de bestemmingsreserve waren te verdelen over gebiedsontwikkeling Kleine Beerze, landschapsonwikkelingsplan (nu Groen Loont), uitvoering plattelandsonwikkeling en de sloopschuldregeling, zoals opgenomen in bijlage 2 van de Structuurvisie, nog niet in werking laten treden.	Bestedingsfunctie	
SDE Subsidie	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de 1e bestuursrapportage 2019 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ervoor om de eerste 15 jaar elk jaar 40% van het ontvangen bedrag aan SDE subsidie te storten om vervolgens het 16e tot en met 25e jaar jaarlijks aan deze reserve een bedrag te onttrekken waardoor de SDE subsidie over 25 jaar wordt verdeeld.	Egalisatiefunctie	
Gelden tbv toeristische sector	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige uitgave toeristische sector.	Bestedingsfunctie	
Verduurzaming zwembad de Albatros	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de begroting 2020 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige investeringsuitgave zwembad.	Bestedingsfunctie	

Vereveningsfonds sociale woningbouw	Op 26 november 2019 heeft uw raad besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen voor doelstelling 40% sociale woningbouw. Het college heeft het mandaat om achteraf verantwoording af te leggen over de inzet van de in deze bestemmingsreserve gestorte bijdrage derden conform de door uw raad vastgestelde nota impuls sociale woningbouw.	Bestedingsfunctie	
Duurzaamheidsfonds	Bij de vaststelling van de begroting 2021 is besloten om conform het raadsvoorstel grootschalige zonne- en windenergie (raadsbehandeling 25-8-2020) voor de jaren 2021 t/m 2024 jaarlijks €250.000,- te storten in deze nieuw te vormen bestemmingsreserve.	Bestedingsfunctie	
Kapitaaldeckingsreserve Afschrijving (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de investering bij aanvang waaruit vervolgens de jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt. Door dekking van de investering uit reserves wordt de exploitatie niet belast met jaarlijkse afschrijvingslasten. In spraakgebruik wordt dit ook wel de toepassing van de bruto-methode genoemd.	Financieringsfunctie	
Kapitaaldeckingsreserve Rente (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de cumulatieve rentelasten op eindwaarde van de investering die gedekt wordt uit reserves. Voor deze rentelast (storting) wordt het rentepercentage gehanteerd dat jaarlijks bij het meerjaren investeringsprogramma wordt gehanteerd en bij de uitgangspunten wordt toegelicht. Jaarlijks wordt bezien in hoeverre het saldo van deze reserve toereikend is.	Financieringsfunctie	

<u>Naam voorziening</u>	<u>Doel</u>	<u>Functie</u>
Voorziening gewezen wethouders	Deze voorziening voorziet in de middelen, die noodzakelijk zijn om de ten laste van de gemeente blijvende kosten w egens (toekomstige) verplichtingen terzake van gewezen wethouders te dekken.	Bestedingsfunctie
Voorziening dubieuze debiteuren	Deze voorziening heeft als doel het ondervangen van het eventuele risico van niet betalen van openstaande vorderingen.	Bestedingsfunctie
Voorziening personele gevolgen organisatieontwikkelingen	Deze voorziening is in 2012 ingesteld ter dekking van de kosten van enkele medewerkers die als gevolg van organisatie-aanpassingen geheel of gedeeltelijk boven-formatief zijn geworden.	Bestedingsfunctie
Voorziening pensioenverplichting ex-bestuurders	Deze voorziening heeft ten doel het veilig stellen van de (door-)betalingsverplichtingen van ontvangen pensioenwaarde-overdrachten van ex-bestuurders.	Bestedingsfunctie
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	Deze bestemmingsreserve afvalverwijdering is ingesteld om toekomstige incidentele tekorten op de afvalstoffenheffing te op te kunnen vangen. Conform het BBV moeten dit een voorziening zijn. Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afwijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, worden vereffend via deze voorziening. Voeding van de voorziening geschiedt aan de hand van overschotten uit een bepaald jaar, of uit het begroten van een dotatie.	Egalisatiefunctie
Voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie	Deze voorziening is bij besluit van 31 januari 2013 in het leven geroepen ter dekking van te verwachten negatieve saldi bij afwikkeling van bestaande bouwgrondexploitatieplannen.	Bestedingsfunctie
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (gemeenschapshuizen, sportgebouwen en overige gebouwen)	Door middel van een meerjarig onderhoudsplan worden voor een periode van 10 jaar de toekomstige onderhoudsverplichtingen van de gemeentelijke gebouwen begroot. Dit plan wordt jaarlijks bij de opstelling van de begroting geactualiseerd en worden de (bijgestelde) stortingen in de (meerjaren)begroting opgenomen.	Egalisatiefunctie
Voorziening inventaris sportgebouwen	Voor de inventaris in de gemeentelijke sportgebouwen wordt op basis van een onderhoudsplan jaarlijks een bedrag gestort, waarna de werkelijke uitgaven hieruit kunnen worden onttrokken. Het gymmaterieel wordt hier onderdeel van uit gemaakt, wordt periodiek door een externe gekeurd en indien noodzakelijk vervangen.	Egalisatiefunctie
Voorziening renovatie tennisbanen	De kosten voor renovatie van de huidige tennisbanen (op basis van gravel) worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie tennisbanen.	Egalisatiefunctie
Renovatie kunstgrasvelden	De kosten voor renovatie van de kunstgrasvelden worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie kunstgrasvelden.	Egalisatiefunctie

Gemeentehuis stoffering	Deze voorziening beoogd de vervanging van vloerbedekking en gordijnen van het gemeentehuis (welke niet zijn opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan gebouw en) Jaarlijks wordt vanuit de exploitatie een bedrag gestort.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud wegen	De basis voor de voorziening onderhoud wegen wordt gevormd door het onderhoudsplan wegen. Hierin zijn de te verwachten onderhoudswerkzaamheden aan het wegennet opgenomen voor de komende 10 jaar. Tevens is hierin een financiële vertaling opgenomen. Het onderhoudsplan wordt elke 5 jaar geactualiseerd en de te ramen stortingen worden hierop aangepast. De voorziening heeft eveneens een egalisatiefunctie: het opvangen van fluctuaties in de onderhoudskosten van wegen.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding	Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies ontstaat schade die leidt tot degeneratie van het verhardingsoppervlak. Door de instemminghouder wordt aan de gemeente een vergoeding betaald voor het veroorzaken van deze schade. De vergoedingen, die ter compensatie van deze schade worden betaald, wordt degeneratievergoeding genoemd.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud openbare verlichting	Ter vervanging van de lichtmasten en armaturen en voor enige optimalisatie werd op grond van de beleidsnota openbare verlichting deze voorziening ingesteld.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud riolering	De basis voor deze voorziening is het in 2015 opgestelde verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2021 (verlengt t/m 2022) en heeft ten doel om de kosten van onderhoud en vervanging van het rioolstelsel te dekken. Ook de kosten als gevolg van de zorgplicht voor de gemeente op grond van nieuwe wet- en regelgeving (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken, Europese Kader Richtlijn Water etc.) zijn in genoemd plan	Egalisatiefunctie

Bijlage B Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld (in €)

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	1.130.771	-1.130.771
0.2 Burgerzaken	228.672	679.252	-450.580
0.4 Overhead	214.606	6.141.874	-5.927.268
0.5 Treasury	220.238	-127.571	347.809
0.61 OZB woningen	2.642.000	74.100	2.567.900
0.62 OZB niet-woningen	1.480.000	0	1.480.000
0.64 Belastingen overig	106.000	247.860	-141.860
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	32.798.915	0	32.798.915
0.8 Overige baten en lasten	0	1.262.321	-1.262.321
0.10 Mutaties reserves	1.653.741	2.500.269	-846.528
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	1.223.163	-1.223.163
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	66.869	1.425.651	-1.358.782
1.2 Openbare orde en Veiligheid	15.000	390.256	-375.256
2.1 Verkeer en vervoer	109.321	3.713.893	-3.604.572
2.2 Parkeren	6.000	6.000	0
2.5 Openbaar vervoer	0	1.360	-1.360
3.1 Economische ontwikkeling	0	160.424	-160.424
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	359.523	223.081	136.442
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	2.008	-2.008
3.4 Economische promotie	594.730	223.067	371.663
4.1 Openbaar basisonderwijs	109.860	244.885	-135.025
4.2 Onderwijshuisvesting	10.766	539.772	-529.006
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	69.005	688.655	-619.650
5.2 Sportaccommodaties	98.219	1.136.867	-1.038.648
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	28.461	331.495	-303.034
5.4 Musea	0	223.182	-223.182
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0
5.6 Media	0	327.178	-327.178
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	109.263	1.716.050	-1.606.787
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	82.566	3.157.712	-3.075.146
6.2 Wijkteams	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	2.239.500	3.588.260	-1.348.760
6.4 Begeleide participatie	0	3.508.169	-3.508.169
6.5 Arbeidsparticipatie	0	130.000	-130.000
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	440.690	-440.690
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	135.000	4.393.000	-4.258.000
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	2.115.000	-2.115.000
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	270.000	-270.000
7.1 Volksgezondheid	10.000	1.464.479	-1.454.479
7.2 Riolering	2.261.076	1.807.622	453.454
7.3 Afval	1.717.641	1.424.639	293.002
7.4 Milieubeheer	147.667	1.060.550	-912.883
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	2.000	-2.000
8.1 Ruimtelijke ordening	240.000	991.633	-751.633
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.655.367	2.395.367	1.260.000
8.3 Wonen en bouwen	854.434	1.029.456	-175.022
Totaal	52.264.440	52.264.440	0